1615

[illegible] ...nhet haben. ..
be [illegible] Rön
ie [illegible] ga.
/vn [illegible] rsite
Bl [illegible] rlößt. Sie
the [illegible] welc[illegible]s jhr
m H[illegible] Vat[illegible]r geg
e ist das Heyratgut [illegible]r G.
isti. Von welchem der heyli
nus also redet: Die Kirch
ut Christi. Sie besitzet vnd
nn/was sie von jhrem Breu-
Heimstewr empfangen hat/
en Namen muß Buß ge-
den durch alle Völcker.
lso dargethan/wo dise Pre
kündigung geschehen se
ben wir das Heyratg
Bräut verneinen. Da
d[illegible] Heyratgut [illegible]
s [illegible]der hinweg [illegible]
[illegible] Wie der Breutigam
llischen Pforten sollen.
gen. Dosi-

RAVI
46
1. pild.
(B-var.)

AZ EVANGELIVMOK ES EPISTOLAK, MELLYEKET

Eſztendeő által olvaſtat az Anyaſzentegyház Vaſárnapokő és az innepeken; à Kalēdariummal; ennehány Karácſonyi és Húſuéti Enekekkel; és az igaz kereſztyéni és Apoſtoli hitnek eſmeretireól valo rövid tanúſággal.

NYOMTATTAK BECS-BEN,
CIↃ. ICↃ. XVI. eſztendeőbenn.

RMK I. 461.
1. köt.

Ex Museo
Hungarico

A NEMZETI MUZEUM
KÖNYV-TÁRA

SPECTABILI ET MAGNIFICO, GENEROSIS ITEM ET EGREGIIS DOMINIS,

DOM. LADISLAO PETHE DE HETHES, LIBERO Baroni in Ormosd, Domino in Hrusso, & Kis Tapolcsan; Comiti Comitatus Tornen; Janitorum Regalium Magistro, &c. Præfecto: Francisco Lorant de Inke, & alteri Francisco Nagy Miháli de Petreöcz, Consiliarijs: nec non Joanni Kerekes, & Jacobo Szentkereszti, Secretarijs inclytæ Cameræ Vngaricæ Sac: Cæs: Regiæq; Majest: Posonij, Dominis & Patronis colendissimis, salutem in Dom. precatur sempiternam.

OMNI HOMINI VEra ratione vtenti, natura ductante cumprimis enitendum videtur Spect. ac Mag. Gen. & Egr. Domini; vt divinum hoc animal, ad divina sempiternaq; conditum, abdicatis voluptatum illecebris, duntaxat

ijs oblectaretur studijs, quibus, & muta longè anteiret animantia, & heroicarum consignatis virtutum monumentis, quibusdam veluti Colossis, posteros ad vitæ morumq; integritatem, provocaret. Ast secus fit. miserâ enim hac mortalitate circa sensibilia torpescente, & prudentiâ carnis primas tenente; paucos ex multis habemus, qui defixis in profundam illam æternitatem mentis oculis, sanctioribus instituti disciplinis, bono Reipub. & posteritati, cõsulerent. Accedit, quòd & qui publicum spectant commodũ, quãdoq; ab Aristarchis, & hujus farinæ asseclis, malè audiant; & si in publicum prodierint, popularis aucupandi honoris, suorũq; encomiorũ & famæ perennandorũ causâ laborare ferantur: sed dum mens sit conscia recti, contra aniles hosce gannitus,

masculo

masculo pectore obsistendum, & pro modulo talenti in vinea Domini Sabaoth ad laborandum, restat. Hæc dum tranquilliore mentis indagine pensitarem, sacris Concionibus pro Cathedra Posonien: invigilans; raram, sacrorum Evangeliorum Epistolarumq;, Dominicis pariter, atq; Beatorum cumq; Christo in cœlis triumphantium ab Ecclesia institutis diebus, prælegi, solitarũ Catholicã in nostrum hunc Ungaricũ sermonẽ, adverti versionem. Quapropter (licet indignus) Concionator talem persentiscens defectum, identidem monitus à superioribus meis, quatenus eum suscipere laborem haud dubitarem, quo in sublevamen Juniorum ordinis nostri Concionatorum, inq; repentinæ occasionis subsidium, Orthodoxa hujusmodi extaret domestico nostro

idiomate editio. Non neſcius verò quàm laborioſa implicitaq; in hoc conatu ſuſtineretur provincia, hæſi: victus tandem & majorum hortatibus, & Fratrum votis obtemperandi ſatiſq; faciendi ſtudio, ſumpſi animum, viribus (fateor) majorem, hoc in genere Eccleſiæ DEI, aſpirante ejus numine, proficiendi. Fultus nempè ea ſpe, non defore mihi viros doctiſſimos, juxta & diſertiſſimos in patria noſtra lingua, ad quorum judicium, tanquam ad Lydium lapidem revocare mihi liceret, hos labores meos. Quod & feci, prælog; de Ordinarij licentia, ſubjeci. Ut verò ſanctorum etiam feſtis, præſertim autem Indigetum ſtatis temporibus celebrandis, ratio obvia eſſet cuivis etiam ſimpliciori Concionatori, Calendarium

Unga-

Vngaricum; insuper breve documentum, de discernendo verò Catholicoq; sacrosancti Evangelij, verbiq; Divini sensu ab Acatholicorum interpretatione; & de avitæ religionis cognitione; non incommodè adijciendum putavi.

Has itaq; intercisis vigilijs factas lucubrationes, vti in Domino confido haud inutiles tàm ad Concionatorum levamen, quàm verò simpliciorum instructionem; quò illæ manibus mentibusq; piorum securiùs teri versariq; possent, de patronis (summo Prælato destituti) solicitus, quorum tutelæ potiori illas jurè consecrandas censerem, quàm Illustribus, Spectab. & Mag. Generosarum item & Egreg. DD. VV. Titulis, haud equidem

dem perſpiciebam: quorum vt potè virtuti, conſilio, moderationi, ſecundum hujus inclyti Regni & Apoſtolicum Regem, Sacr: Cæſ: Regiamq; Majeſt: orthodoxa noſtra religio quòd vigeat, vireſq; ſenſim propagata, acquirat, acceptum ferre debet. Quo loci ingens ſanè mihi aperiretur campus excurrendi per inſignia virtutum veſtrarum, beneficiorumq; erga ordinis etiam noſtri cœtum præſtita merita. Sed quia modeſtia veſtrâ non fert plura in huc finem; vel ipſis renovatæ Eccleſiæ noſtræ Poſonien. valuis, ædificijsq; eximiam virtutum veſtrarum beneficentiam, relinquo depræedicandam.

Veſtro itaq; Nomini, veſtræ tutelæ, laborem hunc qualem qualem, devo-

devotum dedicatumq; esse volui. Deum supplex veneratus, qui vestras, Spect. ac Magnificam, Generosasq; & Egr. DD religioni & patriæ diutissimè conservet florentes atq; incolumes. Posonij in festo sancti & Apostolici Proto Regis nostri Stephani. Anno, decimo sexto supra Millesimum sexcentesimum.

Fr. MARTINVS PAP de Kopcsan. Ordinis Minorum Prædicator.

M. N. MUZEUM KÖNYVTÁRA

AZ KEGYES OLVASONAK egéſséget és üdüöſséget kiuánok.

GYAKRANN HALLYVK A ROMAI Anyaſzentegyháztúl el pártolt Atyafiaktúl, *hogy nem kell a ſz. iráshoz adni ſem abból el venni.* Ezt jól mondgyák. De mivelhogy minket hamiſſann vádolvánn, ők cſelekeſzik azt, tanittáſok nem méltó ſemmi bőcsűletre. Hogy ez igy légyen megh bizonyittom, előſzſzeris *Luthernek* iráſából.

Sz. Péter 2. Pet. 1. v. 10. Igy ír à hiveknek: Ereólkődgyetek hogy à jó cſelekedet által, bizonyoſſá tegyétek à hivataltokat. Luther Marton éppenn ki törlőtte amaz igéket: a jó cſelekedet által. El veott azert à ſz. irásból.

Iſmet Sz. Pal Rom. 3. v. 28. azt iria, hogy á hit által igazúl az ember. Ittis Luther hozzá ragaztá amaz ſzót Allein (*Sola*) Egyedeúl, mint ha ſz. Pál irta volna, hogy egyedeúl cſak á hit által leſzen az mi megh igazúláſunk. Es mivelhogy az á *Sola* à Biblíaban ſoha Luther eleót nem találtatott, feddik vala az eó vakmerőſéget; ő pedig iráſa oltalmazáſára igy felelt: Tom. 4. Germ. Vitteb. ANNO 1553. per Petrum Salin. fol. 475. Igy akarom igy paranſcolom: Oka cſelekedetemnek, mert igy akarom. Banom hogy imigh nem irtam: Cſak á hit iduőzit, minden törvény és cſelekedet nélkeúl. Hozzáis adot tehat Luther az iráshoz.

De az ű vnokái ſem kűlőmbenn cſelekeſznek. Megh láttya ezt à ki akaria, à Steinhoffer Gaſpar

altal

altal fordittatott Magyar Vyi testamentomba, ki ős kővetvénn Luthers meg hamisittya à sz. Peter megh nevezet irását (*satagite vt per bona opera certam vestram vocationem, & electionem faciatis*) Ezen igyekezzetek (vgymond Steinhoffer) inkab hogy à mire hittanak és választottanak titeket, abban erőssek legyetek. Nevetheti akár mely Csekély tudomanyu Deákis ezt az hamis és izetlen fordittast. Ismer. sz. Jakab. cap. 5. arra int bennünket, hogy megh gyónnyuk bűneinket egymásnak (szoluánn az egy házi szolgákról, hogy a beregekhez hivattassanak) *Confitemini alterutrum peccata vestra.* Ezt is à helyt, Steinhoffer, nagy komor kedvel, igy magyarázza: Vallyátok meg egy más ellen való bűnőrőket. Tudok oly vitez embert, à ki Calvinista lévenn gyermekségéteúl fogua, látuánn ezeket à hamis fordittásokat, à Romai hitre meg tért, és meg gyónt. Es hogy minden ember eszébe vehesse, hogy az Vyítók adnak à sz. iráshoz, s'elisvesznek abból: nyilvábbann meg bizonyittom.

Egy Keresztúratt nyomtattatot Magyar Evangeliumos kőnyvecske forog kezünk közőt, mellyet véletleneúl olvasnak à Catholicusokis. Ha valaki ezt a kőnyuecskét à Biblia proba kővére idézi: megh láttya hogy tikánn talál talám csak egy Evangeliumotis helyesénn fordittatua. Sz. Pál nyilvann mondgya Rom. 13. és paranesollya, hogy ne visellyük gongyát à testnek à kivánsagokba: *Carnis curam ne feceritis in desideriis.* Ezeket az igeket, hallyúk mely utálatosúl magyarázza à keresztúri kőnyűnek Nyomtatója: Visellyétek gondgyát az

testnek,

testnek, de igy, hogy ne buiálkodgyék. Ez volna ámá szét irásnak hamis magyarazattya, toldozása és foldozása. De lassuk méghis világosbann à Christus tiszta búzaia kőzibe hintettetett konkolyókat. Sz. Máthénak tizenketteódik részébenn nyilvánn vagyon, hogy ama lairus nevű feiedelem, imádta Vrunkat. (*adoravit eum*) hasonlóképpen Sz. Lukácsnak tizen ötődik részében: hogy, à Cananæabeli Aszony állat imádta Christust (*adoravit eum*) mind à két helyt megh hamisitotta à keresztúri munka, monduan: hogy az à feiedelem, vrunk eleót le esék: és az Aszony állat, Vrunk előt le esett. nem meri mondani hogy Vrunkat imádták: azert talám: hogy Vrunkat az oltári szentségben, ő nem akaria mi velünk imadni, az sz. Evangelium szerent. Sz. Lukacsnak XXIV. részébenn megh vagyon: Hogy űd vozitteónk Emmausba à két tanituány előt megh áldá à kenyeret. *Accepit panem & benedixit.* A keresztúri kőnyuecskébe csak igy találod. Vővé à kenyeret és hálát ada. (Ihol azert mint vésznek el à szent irásból az Vyi tanittók.) Eztis talam azert cselekedte. Mivelhogy Urunknák áldása vtánn, avagy szaporodása kővetkezet à kenyérnek, avagy el változtatása. Emmausba pedigh nem szaporodék; azert kővetkezik hogy mint à végh vacsoránn, el valtozott ittis à kenyernek állattya; és à két kőz embernek Vrunk az ű sz. testét egy szin alatt adá. Ezt tanittyak az sz. Doctorok. Hier: in Epitaph. Paulæ ad Eust: Aug. de consensu Evang. lib. 3. cap. 25. Chrys. Theol. Strab. &c. Mert vgyánis à kenyér szegés (*fractio panis*) az sz. irásba: az oltári szentségnek szolgáltatásat jedzi Actor. 2. & 24.

Megh

Megh áldotta azert Vrunk azt à kenyeret Emmausba, Luc. 24. v. 30. évannak ſzine alatt adta az ű ſz. Teſtét Innet következék hogy annak ereie által à két tanituanynak ſzemek megh nyittatnának és megh eſmérnék Vrunkat, kit az előt nem eſmernek vala, noha ſeitegeti vala magaról à ſz. iráſt, el kezdvénn Moyſeſenn, és à Prophetákonn. Sok vólna mind eleó ſzámlálni à kereſztúri könyűnek fogyatkozáſit: cſak egy fúlánkiát mutatom immár megh.

Nagy dologh, hogy à kík à Romai vallás kivől vadnak, az Iſtennek ſz. Annyához oly idegenek lehetnek! nevezet ſzerent à kereſztúri könyvecskenek fordittója, ki amaz igéket: *Quid mihi & tibi eſt mulier?* nagy dagalos értelemre viſzi, (mint ha Urunk megh feddette volna à boldogh ſzűzet.) Mi közöm vagyon (vgymond) énnékem te veled Aſzonyállat? Nem kel bizonyára azt vélnűnk hogy à mi ſzelid erkölcſeü kegyelmes Urunk à hivataloſok előt, haragot mutatot volna, és kemény ſzoval felelt volna az ű ſz. Annyának; és megh feddette volna, à kinek kéréſére legh elſeó cſudat teón, borrá váltóztatvánn à vizet. Midón azert igy felele: *Quid mihi & tibi eſt mulier?* Midolgom vagyon énnékem s' tenéked Aſzonyállat? Annyit téſzen, mint ha azt mondotta volna. Mi cſak hivataloſok vagyunk, à bornak gonduiſeléſe nem minket illet, hanem à veó Legényt. Es azt vigh és kegyes orczával mondotta Urunk, nem feddéſſel. Ertvén azért az ű ſz. Annyais fiának akarattyat, azt mondá à ſzolgáknak: Valamit mondand tinéktek, megh cſelekedgyétek. Nem feddette azert, ſeót megh beocſeüllőtte Chri-

ſtus

ſtus az ű ſz. Annyát, kinek tizenkét eſztendős korábannis engedelmes volt Luc. 2. és Cana Galylxaban az ű kőnyőrgeſe vtánn el kezdé légh elſeó cſuda tételet: és megh jelentvén à maga dicſőſégét, megh jelentette az ű ſz. Annyánakis méltóſágát. De mondám hogy idegen à Boldogh ſzűz MARIAHOZ à kereſztúri kőnyvecskének nyomtatóia: mert végte nemis akaria, malaſztal tellyeſnek mondani, eleó hozvánn az Angyalnák űduőzléſét, hanem cſak igy áſitt: Idvőzlégy kedves. Maga jol látta hogy à Biblia malaſztal tellyeſnek mondgya az Iſtennek Annyát, Luc. 2. à Gőrőg bőtű ſzerent χαιρε κεχαριτομενη. *Aue gratia plena*, az az: Euduöz légy Malaſztal tellyes. Igy értik ezt à helyt à ſz. Atyák. ſz. Ambrus. ſz. Agoſton in Ench. cap. 36. & ſer. 13. & 14. & 21. de tempore. ſz. Hier. in Epiſt. ad Princip. virg. Euſeb. Emiſs. és az egéſz kereſztyén világh de à kereſztúri kőnyvecskébe nem mondatik malaſztal tellyeſnek az Iſtennek ſz. Annya, hanem cſak keduesnek. Steinhoffer pedig hozza aduánn az Angyal ſzavához, az mondgya: Iduőz légy kedues ſzűz. El veſznek azert à Luther Uraimék à ſz. irásból, veſztegetik à ſz. iraſt; idegen értelemte cſigázzák, hozzá raggatnak; hamis magyarázattal idegenittik à kőſſéget à Romai Anyaſzentegyháztúl, és az Iſten Annyátúl: kinek ennehany innepét hatta ki à megh neuezet kőnyunek ki bocſátoia. Annak folőtte à Magyar orſzagi ſzentek innepiről nemis emlekezik, vgi mint ſz. Albert. ſz. Iſtuán. ſz. Laſzló. ſz. Imre. ſz. Erſebet, innepéről, Az Vur napia, ſz. kereſzt megh találáſa és magaſztaltatáſa innepétis, el halgatta. Az Evangeliumoknak kezdetin nem kőveti az Anya-

ſzent-

ſzentháznak ſokáſár. Az iráſnak bőtűiet el hadgya ſok helenn. ſz. Haromſagh vtánn való Vaſárnaptúl fogua el változtatta az Epiſtolakat, és kűlőmbeketis rendelt fő képpenn az innepekre. Illyen fogyátkozot Evángeliumos kőnyuecsket forgatnak azért az egyűgyűek, kik eſzekbe nem veſzik, hogy à ſz. irashoz nem à Papiſtak adnak, hanem az Vyi tanittók, és elis veſznek abból, az mint megh mutatám mind à Luther s' mind az ű nyomdokin léveók iráſiból: mellyekben mint hogy kiſſebbittetik à Bodogh ſzűz MARIANAK tiſzteleti, és à hitnek ennéhány ágazati homály alatt vadnak; ez león az oka, hogy megh roſtálnam à ſokſzor megh nevezet konyvnek fogyatkozaſit (az vtan értelmemet és itíletemet az Anya ſzentegyházban munkálkodó tudós tanittok értelme és itílete alá vetvénn) à Vaſarnapokra és innepekre rendeltetet Evangeliumokat és Epiſtolakat rendſzerent, igazán a mi nyelvűnken ki nyomtattatnám, à Magyar orſzági ſzentek innepiuel, ennehány karácſonyi és Huſuéti enekekkel, és à Kalendariummal megh ekeſitvénn: és az Evangeliumok vtánn az igaz Kereſztyéni és Apoſtoli hitnek eſmeretireól, egy kis tanuságot advánn.

KÖNYV-TÁRA

AVAL.

A VALTOZO INNEPEK

Esztendes.	Litera Dom.	Septuagesima.	Böjt fö.	Húsvét.
16 17	A	22 Ian.	8 Febr.	26 Mar.
16 18	g	11 Feb.	28 Febr.	15 Apr.
16 19	f	27 Ian.	13 Febr.	31 Mar.
16 20	e d	16 Feb.	4 Mar.	19 Apr.
16 21	c	7 Feb.	24 Febr.	11 Apr.
16 22	b	23 Ian.	9 Febr.	27 Mar.
16 23	A	12 Feb.	1 Mar.	16 Apr.
16 24	g f	4 Feb.	21 Febr.	7 Apr.
16 25	e	26 Ian.	12 Feb.	30 Mar.
16 26	d	8 Feb.	25 Febr.	12 Apr.
16 27	c	31 Ian.	17 Febr.	4 Apr.
16 28	b A	20 Feb.	8 Mar.	23. Apr.
16 29	g	21 Feb.	28 Febr.	15 Apr.
16 30	f	27 Ian.	13 Febr.	31 Mar.
16 31	e	16 Feb.	5 Mar.	20 Apr.
16 32	d c	8 Feb.	25 Febr.	11 Apr.
16 33	b	23 Ian.	9 Febr.	27 Mar.
16 34	A	12 Feb.	1 Mar.	16 Apr.
16 35	g	4 Feb.	21 Febr.	8 Apr.
16 36	f e	20 Ian.	6 Febr.	23 Mar.
16 37	d	8 Feb.	25 Febr.	12 Apr.
16 38	c	31 Ian.	17 Febr.	4 Apr.
16 39	b	20 Feb.	9 Mar.	24 Apr.
16 40	A g	5 Feb.	22 Febr.	8 Apr.

TABLAIA.

Aldozó.	Pünkösd.	Vr napia.	Pünkösd ut án valo Vasárn.	Aduent 1. Vas.
4 Maii	14 Maii	25 Maii	28	3 Dec.
24 Maii	3 Iun.	14 Iun.	25	2 Dec.
9 Maii	19 Maii	30 Maii	27	1 Dec.
28 Maii	7 Iun.	18 Iun.	24	29 Nov.
20 Maii	30 Mai	10 Iun.	25	28 Nov.
5 Maii	15 Maii	26 Maii	27	27 Nov.
25 Maii	4 Iun.	15 Iun.	25	3 Dec.
16 Maii	26 Maii	6 Iun.	26	1 Dec.
8 Maii	18 Maii	29 Maii	27	30 Nov.
21 Maii	31 Maii	11 Iun.	25	29 Nov.
13 Maii	23 Maii	3 Iun.	26	28 Nov.
1 Iun.	11 Iun.	22 Iun.	24	3 Dec.
29 Maii	3 Iun.	14 Iun.	25	2 Dec.
9 Maii	19 Maii	30 Maii	27	1 Dec.
29 Maii	8 Iun.	19 Iun.	24	30 Nov.
20 Maii	30 Maii	10 Iun.	25	28 Nov.
5 Maii	15 Maii	26 Maii	27	27 Nov.
25 Maii	4 Iun.	15 Iun.	25	3 Dec.
17 Maii	27 Maii	7 Iun.	26	2 Dec.
1 Maii	11 Maii	22 Maii	28	30 Nov.
21 Maii	31 Maii	11 Iun.	25	29 Nov.
13 Maii	23 Maii	3 Iun.	26	28 Nov.
2 Iunii	12 Iun.	23 Iun.	23	27 Nov.
17 Maii	27 Maii	7 Iun.	26	2 Dec.

JANVARIVS.

Bodog Aſzony Hava. 31. nap.

A	1	KIS KARACSON.
b	2	
c	3	
d	4	
e	5	
f	6	Vizkereſztz.
g	7	
A	8	
b	9	
c	10	
d	11	
e	12	
f	13	
g	14	Sz. Hilarius.
A	15	Remete ſz. Pál.
b	16	
c	17	Sz. Antal.
d	18	Sz. Péter ſzeki.
e	19	Antioch. és ſz Piroska ſzűz.
f	20	Sz. Fabian és Sebaſt: Mart.
g	21	sz. Agnes ſzűz.
A	22	Sz. Vincze Mart.
b	23	
c	24	Sz. Timoth. Püſp.
d	25	Sz. Pál fordul iſa.
e	26	Sz. Polyc. Püſp. és Mart.
f	27	Arany ſzáiu ſz. Ianos.
g	28	
A	29	
b	30	
c	31	

FEBRVARIVS

Bőlt eleó Haua. 28. nap.

d	1	Sz. Ignatius Martyr. Bőyt.
e	2	Gyertya ſzenteleő Bod. Aſz.
f	3	Sz. Balás Pűſpők.
g	4	
A	5	Sz. Agata ſzűz.
b	6	Sz. Dorottya ſzűz és Mart.
c	7	
d	8	
e	9	Sz. Apalin ſzűz.
f	10	
g	11	
A	12	
b	13	
c	14	Sz. Bálint Martyr.
d	15	
e	16	
f	17	
g	18	Sz. Simeon Pűſpők és Martyr.
A	19	
b	20	
c	21	
d	22	Euſzőgős ſz. Peter.
e	23	Bőyt.
f	24	Sz. Mátyás Apoſt.
g	25	
A	26	
b	27	
c	28	
	-	

Minden negyed eſztendő Biſſextilis, és akkor Bőyt előnek 29. napia vagyon: és ſz. Mátyás napia Bőyt előnek 25. napian eſik: el változik akkor à Vaſarnap mutato Bőtűn, a fölſeő Bőtűbe. tudni illik hogy ha. A. volt à Vaſárnap mutato Bőtű ſz. Mátyás napia igaz vt ánn G. leſzen, &c

d	1	
e	2	
f	3	
g	4	
A	5	
b	6	
c	7	Sz. Aquinas Thamas Confes.
d	8	
e	9	
f	10	
g	11	
A	12	Sz. Gergely Papa.
b	13	
c	14	
d	15	
e	16	
f	17	
g	18	
A	19	Sz. Joseph Confes.
b	20	Sz. Joachim Confes.
c	21	Sz. Benedek Apat.
d	22	
e	23	
f	24	Gabriel Archang. Böyt.
g	25	Gyümölcsöltető Boldog Asz.
A	26	
b	27	
c	28	
d	29	
e	30	
f	31	

APRILIS.

Sz. Georgy Hava. 30. nap.

g	1	
A	2	Paulai Sz. Ferencz.
b	3	
c	4	
d	5	
e	6	
f	7	
g	8	
A	9	
b	10	
c	11	
d	12	Sz. Leo Papa.
e	13	
f	14	Sz. Tiburtius és Valerianus Martyr.
g	15	
A	16	
b	17	
c	18	
d	19	
e	20	
f	21	
g	22	
A	23	Sz. Alber. Püſpök és Mártyr.
b	24	Sz. Georgy Martyr.
c	25	Sz. Márk. Euangeliſta.
d	26	
e	27	
f	28	Sz. Vitalis Mártyr.
g	29	Sz. Peter Márt. és Senasbeli Catalin.
A	30	

OSZK Országos Széchényi Könyvtár

b	1	Sz. Phil: és sz. Jakab.
c	2	Sz. Athanas. Püspök.
d	3	Sz. keresztt megh találása.
e	4	Sz. Monica Asz.
f	5	
g	6	Sz. Janos olayban főzése.
A	7	Sz. Stanisztl. Mart.
b	8	
c	9	
d	10	
e	11	
f	12	
g	13	
A	14	Sz. Bonifac. Mart.
b	15	
c	16	
d	17	
e	18	
f	19	
g	20	Sz. Bernardinus Conf.
A	21	
b	22	
c	23	
d	24	
e	25	Sz. Orbán Papa és Mart.
f	26	
g	27	
A	28	
b	29	
c	30	
d	31	Sz. Petronilla szűz.

OSZK Országos Szechényi Könyvtár

JVNIVS.

Szent Iuan Hava. 30. nap.

c	1	
f	2	
g	3	
A	4	
b	5	
c	6	
d	7	
e	8	sz. Medardus
f	9	
g	10	
A	11	sz. Barnabas Apost.
b	12	
c	13	Sz. Antal Paduai.
d	14	Sz. Basilius Püspök.
e	15	Sz. Vid Martyr.
f	16	
g	17	
A	18	
b	19	Sz. Gyarfás és Protasius.
c	20	
d	21	
e	22	
f	23	Böyt.
g	24	Keresztelő sz. Janos.
A	25	
b	26	
c	27	Sz. László Kiraly.
d	28	Böyt.
e	29	Sz. Peter sz. Pál.
f	30	

JVLIVS.

Szent Iakab Hauat. 31. nap.

g	1	
A	2	Bódog Aſz. látogatáſa.
b	3	
c	4	
d	5	
e	6	
f	7	
g	8	
A	9	
b	10	
c	11	
d	12	
e	13	Sz. Margit ſzűz.
f	14	Sz. Bonaventura Pűſpők és Doctor.
g	15	Apoſtolok el oſzláſa.
A	16	
b	17	Sz. Szorard és Benedek.
c	18	
d	19	
e	20	
f	21	
g	22	Sz. Maria Magdolna.
A	23	
b	24	Bőyt.
c	25	Sz. Jakab Apoſt.
d	26	Sz. Anna Aſzony.
e	27	
f	28	
g	29	Sz. Martha Aſzony,
A	30	
b	31	

c	1	
d	2	
e	3	
f	4	Sz. Domonkos.
g	5	Haui Bódog Asz.
A	6	Vr szine valtozása.
b	7	
c	8	
d	9	Bőyt.
e	10	Sz. Lőrincz Martyr.
f	11	
g	12	Sz. Clara szűz.
A	13	
b	14	Bőyt.
c	15	Nagy Bódog Asz.
d	16	
e	17	
f	18	
g	19	Sz. Laios Püspök.
A	20	Sz. Istuan Király.
b	21	
c	22	
d	23	Bőyt.
e	24	Sz. Bertalan Apost.
f	25	Sz. Laios Király.
g	26	
A	27	
b	28	Sz. Agoston Doctor.
c	29	Sz. Janos nyaka vágása.
d	30	
e	31	

SEPTEMBER.

Szent Mihály Hava. 30. nap.

f	1	Sz. Egyed Apatúr.
g	2	
A	3	
b	4	
c	5	
d	6	
e	7	Böyt.
f	8	Kis Aszony.
g	9	
A	10	
b	11	
c	12	
d	13	
e	14	Sz. Keresztt magaszttalása.
f	15	
g	16	Sz. Cornelius és Cyprianus Martyr.
A	17	
b	18	
c	19	
d	20	Böyt.
e	21	Sz. Máthe Apoſt. Euang.
f	22	
g	23	
A	24	
b	25	Sz. Gelérd Püſpök Martyr.
c	26	
d	27	Sz. Coſma és Demién.
e	28	
f	29	Sz. Mihály Archang.
g	30	Sz. Hieronym. Doct.

Országos Szechényi Könyvtár

OCTOBER.

Mind szent Hava. 31. nap.

A	1	Sz. Remigius Püspök.
b	2	
c	3	
d	4	Sz. Ferencz.
e	5	
f	6	
g	7	
A	8	
b	9	Sz. Dienes Martyr.
c	10	
d	11	
e	12	
f	13	
g	14	
A	15	
b	16	Sz. Gal Confessor.
c	17	
d	18	Sz. Lukacs Euang:
e	19	
f	20	
g	21	Sz. Orsolya, 11000. szüz.
A	22	
b	23	
c	24	
d	25	
e	26	Sz. Demeter Martyr.
f	27	Bőyt.
g	28	Sz. Simon és Judas Apoſt.
A	29	
b	30	
c	31	Bőyt.

OSZK Országos Szechényi Könyvtár

NOVEMBER.

Szent Andras Hava. 30. nap.

d	1	Mind szent.
e	2	Lelkeknek emlekezetek.
f	3	
g	4	Sz. Imre Herczeg.
A	5	
b	6	
c	7	
d	8	
e	9	Sz. Tiuadar Martyr.
f	10	
g	11	Sz. Márton Püspök.
A	12	Sz. Didac. Confessor.
b	13	
c	14	
d	15	
e	16	
f	17	
g	18	
A	19	Sz. Erſébet Aſzony.
b	20	
c	21	Bodog Aſz. Templom. Vitele.
d	22	Sz. Cicellie ſzűz Martyr.
e	23	Sz. Kelemen Papa Martyr.
f	24	
g	25	Sz. Katalin ſzűz.
A	26	
b	27	
c	28	
d	29	Böjt.
e	30	Sz. Andras Apoſt.

OSZK
Országos Szechényi Könyvtár

DECEMBER.

Karácsony Hava. 31. Nap.

f	1	
g	2	
A	3	
b	4	Sz. Borbála szűz.
c	5	
d	6	Sz. Miklos Püspök.
e	7	Sz. Ambrus Doctor.
f	8	Bodog Asz. fogantatása.
g	9	
A	10	
b	11	Sz. Damasus Papa.
c	12	
d	13	Sz. Lucza szűz.
e	14	
f	15	
g	16	
A	17	
b	18	
c	19	
d	20	Böjt.
e	21	Sz. Thamas Apost.
f	22	
g	23	
A	24	Böjt.
b	25	KARACSON.
c	26	Sz. István első Martyr.
d	27	Sz. Janos Evangelista.
e	28	Apró szentek.
f	29	Sz. Thamas Püspök.
g	30	
A	31	Sz. Silvester Papa.

APOSTROPHE
Ad Vng.

DVm dedit Angelicam Romana Cathedra coronam,
Biblia cumq; fide, Pannona terra tibi;
Romanam complexa fidem, dic, nónne vigebas?
Hosti, nónne tuo milite, terror eras?
Cur tantis hodie premeris pullata flagellis?
Atq; tuos, rigidus Sarmata vastat agros?
Quippè (dolor) neglecta fides, pietas & avorum,
Nec colitur grati, thuris odore DEUS:
Biblia Pseudomenis etenim voluenda dedisti:
Te, natosq; tuos Pseudopropheta docet:
Inde ferit Nemesis, Mavors ciet inde tumultum,
Natorum fuso, hinc sangvine sudat humus.
Cum Romana fides placuit, concordia fovit;
Luther, Calvinus, te modo lite necant.
Hos fuge, & æternos vitabis ἐριννύος ictus:
Est hic vterq; malus: Cur? quia vterq; novus.
Dogmata vitabis nova: Cur? quia sunt nova philtra.
Sola tibi cœlum pandet avita fides.
Romana florente fide, florebis, & oras
Proteget, vt quondam VIRGO MARIA, tuas.
Accipe Evangelium patrio sermone: sed horum
Syncerum sensum, det tibi Roma parens.

Tertull. in lib. Præs. cont. Hær.

Ordo rerum hoc desiderabat, illud prius proponi, quibus competat fides ipsa, cujus sint scripturæ, à quo, & per quos, & quando, & quibus sit tradita disciplina, quâ fiunt Christiani? Vbi enim apparuerit esse veritatem disciplinæ, illic erit veritas scripturarum, & expositionum omnium.

ADVENT ELSEO VASARNAPiára való Epistola. Rom: 13.

A Tyámfiai. Tudgyuk hogy óráia vagyon immar, hogy az álomból fel kellyunk. Mert most an közelb vagion az mi üdvösségünk, hogy nem mint mikor hiszszük vala. Az éy el múlt, à nap pedigh el közelgetett. Vessük el azért à setetségnek cselekedetit, és öltözzeunk à világosságnak fegyverébe. Tiszteßegesenn iárunk mint nappal. Nem tobzódásokba, és részegségekbe, nem ágyasházakba, és szemtelenségekbe, nem viszálkodásban, és irigységben: de öltözzetek fel, á Christus IESVSBA.

EZ MAI EVANGELIVMOT SZ. Máthé irta megh XXI. részében.

AZ üdőben: Mikoron közelgetet volna IESVS Ierusalemhez, és iutot volna Bethphageba, az Olayfáknak hegyére: akkoron el küldé két tanituánt, monduan nékiek: Mennyetek el imez

kastélba,

kaſtélba, mely ellenetekbe vagyon, és mingyáráſt találtok egy megh kötöt ſzamárt, és á vemhet ő véle; oldgyátok megh, és hozzátok ennékem. Es ha valaki valamit ſzóland nektek: mondgyátok, az Vurnak ezek ſzükſégeſek, és mingyáráſt el bocſáttya őket. Ez pedigh leön, hogy be tellyeſednék, az mi megh mondatot à Propheta altal, monduan: Mondgyátok megh Sion Leanyának: Imé à te kiralyod, el ieö teneked ſzelid, és ülvénn ſzamáron, és á terh viſelőnek vemhénn. El menuen pedigh à tanituanyok, cſelekedének az mint megh parancſolta vala nekiek Iesvs. Es el hozák á ſzamárt, és á vemhet, és azokra teritték ruháiokat, és ütet fölleül reá ülteték. A ſok ſeregh pedigh, le teritték ruháiokat az vton: egyebek pedigh, agakat vágnak uala à fákról, és el hinték az vton. A ſeregek pedigh mellyek eleól mének vala, és à mellyek követik vala, kiáltnak vala, monduan: Hoſanna David fiának.

nak. Aldott à ki iött az Vurnak neuébe: Hosanna magasságban.

ADVENT MASODIK VASARnapiara való Epistola. Rom. xv.

ATyamfiai. Valameilyek megh irattattak, az mi tanuságunkra irattattak, hogy az békeséges szenuedés által, és az irás vigasztalása által, remênséggünk legyen. Az békeséges szenuedésnek és vigasztalásnak Istene pedigh adgya tinektek, hogy egymás keozeot egygyet èresetek, à IESVS Christus szerènt: hogy egyenleö akarattal, egy száijal dicsèrietek az Istent, és az mi Vrunk IESVS Christusnak Attyát. Es azért vegyétek fel egymást, mikeppen Christusis fel veott titeket az Istennek tiszteletire. Mondom pedigh, hogy à Christus IESVS à keornyeiülmetélkedésnek szolgáia volt, az Istennek igazságáért, az Atyak igèretinek meghèreosittésére. De à poganyok dicserik Istent az irgalmasságért,

mint megh vagyon irua. Ezért vallást tészek neked à poganyok keozeott Vram, és à te neuednek éneklek. Es ismet azt mondgya: Eoreullyetek poganyok az eu népéuel. Es ismet. Dicseriétek minden poganyok az Vrat, és magasztallyátok eotet, minden népek. Es ismet Isaias ezt mondgya: lessenek gyeokere leszen, és á ki fel támad, hogy à pogány nepeket vezérellye, à pogany népek eu benne fognak bizni. A reménségnek Istenne pedigb bé teolcsen titeket minden eoreommel, és békeséggel az hit által, hogy beuueolkeodgyetek reménséggel, és à Sz. Leleknekereieuel.

EZ MAI EVANGELIVMOT Sz. Lukács irta megh XXI. részében.

AZ ůdőben: Monda IESVS az ů tanituányinak. lelek lesznek à Napba, és à Holdba, és à csillagokba, és à földen népeknek szorongatása, à tenger zugásának és à haboknak föl haborodási

miat

miat: az emberek megh ſzáradnak à felelem es várakodás miat, mellyek kőuetkeznek az egeſz világra. Mert az menyeknek ereij megh indúlnak: es akkor megh látyák az embernek fiát el ieóni à fölhőbe nagy hatalommál és dicſőſéggel. Mikor pedigh ezek lenni kezdnek, fel tekincſetek és emellyétek fel az ti feieteket: mert el közelgetet az ti váltſágtok. Es monda nekik haſonlatoſságot. Láſſátok à fige fát, és minden fákot: mikor ki fakadnak à gyümölcſözére, tudgyátok, hogy közel vagyon à Nyár. Azonkeppen tijs, mikor látandgyátok ezeket megh lenni, tudgyátok, hogy közel vagyon az Iſtennek orſzaga. Bizony mondom tinéktek, el nem múlik è nemzetſégh, migh ezek mind megh nem leſznek. Az Egh és à föld el múlnak, de az èn beſzédim el nem mulnak.

ADVENT HARMADIK VAsarnapiara való. Epist: Phil. 4.

A Tyámfiai. Eoreullyetek az Vurba mindenkor. Ismet mondom, eoreullyetek. Az ti szilidségtek nyluán légyen minden embereknél, mert az Vur keozel vagyon. Ne legyetek szorgalmatosok: de minden imadságban és keonyeorgésben hálá adással megh ielennyenek az ti kéréstek az Isten eleot. Es az Istennek békessége, mely minden értelmet felleul hallad, eorizze à ti szíueteket, és elméteket, az mi Vrunk IESVS *Christusban.*

EZ MAI EVANGELIVMOT Sz. Máthé irta megh XI. *részében.*

AZ űdőben: Mikor hallotta voïna János à foglágban à Christusnak cselekedetit: el küldvén kettőt, az ő tanituányi közzűl, monda neki: Te vagyé, àki el iővendeó vagy, auagy mást varunk? Es feleluén IESVS monda nekiek:

El

El menuén ielencſétek megh Ianoſnak, à mellyeket hallottatok, és láttatok. A vakok látnak, à ſánták iárnak, à poklosok tiſztûlnak, à ſüketek hallanak, à halottak fel támadnak, à ſzegényeknek prædikaltatik az Euangelium: es bodogh à ki én bennem megh nem botrankozik. Azok pedigh el menuen, kezde Iesvs ſzólni à népeknek Ianoſról. Mit mentetek ki à puſztába latni? A ſzéltül hányattatott nádaté? De mit mentetek ki latni? Gyönge ruhaban öltözöt emberté? Imé à kik gyönge ruhában eöltöztetnek, à kiralyok házaiban vadnak. De, mit mentetek ki latni? Prophetaté? Bizony mondom tinéktek, nagyobbat Prophetánál. Mert ez à kiról irua vagyon: Imé én el küldem az én Angyalomat à te ſzined eleött, ki el kéſzitti az te útadat te elötted.

ADVENT NEGYEDIK VASARnapiara való Epist. 1. Cor. 4.

A Tyámfiai. Vgy vélekedgyék ember minrólunk, mint à Christusnak szolgairól, és az Isten titkainak sáfairól. De itt ti keozeottetek azon értekeznek (Lyra) à sáfarok keozeot ki találtaßék hieunek. En eleottem pedégh igen kicsiny dologh az, hogy ti teuletek itéltessem, auagy emberi naptúl De en magam magamot sem itilem megh: mert semmiképpen leikem esmereti nem vadol: de ebben megh nem igazúltam. A ki pedigh engemet itil, az Vur. Annakokáért eudeo eleot ne itéllyetek, mígh el nem ieö az Vur, à ki megis világosittya à setetségnek titkait, és megh nylatkoztattya à szíueknek tanácsit. Es akkor dicsereti leszen mindennek Istenteúl.

EZ MAI EVANGELIVMOT Sz. Ianos irta megh elseo részében.

AZ ůdőben: küldének à Sidók Ierusalembeól Papokat és Leuitakat Ianoshoz,

neshoz, hogy megh kérdenék őtet: Te ki vagy? Es megh vallá, és megh nem tagadá: és megh vallá: Hogy én nem vagyok à Christus. Es megh kérdék őtet: Miuagy tehat? Illyés vagyé? Es monda: Nem vagyok. Propheta vagyé? Es felele: Nem. Mondának azokáért neki: Ki vagy, hogy valaſzt adgyűk azoknak, à kik küldöttenek minket? Mit mondaſz magad feleól? Móda: En à kialtónak ſzaua vagyok à puſztában. Egyeneſiſtétek megh az Vurnak vttyát, à mint megh módottalſaias Propheta. Es à kik küldettek vala, à Phariſæuſok közzeül valának. Es megh kérdék őtet, és mondának neki: Miért kereſztelſz tehát, ha te nem vagy Chriſtus, ſem Illyes, ſem Propheta? Felele nekiek Ianos monduan: En vizbe kereſztelek, de ti közöttetek állott, kit ti nem tuttok: eű az, à ki en vtánnam iöuendeó, ki en előttem lőtt, kinek én nem vagyok méltó, hogy ſaria kötelét megh óldgyam. Ezek leónek Bethaniaba,

niaba, à lordánonn túl, holott János keresztel vala.

KARACSON NAPIARA VAlo elsö Epist: Tit. 2.

A Tyamfia. Megh ielent minden embernek az mi eudueozitteó Isteneunknek kegyelme, tanituann minket, hogy megh tagaduann az Istentelenséget, és è világi kiuánságokat, iozanonn, és igazánn, és Istenesenn ellyeunk è világon, váruann à boldogh reménséget, és à nagy Istennek s az mi megh váltó IESVS *Christusunk dicseoségének el ieouetelét, ki eo magát adta mi éretteunk hogy minket megh váltana minden hamiſſágtúl, és megh tiſztittana magának kedues nepet. à ió cselekedetnek keoueteóiét. Ezeket ſzollyad és ezekre inſced à halgatokat: az mi Vrunk* IESVS *Christusban.*

EZ MAI

EZ MAI ELSEO EVANGEliumot Sz. Lukács irta megh 2. részében.

AZ eudőben Paranſolat méneki Auguſt⁹ Cſázártúl, hogy be irattatnék mindazegész világh. Ez az elſeo be iratás león Cyrinuſtul, Syrianak Tiſztartóiátúl. Es mennek vala mindenek, hogy valláſt tennének, kiki mind az eú városába. Fel mene pedigh Ioſephis Galylæanak Nazaret neuű városából Iudæaba Davidnak varoſaba, mely Bethlehemnek hiuattatik: miuel hogy Davidnak házából, és nemzetſégébeol vala; hogy valláſt tenne Marianal eú neki iedzettetet neheſzkes feleſé-

géuel. León pedigh mikor ott volnának, be telének à napok, hogy ſzűlne. Es ſzűlé az ű elő ſzűletet fiát, és bé pólálá őtet poſztóba, és fektetéà laſzolba: mert nem vala ű nekiek helyek à ſzállaſon.

Es páſztorok valának vgyan azon tartomanyba, vigyázuánn, es őrizuénn az éyieli vigyázaſokat az ű nyáioknál. Es imé az Vurnak Angyala állapek eó mellettek, és az Iſtennek fényeſsége kőrnyeúl fogá eóket, és nagy félelemmel megh félemlének. Es monda az Angyal nékik: Ne féllyetek, mert imé nagy őrőmet hirdetek tinektek mely léſzen minden népnek: mert ſzűletet tinektek ma űduő titteó, ki az Vur Chriſtus, Davidnak városába. Es ez tinéktek à iel. Találtok poſztóban bé pólált, és à laſzolba helyheztetet gyermecskét. Es hertelenſéggel león az Angyallal menyei ſeregnek ſokaſága, dicſéruénn az Iſtent, és monduánn. Dicőſég magaſságbã az Iſtének, és az feóldőn bekelégh az ió akaratu embereknek.

VGYAN

VGYAN AZON NAPRA VAlo Masodik Epist: Tit. 3.

ATyamfia. Megh ielenék az mi eudueozitteó Isteneunknek kegyessége, és az emberekhez való irgalmassága, nem az igazságnak cselekedetibeól, mellyeket mi cselekedteunk volna, de az eu irgalmassága szerént, eudueozitett minket az vyionnann szeuletesnek feordeie által, és à szent Leleknek megh vyitása által, kit ki eonteott mi reánk beüséggel az mi eudueozitteó IESVS *Christusunknak általa, hogy megh igazúluán az eo kegyelme által, eoreokeosi legyeunk à remenseg szerént az eoreok életnek.*

EZ MAI MASODIK, EVANgeliumot Sz. Lukács irta megh Z. részében.

AZ ūdsben. Szólnak vala à Pásztorok egymásnak. Mennyeunk el Bethlehemigh, és lassuk megh à lött dolgot, mellyet az Vur megh ielentett minékünk.

nékünk. Es ſietſéggel el menének: és megh találák MARIAT, és Ioſephet, és à Iaſzolban helyhezetet gyermecskét. Látuann pedigh igaznak eſmérék lenni à dolgot, mely mondatot vala ő nekik à gyermek feleól. Es minnyáian à kik hallák, cſudálkoznak vala azokon, mellyek à Páſtorok. tûl mondatnak vala nekiek. MARIA pedigh magában tartya vala mind ezeket à dolgokat, forgatuán ſziuében. Es megh térenek à Paſztorok dicſőituén és dicſeruén az Iſtent mindenekben, à mellyeket hallottak és láttak vala; mikeppen megh mondatot vala ő nekiek.

VGYAN AZON NAPRA VAlo harmadik Epiſt: Hebr. 1.

SOk fele rendben, és ſok fele képpen ſzoluán Iſten régenten az Atyaknak à Prophetakban: ez vtólſo napokban, ſzollot minékeunk az eu fiában: kit teótt mindeneknek eoreokeoſtué, kiáltal è világotis teremtette. Ki miuelhogy

hogy az eu dicseosegenek fenyessége, és allattyanak ábrázattya, és visel mindeneket az eu ereiénekigeiéuel, megh szerezuénn à mi beuneinknek tisztúlásat, eúl az Atyának iobian à magasságba: Annyiual leót meltósagosbá az Angyaloknal, mennyiuel vett eoreokségeul azoknál méltóságosb neuet. Mert mellik Angyalnak mondotta valaha az Isten: En fiam vagy te, én ma szeultelek tégedet? Es ismet: En Attya lészekeu né ki és eu én fiam lészen? Es mideonn ismet be hozza az eu elseó szeuleottét è világba, mond: Es imadgyák eutet Istennek minden Angyali. Az Angyalok feleól egy szól vgyan: A ki à menyei lelkeket Angyalokká tészi, és à teuzes lángot szolgákká: A fiu felól pedigh: Az te Királi széked Isten, mind eoreokké: az te országodnak Istapia (Ansel) igazsagnak Istapia. Szeretted az igazsagot, és gyeuleólted az hamisságot: ennekokáért kent megh tegedet az Isten, à te Istened, eoruendezesnek olaiáual, à te keozeosidnek feoleotte. Es te Vram kezdetbe fundáltad

tad à feolder, és az te kezednek alkotmanyi az eghek, azokel vesznek, te pedigh megh maradsz, és mind megh aúlnak mint à ruha. Te pedigh vgyan azon vagy, és à te esztendeid el nem fogynak.

EZ MAI HARMADIK EVANgeliumot Sz. Ianos irta megh. Elseö részében.

KEzdetben vala az Ige, és az Ige Istennél vala, és Isten vala az Ige. Ez vala kezdetbe Istennél. Mindenek ű általa lőttenek, és ű nála nélkűl nem lett semmi. Az mi lőtt ű benne, élet vala. Es az élet, embereknek világossága vala: és à világosságh à setétségbe fénlik. Es à setétségh azt megh nem fogta. Vala egy Istentűl küldetet ember, kinek neue Ianos vala. Ez tanúbizonyságra iőtt, hogy tanúbizonyságot tenne à világosságról, hogy mindenek hinnének ű általa. Nem vala ű à világosságh, de hogy tanúbizonyságot

tenne

tenne à vilagoſſágról. Ez igaz Világoſſág vala, ki megh világoſitt minden è vilagra iöuő embert. Ez világon vala, és à világh ő általa lőtt: és à világh őtet megh nem eſmérte. Tulaidonába iőtt, és az őuéij űtet bé nem fogadták: valamennyen pedigh űtet be fogadták, hatalmat ada nekiek, hogy Iſten fiaiuá lennének, azoknak, à kik az ű neuében hiſznek: kik nem à vérbeól, ſem à teſtnek akarattyabol, ſem à ferfiunak akarattyából, hanem az Iſtenteúl ſzűlettettenek.

Es az ige teſté lőtt: és lakozott mi bennünk (es láttuk az ű dicsőſégét, vgymint az Atya egyetlen eggyének diciőſéget) tellyes malaſztal, és igazſággal.

VRVNK

VRVNK SZEVLETESEREOL való Enekek, mellyeket szoktunkez innepekbe Prædikatio eleótt és Prædikatio vtánn énekelni.

ELSEO.

Dicséretes az gyermek, ki ez nap szűleték, egy szepleótelen szeúztűl vigasztalásunkra: hanē szűletett volna, mi mind el vesztűnk volna; ô mi űduőssegűnk, eggyetlen egy IESVSVNK, ki mi értűnk szűletél, oltalmaz pokoltúl.

Esaias Propheta ezt régen megh irta, szűlettetik egy szűzteúl, vgymond, az Messias; kinek szent szűletesenn, az Angyalok őrűlnek, mely űduőzitteónek, szűletésereól való, őrőmet űk hirdetnek előszőr Pásztoroknak.

Vegyűk azert eszűnkben Angyalnak mondását, ki azt mondá Iosephnek űtet vigasztaluánn: Im fogad szeúz MARIA, Sz. Lelekteúl magzatot, kit IESVSNAK neuez,

az

az az ůduőzitteónek, haláláual ű minket karhozattúl megh ment.

Ezenn mi mind őrűllyűnk és Christust dicseriűk. Mert mi értűnk szűletett, hogy mi el ne veszszűnk: hálát adgyunk ű neki, hitet ű teóle kériűnk, hogy benne bizhassunk: mert kik Christusbann biznak megh nem szégyenűltetnek, itiletnek napiánn.

MASODIK.

Hálát adgyunk minnyáiann az Vur Istennek, ki minket szűletéséuel, megh szabaditott, őrdőgnek hatalmasságából.

Ennek illik hogy enekellyűnk az Angyalokkal, dicsőségh Vur Isten teneked magassagban.

HARMADIK.

Gyermek szűleték Bethlehemben, Bethlehemben kinn őrűle Ierusalem? kinn őrűle Ierusalem.

Emberi testet sel véné , sel véné: Attya Istennek igéie , Attya Istennek igéie.

Gabrielteúl izenteték, izenteték: szűz fogadá ő szent fiát , szűz fogada ő szent fiat.

Mint vőlegény ő Aagyából, vőlegény Aagyából: ki iőue Annya méhébeól, ki iőue Annya méhébeól.

Ez fekűszik az iászolban, fekűszik Iaszólban: ki őrökké vralkodik, ki örökké vralkodik.

Az Angyal à Pasztoroknak, Angyal Pasztoroknak : Vr szűletét hirdeti , Vr szűletését hirdeti.

Kiralyok Sabából iuuének, Sabából iőuének: Aranyat, Temiént Myrrhát hoznak, Aranyat temient, Myrrhát hoznak.

Egyszersmind házban be mennek, házbann bé mennek : Az Vy Királynak kőszönnek, Az Vy Királynak kőszönnek.

Az egy örök nagy Istennek, örök nagy Isten-

Istennek: Adgyunk hálát mint Vrunknak, Adgyunk hálát mint Vrunknak.

NEGIEDIK.

NAgy örömnap ez nékünk, mert Christus születék, ki ez naponn szarmazek egy szűznek méhébeól, csudálatos az gyermek, és nagy gyönyöreűséges ű emberségébenn, de megh gondolhatatlan, és ki ielenthetetlen ű Istenségébenn.

Isten fia tamada tiszta nemes szűzteúl, mint Rosa Liliumtul, természet el almúl! kit à szűz Leány szűle, világh eleót ez vala, mindenek teremtöie, ki ű tiszta emléiénn, tisztaságos teiéuel neuelé fel à Christust.

Mint űuegh megh nem szegik nap fény által hatuánn, vgy sértetlen marada à szűz szűlésébenn. Bodogh à gyermek szűleó, kinek tiszta szent méhe mert az Istent szűlé, és bodogok az emlék, mellyek gyönge korábann à Christust fel neuelék.

Angyal az Pasztoroknak ů csordáiok mellett, eyiel hogy vigyáznának, az menyei Királyt, hirdeti nagy örömmel, hogy vyionnann szűletett, és iászolbann fekszik, Angyaloknak Sz. Vrát, ki ékes termetiuel, mindenket el hallad.

Az Leány itt az Anya, és az fiu Atya, ki hallot illyen dolgot, Isten emberre leon: szolga és feidelem: mindenhez közel léuénn, nem érthetik ůtet: közel vagyó es tauúl; ezt à két csoda dolgot ember megh nem foghattya.

Eyfelikor szűletik napnak fényessége, Iászolbann helyheztetik menynek földnek vra, póláztatik à gyermek ki az eget teremté, és megh ékesitté, Nappal, Holdal, csillaggal, fenyességgel, szépséggel, és minden ékeséggel.

Christus minket teremtél te szent kezeiddel, és mi értünk szűlettel à szűz MARIATVL, kérünk azonn tégedet, bocsásd megh bűneinket, és ne vess pokolra: halálunk-

lunknak vtánna, adgyad nékünk Vr Isten szent szinyedet láthatnunk.

EOTEODIK.

Ez nap nékünk dicsiretes nap, bizony vigasagnak napia, és üdvösségnek bizodalma; mert születék ez nap nékünk mi valtságunkra, à Christus IESVS Istennek fia. Aaronnak veszszeie megh virágozék, tiszta szeüzteül gyermek születék: menyei Kiralyül nékünk adaték Christus IESVSNAK neuezteték.

Ez gyermek vólt az megh igért mag, mi elseó Atyainknak, Adam Atyánknak, Abrahamnak, kibenn minden nemzetségek megh áldatának, Christus hitire hiuatának. Aaronnak veszszeie, &c.

Megh töreték ez gyermek miatt az ördögnek hatalma, az halál az beün, ördögh ördögh országa: megh nyittaték menyországnak ereós kapuia, Istennek kedue mi reánk szalla. Aaronnak veszszeie, &c.

Nincsen azért raitunk hatalma, nincs

ſemmi giőzedelme, bűnek őrdőgnek, karhozatatnak, az Moyſes tőrvényének ű nagy átkának; őrők halálnak és pokolnak. Aaronnak veſzſzeie &c.

Megh tőretnek az pogány népek, kik az gyermekbenn nem hiſznek, az nagy Iſtennek nem kellenek: Az őrdőgnek hatalmábann őrőkké eſnek, az kik az bűnnek véget nem vetnek. Aarőnak veſzſzeie &c.

Hálát adgyunk az Vr Iſtennek, Atya fiú ſzent Léleknek: és mind őrczűllyunk az gyermeknek. Nagy őrőmet az Angyalok nékűnk hirdetnek, dicſiruénn Iſtent énekelnek. Aaronnak veſzſzeie, &c.

HATODIK.

Vurnak nagy neuezeti, Emmanuël, kit hirdetet az nagy Angyal Gabriel: Maielenék, ma ielenék Sidóſagbann: Im Királyt ſzeúlt, ſzűzenn, à ſzép Maria: Be teólt az mit megh hirdetett Gabriel: őrűllyűnk, vigadgyunk, ſzűztűl Iſten ſzűletek,

veſz-

veſzſzeó ſzál virágozek, kit irgalma ſzenuede az Iſtennek.

Zengien nagy dicſerettel, keduefſeges örömmel, Sion ő hiueiuel. Im ielenék kit ſzűle ſzűz MARIA: Ma ielenek &c.

Gyermekek örűllyetek, ſzűletet Királyt imadgyátok, kegyes ſzóual dicſirietek. Im ielenek, kit ſzűle ſzeűz MARIA: Ma ielenek, &c.

Szűletett Emmanuël, kit megh mondott Gabriel, bizonyitt Ezechiel. Im ielenek kit ſzűle ſzűz MARIA: Ma ielenek, &c.

Sion dicſérd Vradat, és te iduőzitteódet, bűnteúl ſzabadittodat. Im ielenek kit ſzeúle ſzűz MARIA. Ma ielenek, &c.

Ez nap Chriſtus ſzűletek, MARIATVL ſzármazék, mag nélkeúl fogantatek. Im ielenek kit ſzeúle ſzűz MARIA: Ma ielenek, mai ielenek, &c.

SZ, ISTVAN ELSEO MARtyr napiara valo Epist: Act: 6.

AZokban az napokbã: Istuán tellyes malasztal és eróuel nagy csodakat és nagy ieleket cselekeszik vala à népben. Támadának pedigh nemellyek à Synagogabol, mely neueztetik Libertinusokénak, és Cyrenebeol valoknak, és Alex indriabol valoknak, azokkal à kik Ciliciabol és Asiábol valának, vetekeduénn Istuannal: és nem álhatnak vala ellene à beolcsesegnek, és à Leleknek kiszol vala. Haluán pedigh ezeket, megh hasadának sziuekbe, és Csikorgattyák vala fogokat eu reá. Mikor pedigh tellyes volna Sz Lelekkel, fel tekéntuénn az égbe, látá az Istennek dicseosegét, és IESVST *állani az Isten hatalmának iobiánn, és mónda: Im látom az megh nyttatot egheket, és az embernek fiát állani, az Isten hatalmának iobiánn: Fel kialtuánn pedigh azok nagy fel szóual, be dugák az eu feuleket; és egyenleo akarattal eú reá rohanának*

nak. Es ki vetuén eotet à városbol, keouezik vala. Es à bizonyság kle teuék ruháiokat az Iffiúnak lábánál, ki Saulusnák hiuattatik vala. Es keouezik vala Istuant, ki Istent segitségeul hija vala, monduan: Vram IESVS *vedd hozzád az én lelkemet. Terdére esuen pedigh, nagy fel szóual kiálta, monduan: Vram ne tulaidonicsad nekiek ezt à beunt. Es mideon ezt mondotta volna, el aluuék az Vurban.*

EZ MAI EVANGELIVMOT Sz. Máthé irta migh XXIII. részében.

AZ ůdőben: Monda IESVS à Sidok sereginek, és à Papi seiedelmeknek. Imé én kůldők ti hozzátok Prophetakat, és bőlcseket, és irás tudókát: és azok kőzzeúl megh őltők, és megh feszittetek, es azok kőzzeúl megh ostoroztok az ti Sinagogatokba, és ůldőzni fogiátok őket Városból Varosba, hogy reátok iűtő minden igaz vér, mely ki ontatott à földre, az

te, az igaz Abelnek véréteúl fogua, Zachariasnak Barachias fianak véreigh, kit megh őltetek, az templom és az óltar kőzőt. Bizony mondom tinéktek, el iűnek mind ezek erre à nemzetségre. Ierusalem, Ierusalem, ki megh őlőd à Prophetakat, és megh kőuezed azokat, kik te hozzad kűldettenek: mennyiszer akartam egybe gyűiteni az te fiaidat, miképpenn à Tyúk egybe gyűiti az ű Csirkeit Szárnyai alá, és nem akartad? Imé pusztánn hagyattatik tinéktek à ti házatok. Mert mondom tinektek, nem láttok engemet mostantúl fogua, migh nem mondgyátok: Aaldot à ki iőtt az Vurnak neuébe.

SZ. IANOS APOSTOL ES Evangelista napiára való Epist: Eccli. 15.

A Ki féli az Istent, jokat cselekeszik, és à ki az igazsághoz tartozik, megh fogia azt, és eleibe mégyen, mint egy beocseuletes

letes Anya. Táplálni fogia eutet az életnek és értelemnek kenyeréuel, és az euduczſéges beolcſeſégnek vizéuel, itatni fogia eutet. Es megh ereoſeodik eó benne', s' el nem haiól: és megh tartya eutet, és megh nem ſzégyeneul: és fel magaſztallya eutet az eo felebarátinál. Az gyeulekezetnek keozepette megh nyttya az eu ſzaiát, és be teolti eutet az beolcſeſégnek és értelemnek lelkéuel, és à dicſeoſégnek ruháiáual ruházza megh eutet. Eoruendeteſſéget és gyeonyeoreuſéget gyűit eo reá, és eoreokké valo néunek eoreokeoſiué teſzi eótet.

EZ MAI EVANGELIVMOT SZ. *Iános irta megh* XXI. *réſzében.*

AZ űdőbenn, Monda IESVS Péternek. Kőueſs engemet. Forduluánn Péter látá azt à tanituánt, à kit ſzeret vala IESVS vtánna iűni; à ki leis fekűtt vala à végh vacſoránn az ű mellyére, és azt mondotta vala: Vram kicſoda, à ki tégedet el árúl?

Ezt

Ezt azert mikor látta volna Péter, monda IESVSNAK: Vram, tehát ez meczezen? Mond neki IESVS: Igy akarom hogy maradgyon, miglenn el iöuök, mi gondod néked véle: Te köuess engemet. Ki hirhüuék azért è beszed az Atyaſiak között, hogy az a tanituány megh nem halna. Es nem mondotta vala neki IESVS: hogy megh nem hal; de: Igy akarom hogy ű megh maradgyon, miglenn én el iöuök, mi gondod véle? Ez az, a tanituány, ki bizonyságot tészen ezekreól, és megh irta ezeket: és tudgyuk, hogy igaz az ö bizonyságh tétele.

APROO SZENTEK NAPIARA valo Epiſt: Apoc. 14.

AZokban az napokban. Láték egy bárányt állani á Sionnak hegyén, es eó véle ſzáz negyuen negy ezert, kiknek homlokokō megh vala irua az eó neue, es az eó Attyának neue. Es ſzózatot hallek menybeól,

vgy

vgy mint sok vizeknek szauát, és mint nagy menydeorgésnek szauát. Es az szózat mellyet hallék, ollyā vala, mint az czitarásoknak szaua, kik czitaráznak az eu czitaráiokonn. Es enekelnek vala vgy mint vy éneket, az székeleót, és á negy lelkes állatok es á vénekeleót. Es senkinē mondhattya vala azt az éneket hanem csak az á szaz Negyuen negy ezer, kik áásson vétettenek feöldréól. Ezek azok, kik az Aszony állatokkal megh nem fertéztették maghokat: mert szeuzek. Ezek kéóuetik á bárányt, vala houá menend. Ezek áronn vétettenek megh az emberek kéózzeul, kik elseó senghéy Istennek es az báránynak: Es az eó száiokba hazugsagh nem találtatott.

Mert szepleó nélkeia vannak az Istennek Királyi széki eleót.

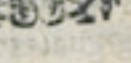

EZ MAI EVANGELIVMOT

Sz. Máthé irta megh 2. részében.

AZ ůdőben: Az Vurnak Angyala megh ielenék Iosephnek álmába, monduánn: kelly fel, és ved fel à giermeket, és az ű Annyát, es fuss Ægyptusba, és légy ott à migh megh mondő tenéked: mert az keóuetkezik hogy Herodes keresse à gyermeket el veszteni. Ki fől keluén, fel véué à gyermeket es az eó Annyát éyiel; és fél felé méne Ægyptusba: és ott león Herodesnek haláláigh: hogy bé telliesednék à mi megh mondatot vala az Vurtúl à Propheta altal, monduan: Ægyptusból hittam az én fiamat.

Akkoronn Herodes látuàn, hogy meg csufoltatot volna à Magusoktúl: igé megh haraguuek. Es el kűlduénn, megh ölé mind à gyermekeket, kik Bethlehembe valának, es minden határiban, kétt esztendősektűl fogua, és az alatt az űdő szerént mellyet megh értet vala à Magusoktúl.

Akkor

Akkor telék be à mi megh mondatot volt Ieremias Propheta altal, monduann: szózat hallatot Ramaban, siras és sok riuas. Rachel siratuán az ű fiait, es nem akara megh vigaztaltatni, mert nincsenek.

AZ KARACSON OCTAVAIA közöt való Valarnapi Epist: Gal. 4.

ATyámfiai. Miglen az eoreokeos kisded, semmit nem keuleombeoz à szolgátúl, noha mindeneknek Vra: de à Tutorok gondiselese alatt vagyon, az Atyátúl el rendelt ideigh. Azonkeppen mijs mikoron kisdedek volnánk, è vilaghnak beotiuj alatt szolgálunk vala. De mint kutanna el ieöt az tellyes eudeo, el keuldé Isten az eu fiát, ki Aszonyallatból leott, ki à teorueny alá adatott: hogy azokat kiká teorueny alatt valának, megh váltaná; hogy fogadot fiúságott vennénk. Miuel hogy pedigh Isten fiái vattok, el keuldé az Isten az eu fiának leiket à ti szíuetekbe, ki azt kialtia: Abba Attyánk. Azert immár nē vagy szolga, hanē fiu. Hogy ha fiu: eoreokeosis az Istē által.

ĒZ

EZ MAI EVANGELIVMOT

Sz. Lukacs irta megh 2. részében.

AZ ůdőbé, Csudálkoznak vala az eó Attya, es Annya azokon, mellyek mondatnak vala ő felőle. Es megh áldá ůket Simeon, s'monda MARIANAK az ő Annyának: Imé ez vettetett sokaknak romlására es fől tamadására Izraélben: es ielůll kinek ellene mondatik: à te lelkedetis fegyuer altal iária, hogy sok sziuekből ki nylatkoztassanak à gondolatok.

Es vala egy Anna neuů Propheta Aszony Phanuélnek leánya, Aser nemzessegéből: ez ůdős vala, és élt vala az ő férié-uel héét esztendeigh, szůzességhe vtánn ~~es~~ es ő ozuegy vala niólczuan négy esztendeigh: ki el nem táuozik vala à templomból, bőitőlésekkel es imádsagokkal szolgáluánn Istennek eyiel és nappal. Ezis azon óránn el érkezuén vallást tészen vala az Vrnak, es szóll vala ő felőle mindeneknek, az kik variák vala Izraélnek váltságát.

Es mi-

Es minek vtánna mindeneket el végeztenek volna, az Vrnak tòruénye szerént, meg térének Galilæaba, az ű Városokba Nazaretbe. A gyermek pedigh neuelkedik és vastaghúl vala, tellyes bölcseséggel, és az Istennek malaztia vala ő benne.

KIS KARACSON NAPIARA valo Epistola, Tit. 2.

A Tyámsia. Megh ielent az mi Idueozitteò isteneunknek kegyelme minden embereknek, tanituán minket: hogy megh tagaduán az Istentelenseget, és è világi kiuánságokat, iózanon, es igazánn, és Istenesen ellyeunk è világban: váruán a boldogh remenseghet, és à nagy Istennek, és az eudueozitteò Iesvs Christus dicseoseghének ieouetelét: ki mi eretteunk atta eò maghát, hogy minket megh szabadittana, minden hamissagtul, és megh tisztittana maghának kedues nêpet, és à ió cselekedeteknek keoueteoiet. Ezeket szolliad,

ezekre incſedés e ekreól fedgyed az halgatokat, á mi Vrunk IESVS *Chriſtusba.*

EZ MAI EVANGELIVMOT Sz. Lukacs irta megh 2. réſzében.

AZ ůdőbeń: Minek vtanna el tele, à nyólczad nap, hogy keornyúl metéltetnék à gyermek, hiuattaték az ő neue IESVSNAK. Mellynek hiuattatott az Angyaltúl, minek előtte Annyának méhébe fogantatnek.

AZ VY ESZTENDEO ENEKE.

NEkűnk ſzűleték menyei Király ſzűz MARIANAK méhéből. Vy eztendőben mi vigadgyunk, ſzűlett IESVST mi imádgyunk.

Eûtet

Eútet kőueté bodogh Sz. Iſtuan, elſő Martyra león Vr Iſtennek. Vy eztendőben, &c.

Sz. Ianos vala válaſztatott, és egyebek kőzőt ſzerelmetesb. Vy eztendőben, &c.

Apró ſzentek megh őletének Vr Iſtennek keduéiért. Vy eztendőben, &c.

Sz. Tamás Pűſpök es Feiedelem, boldogſághos Sz. Tamáſnak emlekézeti. Vy eztendőben, &c.

Siluester Papa hiuattaték, és Menyorſzágba koronáztaték. Vy eztendőbē, &c.

Kis Karácſonnak hiuattaték, és űduőſſéghnek neueztetek. Vy eztendőben, &c.

Dicſértesſék az Sz. Háromſágh, hálát adgyunk az Vr Iſtenek. Vy eztēdőbē, &c.

VIZ KERESZT NAPIARA VAló Epiſtola Eſai. LX.

KElly fel, világoſúly megh leruſalem: mert el ieott az te világoſſagod, és az Vrnak dicſeoſeghe te raitad fel támadott. Mert imé ſetetſegh be burit-

tya à feoldet, es à homály à népeket. Te raitad pedigh fel támad az Vur. És tárnak à pogányok az te vilagossagodba, és à Királyok az te néked fel tamadott fényességbe.

Emeld feol keöreös keörnyeul az te szemeidet, és lásd megh: Mind ezek egybe gyeultenek, te hozzád ieöttenek. Az te fiaid messzeunnen ieönnek, és à te leanyd a te öldalad melleol kelnek fel. Akkor eszt megh látod, es beuueolkedel, csudalkozik, es ki teried à te szíued, mikor te hozzád térr à tengernek sokasagha, es à pogányoknak ereösseghe te hozzád ieö. A Teuéknek sokasága el buritt tégedet, Dromedarius, Madian es Ephának gyors teuéi. Minnyayan el ieönnek Sabából Aranyat es Temiènt hozuánn, és az Vurnak dicseretet hirdetuén.

EZ MAI EVANGELIVMOT S. Máthé irta megh masodik részében.

Mikoron született volna Iesus Iudanak Bethlehemében, Herodes Kiraly-

ralynak ideiében, imé Magusok iőuének napkeletről Ierusalébe, módvan. Hol vagyon à ki szűletet à Sidoknak Királlya? Mert láttuk az eó Csillagat Napkeleten, és iőttűnk imádny eótet.

Haluán pedigh Herodes Kiraly megh háborodék, és egész Ierusalem ő véle. Es őszue gyuituén mind az Papi Feiedelmeket, és à népnek irás tudóit, tudakozik vala tűlők, holott szűlettetnék, à Christus? Eók pedigh mondának: Iudának Bethlehemében: mert igy vagion megh irua, à Propheta által: Teis Betlehem, Iudának földe, semmiképpen nem vagy kissebb, Iudának feiedelmi kőzőtt, mert te belőled iő ki à Hadnagy, ki vezerlie az en népemet Izraelt,

Akkoron Heródes titkon hiuatuán à Magusokat szorgalmatosan megh tanúlá túlek à csillagnak ideiét mely megh ielent vala nékiek. Es elküldván őket Bethlehembe, monda: Mennyetek el, és kérdezkedgyetek szorgalmatosan à gyermek felől: Es mikor megh találandgyatok, izennyétek megh ennékem, hogy enis el menuen imadgyam őtet. Kik mikor hallották volna à Királyt, el ménének. Es imé à Csillagh, mellyet lattanak vala nap keletben, előttők megyen vala, miglen menuén megh állana fenn, à holl à gyermek vala. Latuán pedigh à csillagot, örülének nagy örömmel. Es bé menuén à házba, megh találák à gyermeket MARIAVAL az eó Annyáual, es le borúluán, imádák őtet. Es megh nyituánn kincseket, adának néki aiándekokat, Aranyat, Temiént, és Myrrhát. Es feleletet vévén álmokba, hogy Heródeshez visza ne térnének, maas úton térnének az útartományokba.

VIZ

VIZ KERESZT VTAN ELSEO Vasarnapra való Epist: Rom. 12.

ATyamfiai. Kérlek titeket az Istennek irgalmasságára, hogy adgyátok az ti testeiteket, eleo, szent, és Istennek kedues áldozatul, az okosságh szerent valo ti szolgalatotokat. Es ne hasonlittassatok ez vilaghoz, de valoztassatok megh az ti elméteknek vyságában, hogy iouallyátok Istennek teokelletes és kellemetes io akarattiát. Mert mondom az kegyélem altal, melly ennékem adatot, mindeneknek à kik ti keozettetek vannak: hogy senkj az Istennek titkos dolgait feoleotteb ne vizgallya, hanem mertékletesen, à mint Isten mindennek el osztotta à hitnek mértéket. Mert à mi keppen hogy az egy testben sok tagaink vannak, nem minden tagnak vágion pedigh egy féle cselekedeti; Azonképpen mi sokann à Christusban egy test vagyunk, egy más keozett eggyk à másiknak tagiai, az mi Vrunk IESVS Christusban.

EZ MAI EVANGELIVMOT Sz. Luckacs irta megh, másodikrészében.

MEnnek vala à Iesvs szüléi esztendönkent Ierusalembe, az Husuét innepe napján. És mikor lött volna tizenkét esztendös, föl menuén ük Ierusalembe az innepnek szokása szerent; és el végezuen à napokat, mikor vilzsza térnének, el marada à gyermek Iesvs Ierusalembe, és nem veuék eszekbe az ü szüléi. Véluén pedigk ötet az Vti társaságba lenni, tőuenek egy napi útat, és keresik vala ötet az rokonságok és ösmerök között. Es megh nem talaluán ötet vilzza térenek Ierusalembe keresuén ötet. Es lön harmad nap után, megh találák ötet az Templomban, üluén az Doctorok keözöt, halgatuán és kérdezuén öket. Almélkodnak vala pedigh mindenek à kik halgattyák vala ötet, az ö bölcseségen és feleletin.

Es

Es látuán csudálkozának. Es monda az ő Annya nékie: Fiam, Miért cseleket-tél igy velünk? Imé à te Atyád és en bánkodua kereslünk vala tézedet. Es monda nékiek: Mi dologh hogy engemet kereſtek vala? Nem tudgyátok valaé hogy azokba kől nékem lenne n mellyek az én Atyámé? Es ők nem értékà beſzédet, mellyet n kiek monda. Es alá m ne vélek, és iöue Nazarethbe, es engedelmes vala nékiek. Es az ő Annya ſziuében tartya vala mind ezeket à beſzédeket. Es Iesvs öregbedik vala bölcſeſégébe, ideiében, és kedueſségbe Iſtennél, és embereknél.

VIZ KERESZT VTAN MAſodik Vaſarnapra valo Epiſt: Rom. 12.

ATyámfiai. Keuleombeozéö aiándékink vannak az Iſtenteül adatot malaſztſzérent. Auagy ieouédeoſeſnek aiandékia à hit ſzérent auagy à ſzolgálatban, auagy à ki tanyt

nytt à tudomanyban, auagy à ki int az intésbē à ki adakozik az egyeugyeuségben, à ki eleol iár à szorgalmatossagban, à ki keonieoreul à vidamsagban. Tettetes nélkeul való szeretet légyē bennetek: gyeuleoluén à gonoszt, ragazkodgyatok à ióhoz; Az Atyafiuisagh szeretetiuel egymást szeretuénn. Tisztelettel egymást eleól véuén, az szorgalmatossagba nem resteok, lélekbē buzgok, az Vurnak szolgáluán: à reménseggel eoreuluénn: à haborusagba békesegesek: az imadsagba, álhatatosok: à szēteknek keozeoluén szeuksegekben, à gazdálkodást keouetuénn. Aldgyátok az ti euldözeoiteket: aldgyátok és ne átkozzátok. Eoreullyetek az eoreulleokkel, siriatok à sirókkal. Egymás keozeot vgyan azont ertuénn. Nem fenn ertuénn, hanem az álázatosokkal eggyezuén.

EZ MAI EVANGELIVMOT Sz. Ianos irta megh második részében.

AZ ůdőben. Menyekező lőn Canaban

ban Galileanak varoſába: és IESVSNAK Annya ott vala. El hiuattatek pedigh IESVSIS, és az ő tanituányi à menyekezőre. Es à borel fogyuán, móda IESVSNAK az eó Annya: Nincſen borok. Monda ő neki IESVS: Mi dolgom vagyon ennékem s' teneked Aſzonyállat? Nem iött mégh el azén órám. Monda az ő Annya à ſzolgáknak: Valamit mondand tinéktek, megh cſelekedgyetek. Valának pedigh ott hat kéó vedrek, helyheztetuénn, á Sidokná tiſztuláſok ſzerint, mindenik kéet auagy háró mértékű. Monda ő nekik IESVS: Tőlcſetek megh à vedreket vizzel. Es meg tőlték azokat ſzintén tele. Es móda nekik IESVS: Mericſetek immár, és vigyétek à Náſznaginak. Es el viuék. Hogy megh kóſtolá pedigh à Náſznagy à borra lőtt vizet, és né tudgya vala hoñan volna, à ſzolgák pedigh tudgyak vala, à kik meritettek vala à vizet, hiuá à vőlegént à Náſznagy, es móda neki: Mindé éber előſzőr io borth ád: es mikor megh

relze-

részegűlnek, az alaab valoot: Te pedigh eddigh tartottad à ió bortt. Eszt cselekedé IESVS az eó csoda tételinek kezdetit Canába Galilæának Városába: és megh ielenté az ű dicsőséghet, és hiuének ő benne az ű tanituányi.

VIZ KEREZT VTAN HARmadik Vasárnapra való Epist: Rom. XII.

ATyamfiai. Ne legyetek okosok ti magatoknál. Senkinek gonoszért gonoszt visza nem aduán. A iokra igyekezüénn nem csak Isten eleót, hanem minden ember eleóttis. Ha lehet à mi ti raitatok áll, minden emberrel bekesegtek l-gyen. Magatokert boszút ne állyatok szereimes Atyamfiai; de adgyatok helyt à haragnak: Mert irua vagyon: Enyim à boszu állás, én megh fizetem vgymond az Vur. De ha éhezikè te ellenseged, adgy enni. Ha szomiúhozik, adgy innya. Mert eszt miuelüénn, eleuenn: szenet gyöiteszaz eu feiére. Megh

re Megh ne gyeozettessel à gonosztúl: de gyeózd megh ioual à gonoszt.

EZ MAI EVANGELIVMOT Sz. Máthé irta megh nyólczadik részében.

AZ ůdőben: Mikor IESVS leiőtt volna à hegyről, sok seregek kőueték őtet: Es imé egy Poklos iűuén imáda őtet, mőduan: Vram, ha akarod, megh tisztéthatsz engemet. Es ki nyuituán IESVS kezét, illeté űtet, monduán: Akarom, tisztúlly megh. Es legh ottan megh tisztúla az ű poklossagha. Es monda néki IESVS: Megh láſd ſenkinek ne mondgyad: de meny el, és mutaſd megh magadat à Papnak, es viddſel az aiandekot, mellyet parancſolt Moyſes bizonyſágúl nekiek. Mikor pedigh bé ment volna Capharnaumba, méne ő hozzá egij Százados, keruén űtet, és monduañ: Vram az én ſzolgám fekſzik házamnál gutta űtésben, es gonoſzúl győtretik,

tretik. Es monda neki Iesvs: El mégyek és meghgyógittő őtet. Es felelvén az Százados monda: Vrā nem vagyok méltó, hogy az én haylékő alaá iöy: de csak módgyad egy szoual, és megh gyogyúl az én szolgam; mert énis birodalom alat léuő ember vagyok, vitézek léuén én alattam, és ha módom eggyknek: Meny el, és el mégyő: és à másiknak iöuel, és el iő: és az én szolgámnak, eszt cselekedgyed, és megh cselekeszi. Ha'nánn pedigh Iesvs, el csodálkozék, és monda azoknak, kik őtet kőuetik vala. Bizony mondom tinéktek, nem találtam ennyi hitet Israëlbe Mondom pedigh tinéktek, hogy sokan iűnek Nap keletről és Nap nyúgatrol, és le telepednek Abrahammal, Isakkal, Iacobbal menyeknek országiban: az országnak fiai pedigh, ki vettetnek à külső setétségre: ott lészen sirás és fogaknak csikorgatása. Es monda Iesvs à Századosnak: Meny el, és à miképpen hittél, legyen tenéked. Es megh gyogyúla à szolga azon órába.

VIZ

VIZ KEREZT VTAN NEgyedik Vasárnapra való Epist: Rom XIII.

A Tyámfiai. Senkinek semmiuel ne tartozzatok, hanem csak hogy egymást szeressétek. Mert á ki szereti felebarátiyát, à törüényt bé teolteotte. Mert, Ne paráználkodgyál: Ne eolj: Ne orozz: Hamis tanúbizonysághot ne mondgy: Ne keuány, és havalamelly egyéb parancsolat vagyon, ez igében foglaltatik bé: szeressed felebarátodat mint tennen magadat. Az szeretet felebárátunknak gonoszt nem cselekeszik. Annák okáért à szeretet, à teorüénynek bé tellyesittése.

EZ MAI EVANGELIVMOT Sz. Máthé irta megh VIII. részében.

AZ űdőbé. Be menuén Iesvs egy haiócskába, kőueték űtet az ű tanituanyi: és imé, nagy indúlat león à tengeren, vgy annyra, hogy à haiócska el burittatnék az habok-

haboktúl, eó pedigh aluſzik vala. Es iárúlának ű hozzà az ű tanituányi, es fel keólték őtet mőduann: Vram ſzabadics megh minket, el veſzűnk. Es monda nékik IESVS: Miért vattok félelmeſek kicſin hitűek? Akkoron fel keluén, parancſola à ſzeleknek, es à tengernek, es nagy cſendeſſegh león. Az emberek pedigh cſodálkozának, monduan: Minémű ez? mert à ſzelek és à tengerek engednek ő néki?

VIZ KEREZT VTAN EOTEOdik Vaſárnapra való Epiſt: Coloſſ. 3.

A Tyámfiai. Legyetek fel eolteozue, mint az Iſtennek ſzentes ſzerelmes válaſztotti, az irgalmaſſagnak indulatiba, kegyeſſégben, aláz atoſſaghan, ſzilidſegben, ſzenuedeteſſegbenn; el teuruén egymaſt, és megh engeduenn egymáſnak, ha valakinek valaki ellen panaſza vagyon. Miképpen az Vuris megh engedet tinektek, az őképpen tijs. Mind ezek-

ezeknék feoleotte pedigh szeretetetek legyen, melly à teokélletességhnek keotele. Es á Christusnak békeseghe eoruendgyen à ti sziuetekben: à mellyre hiuatalosok is vattok egy testben: és háláadók legyetek. Az Christusnak igéie lakozzék ti bennetek beuségesen minden beolcseséggel: tanituan es intuén egymast Soltárokkál, dicseretekkel, hálá adással énekeluén à ti sziuetekben az Istennek. Valamit miueltek auagy szoual, auagy cselekedettel: mindéneket az mi Vrunk IESVS *Christus neuébe miuellyétek, hálákat aduán az Istennek és az Atyának, az mi Vrunk* IESVS *Christus által.*

EZ MAI EVANGELIVMOT Sz. Máthé irta megh XIII. részêben.

AZ ũdőben. Monda IESVS az ũ tanituanyinak illyé pelda beszédet. Hasónlatossá lett menyeknek országa az emberhez, ki ió magot vetett az ũ szántó sőldebe. Mikor pedigh alunnának

az emberek, el iöue az eó ellenſége, és kő-
kolyt veté az búza közibe; és el méne. Mi-
kor pedigh neuelkedet volna à feú, és gyü-
mölcſet teremtet volna', akkor megh tet-
czének à konkolyokis. Eleó iöuen pedigh
az eſelé les emberhez à ſzolgák, mondá-
nak néki: Vram, nem de ió magot vetet-
tél e az te ſöidedbe? hennan vagyon tehát
à konkoly? Es monda nékiek: Az ellenſé-
ghes ember miuelte ezt. Az ſzolgák pe-
digh mondának néki: Akarodé, el megy-
ünk, és azt ki gyomlállyuk? Es monda:
Nem. Mert talám ki gyomlaluán à kón-
kolyokat, eggyüt azokkal ki ne gyökerez-
zétek à buzatis Hadgyatok mind à ket-
teót neuelkedni az aratáſigh, és az arataſ-
nak ideiekor megh mondom az aratók-
nak: Gyüicſétek egybe eleóſzór à konko-
lyt, és kőſſétek kéuékbe megh égetésre; A
buzat pedigh gyüicſétek öſzue az en
cſűrembe.

VIZ

VIZ KERESZT VTAN HATO-dik Vasárnapra való Epistola, 1. Thess 1.

ATyamfiai. Hálátt adunk az Istennek mindenkor minnyaiatokért, emlékezetet teuén feleoletek az mi imádságinkba szeuntelen, megh beszéluen az ti hiteteknek cselekedetit, és szerelmeteteket, és á teureo remenségeteket az mi Vrunk IESVS Christusba, az Isten és a mi Atyánk eleot. Tudván szerelmes Atyámfiay hogy az ti választástok Istenteul vagyon; mert az mi Evangeliumunk nem csak beszédben volt ti hozzátok, hanem ereobennis, és az szent Leleknek adásaban, és Istennek sok fele aiandékiban; á miképpen tudgyátok minemeuek voltunk ti keozeottetek. Tijs, mind nékünk s' mind az Vrnak keoueteoinkleottetek, be veouenn az ighét sok háboruságh szenuedésben, az Sz. leleknek eoreoméuel: vgy annyira, hogy példák lennétek a Macedoniaj és

Achaiabéli hiueknek. Merth ti teuletek hirdettetett ki az Vrnak beszéde, nem csak Macedoniába és Achaiába, de annak feoleott minden egyéb helyennis, az ti Istenben való hitetek ki teriedett, vgy hogy minekeunk ne legyen szeukszegh valamit erröl szólnunk. Mert eo magok beszéllik mi feleoleunk, minemen meneteleunk volt ti hozzátok, és mi módon tertetek megh az Istenhez à baluanioktúl, hogy szolgálnátok az eleö és igaz Istennek, és várnátok az eö fiát menyekbeöl, kitt halottaiból feol tamasztott, à IESVST; ki megh szabaditot minket à ieouendeo haragtúl.

EZ MAI EVANGELIVMOT SZ. Máthé irta megh XIII. részében.

AZ üdöben. Monda IESVS à seregnek illyen példa beszédet. Hasonlatos Menyeknek országa à Mustaar maghoz, mellyet veuén az ember, el vetè az ö szántó földébe: à melly legh kissebbugyan minden magoknál; mikor pedigh

digh fel neuelkedik, nagyobb minden fűueknél, és fáuá léſzen, vgy annyra, hogy az éghy madarak el iőnek, és az eó ágain lakoznak.

Más példa beſzédet monda nekiek. Haſonlatos Menyeknek orſzágha à kouáſzhoz, mellyet véuén Az Aſzonyállat, három véka liſztbe el reitt, miglenn mind megh kouáſzoſodoth. Mind ezekét ſzolaâ Iesvs példa beſzédekben à ſeregeknek, és példa beſzédek nelkûl, nem ſzól vala nekiek: hogy bé tellyeſednék, à mi mogh mondatott vala à Prophéta által, monduan: Megh nyitom az en ſzáiamot példa beſzédekbe, ki mondom à mi el el reitettetet világh el rendeléſétûl ſoghua.

A SEPTVAGESIMA VASARnapra való Epiſt. 1. Cor. IX,

ATyámfiai.. Nem tudgyátoké, hogy à kik pállyában futnak, mindnyáian futnak, de egy veſzi el à iutalmat? Vgy fuſſatok hogy

megh kapiátok. Minden Bainok pedigh megh tartozattya maghát mindenekteul: tok pedigh azért, hogy megh rothadando kotonát vegyenek: mi pedigh az rothadatlant. En azért vgy futok, mint nem bizonytalanra; vgy harczolok, mint nem heiaba vernem az leuegheo eghet: de sanyargatom az en testemet, és szolgàlat alá vetem: hogy másnak Prædikiluán, valamiképpen en magam megh ne vettessem. Akarom pedigh Atyámfiai, hogy tudgyátok, hogy az mi Atyáink minnyáian feolheo alatt vóltanak, és à tengeren minnyáian által mentenek, és minnyáian Moysesbe megh kereztelkettenek, à keodbe és à tengerbe. Es minnyáian azon leolki eledelit ettenek, és minnyáian azon lelki italt ittanak. Ittanak pedigh az eoket keoueteó lelki keó sziklából: A keószikla pedigh à Christus vala. De azok keozzeul sokakban Istennek kedue nem teólt.

EZ MAI

EZ MAI EVANGELIVMOT Sz. Máthé irta megh xx. részében.

AZ ůdőben. Monda IESVS az ů Tanituányinak illyen példa beszédet: Hasonlatos menyeknek országa a Cselédes emberhez, ki ió reggel ki méne miueseket fogadny az eú szeolcíébe Megh szerzeoduén pedigh az miuesekkel egy napi garasban, elkűldé eóket az ű szőleiebé. Es ki menuén három ora felé, láta maás hiualkodokat aluánn à piaczon, és monda nekiek menn etek el tijs az én szőlőmbe, és à mi igaz lészen, megh adom tinektek. azok pedigh el menének. Ismét pedigh ki méne hat és kilencz óra felé: és azonképpen cselekedék. Tizen egy óra felé pedigh ki méné, és talala más rendbelieket áluán, és monda nekiek: Mit állotok itt egész nap hiualkoduán? Mondának eó neki: mert senkj minket megh nem fogadot Monda nékiek: Mennye-

nyetek el tijs az én ſzőlőmbe. Mikor pedigh eſtue lött volna, monda az ſzőlőnek Vra az ő Vinczelérének: Hidd eleó à mineſeket, és ad megh nékiek az ő bércket, el kezduén ad vtóllóktűl mind az elsőkigh. Mikor azért el iöttenek volna, à kik tizenegy óra felé iöttenek vala, egy egy garaſt véuének. El iöuén pedigh az elsőkis, alitták hogy többet veéndők volnának: véuének pedigh űkis egy egy garaſt. Es el vőuen zugolódnak vala à Cſelédes ember ellen, monduánn: Ezek az vtóllók csak egy oráigh mineltenek, és hozzánk egyenlőkké tötted őket, kik à napnak terhét és heuſéghét viſeltűk. De eű feleluén eggyknek azok közzűl monda: Barátom, nem tészek te néked hamiſſat. Nem de egy garasba ſzerzőtte'e én velem? Ved fel az mi à tied, és meny el: annyit akarok pedigh adny ennekis az vtóllónak mint teneked. Auagy nem ſzabadé ennékem cſelekednem à mit akarok? Nemde álnoké à the ſzemed,

ſzemed, miuelhogy én ió vagyok? Ekkeppen léznek az vtolſók elſeókké: és az elſeók vtólſókká. mert ſokan vannak az hiuatalosok, keuesen pedigh az valaſztottak.

A SEXAGESIMA VASARNAPra való Epiſt: 2. Cor. XI.

A Tyámfiai. Eoreomeſt el ſzenueditek az eſzteleneket, ti beolchekleuénn: Mert el ſzenueditek, ha ki titeket ſzolgálat alá vétt, ha ki raitatokél, ha ki ráitatok vonſzon, ha ki dicſekedik nemzetſegébe, ha ki titeket arczúl vér. Vgyſzólok mintha énis nemtelen volnék, mintha ereotlen volnék à teſti nemzetſégnek dicſekedéſében. Ha mibe valaki méréſzkedik (eſztelenſégbeol mondom) abban énis méreſzkedem. Sikoké: Enis à vagyok Iſraël belieké: enis à vagyok. Abraham maguaié: enis à vagyok. Chriſtus ſzolgaié: (mint balgatag eſzes mondom) inkab à vagyokén. Feoleotte ſokmionkakban, à teomleoczokben

beuſegesben, á véreſegekben mood felett, á halálos veſzédelmekben gyakortá forgottam. A Sidoktúl eotſzeor ſzenuettem, egy heán negyuen cſapáſt, haromſzor veſzeokkel oſtoroztak megh, egyſzer megh keoueztettē, haromſzor haió teoréſt ſzenuettem, eyiel és nappal á tengernek melyſégében vóltam. Vtón iáráſokba, gyakorta voltam folyó vizeknék veſzedelmeben, Toluaioknak veſzedelmekben, nemzetim keozeott veſzedelmekbe, veſzedelmekbe á poganyak miat, veſzedelmekbe á váraſokba, veſzedelmekbe á puſztaba, veſzedelmekbe á tēgeren, veſzedelmekbe az hamis Atyafiak keozeott. Munkába és iuſégekbe, ſok vigyáſokba, ehégbe, ſzomiuſágba, ſok beoiteoléſekbe, hidegben és mezitelenſégbe. A keulſeo ſzenuedeſek feoleott, mindennapi reám futás, minden Anyaſzentegyházaknak gondgya. Kicſoda ereotlen, és én nem ſzánakodomé azon? Kicſoda botrankozik megh és én nem égeke? ha dicſekednem kell, az én ereotlemſégembe dicſekedem. Az Iſten és az my V-

runk

runk IESVS Christusnak Attya (ki eoreokkê áldot) tudgya, hogy nem hazudok. Az Aretabéli Királynak Damascusban való feiedélme eorizetet vetett vala Damascus városába hogy engemet megh fogna: és az ablakon kosárba bocsattattam le à keó falon, és ekképpen szaladék el kezébeol.

Hogy ha dicsekednem keol, vgy vagyon hogy nem használl. Terek mindazon által à látásokra, és az Vurnak ielenésire. Tudok embert à Christusba, tizennégy esztendéo eleót: testbe volté auagy test kiueol, nem tudom, Isten tudgya: hogy el ragattatót à harmadik éghiglen. Es tudom azt az embert, testébeié auagy test kiueól, nem tudom, Isten tudgya: hogy el ragattatott Paradicsomba, és hallott olly titkos igéket, mellyeket nem szabad embernek szollani. Ezekért dicsekedem, de magam feleol semmit nem dicsekedem, hanem csak az én ereotlenségimreol. Mert ha dicsekedni akarokis, nem esztelenеul cselekednem, mert igazságot mondok.

dok. De reouid ſzóual élek, hogy engemet valaki feollyeb ne alicſon annál à mit lát én bennem, auagy valamit hall én teulem.

Es hogy à ielenéſeknek nagy voltáual fel ne fualkodgyam: adatott ennékem az én teſtemnek eoſzteone, à Satannak Angyala, hogy engemet nyakon verne. Es ezért háromſzor kértem az Vrat, hogy el tauoznék en teulem, és azt mondà ennékem: elég néked az én malaſztom. Mert az ereó az ereotlenſegh altál végeztetik el. Azért eoreomeſt dicſekedem az en ereotlenſegimben, hogy én bennem lakozzék à Chriſtuſnak ereie.

EZ MAI EVANGELIVMOT SZ. *Lukács irta megh* VIII. *rèſzében.*

AZ ůdőben: Mikoron nagy ſeregh egybe gyůlne, és à vàroſokból ſietnének IESVSHOZ, monda haſonlatoſſágh által. Ki méne à magh veteó el vetni az eó maguát: es mikor vetné, némélly

melly esek az vtth félen, és el tapottaték, és azt az éghy madarak megh éuék. Es némelly esék à keószíklára; és ki keluén megh szárada, mert nem vala nedursseghe. Es némelly esék à tőuissek kőzzé, és eggyűt fől neuelkeduén, á tőuissek megh foiták azt. Es némelly esék ioo földben, és ki keluén száz annyi gyűmőlcset terme. Ezeket monduán, kiált vala: Az kinek sűlei vadnak az hallásra, hallya. Kérdik vala pedigh űtet az ű tanituányi, mi volna ez á példa beszéd' kiknek ű monda: Néktek adatot, tudni az Isten országának titkát: egyebeknek pedigh példa beszédekbe: hogy latuán ne lássanak, és haluán ne ércsének. A példa beszéd pedigh ez: A magh Istennek igéie. A kik pedigh az vtt félen vadnak, azok, á kik hallyák: az vtan el ieó az őrdőgh, es ki vészi az igét az ű sziuekbeól, hogy hiuéń, ne űduőzűllyenek. Mert à kik à keószik'ára: azok, à kik mikor hallyák, őrőmmel fogadgyák az igét: és ezeknek

győ-

giökerek nincſen: mert ideigh hiſznek, és à kéſertetnek ideién el táuoznak. Az melly pedigh, à tőuiſſek kőzibe eſet: azok, à kik hallották, és elő menuén, az ſzorgalmatoſſágoktúl és gazdagſágtúl, és eletnek győnvőrűſégitűl megh foitatnak, és gyűmőlcſőt nem hoznak. A melly pedigh à ió ſöldbe: ezek à kik ió ſziuel haluáñ az ighétt megh tartyák, és gyűmőlcſőt teremtnek bekeſéghes tűresbe.

A QVINQVAGESIMA VASARnapiára való Epiſt: 1. Cor. 13.

A Tyamfiai. Ha embereknek és Angyaloknak nyeluekkel ſzolnékis, ſzeretetem pedigh nem volna: ollyan vagyok mint az zengeo erez, auagy à pengheó ezimbalom. Es ha ieouendeoléſre való malaſztom volnais, és értenék minden titkokat és tudomanyt: és ha olly teokelletes hitem leëndis, hogy à hegyeket egy helireol más helyre vigyem, ſzeretetem pedigh nem leënd: ſemmi vagyok. Es ha minden lóſzágomat

gomat az ſzegényeknek eledelekre el oſztandomis, és teſtemet égetéſre adandomis, ſzeretetem pedigh nē leénd: ſemmit ném haſznál ennékem. A ſzeretet ſzenuedeó, kegyes. A ſzeretet nem irigykedik: nem cſelekedik alnokúl, nem tiztesſégh kiuánó: nē kéreſi az eu magáét: nē gerted haragra: nem gondol gonoſzt: nem eoruendez az hamiſſághon: eoreul pedigh az igazſághon. Mindeneket el teúr, mindeneket hiſzen, mindenéket remenl, mindeneket el ſzenued. Az ſzeretet ſoha ki nem vész, ha ſzinte à ieouendeoléſek el fogynakis, auagy à nyeluek megh eureſeulnekis, és à tudomany el rontaſſékis. mert cſakréſz ſzerént érteunk, és réſz ſzerént ieouendeólleunk. Mikor pedigh à teokéiletesſégh el ieouend, megh eureſeul à mi reſz ſzerént vagyon moſtann. Mikor kisded voltam, vgy ſzollok vala mint kisded, vgy értek vala mint kisded. Mikor pedigh eoregh emberré lettem, ki eureſitettem à kisdedhez illēdeo dolgokat. Moſt teúkeor altal látūk homályban: akkor pedigh ſzinreól ſzinre. Moſt réſz

ſzerént

szerènt èrtek: akkor pedigh èrtek, à mikeppen hogy énis megh esmèrtettem. Most pedigh megh marad à Hit, à Remenségh, à szeretet, ez à hàrom. Ezek keozeott pedigh nagyobb à szèretet.

EZ MAI EVANGELIVMOT Sz. Lukacs irta megh XVIII. résszèben.

AZ ûdőben: Mellèie vőué Iesvs à tizenkét Tanituanyt, és monda nékiek: Imé fel megyünk Ierusalembe, és be tellyesednek mindenek, mellyek megh irattattanak az embernek fiárol. Mert à poganioknak el adatik, és megh esuoltatik, és megh ostoroztatik, és megh pőgdőstetik: és minek vtanna megh ostorozzák, megh ölik ûtet, és harmad napon fel tamad. És ők semmit ezekben nem èrtènek és ez beszéd el reitetuén vala ű tőlők, és nem ertik vala, à mellyek ő nékiek mondatnak vala.

Lőn

Lőn pedigh mikor közelgetne Ierichohoz, egy vak, űl vala az út sélen kuldűluán. Es mikor hallaná az a'tal méneó sereghet, kérdé, mi dologh volna az. Mondának pedigh nekie, hogy à Nazarethbeli Iesvs menne azon által. Es kialta monduán: Iesvs Davidnak fia, könyörűly en raitam. Es à kik eleól mennek vala feddik vala űtet hogy halgatna. Eo pedigh sokkal inkabb kiált vala: Davidnak fia könyörűly én raitam. Meghláuán pedigh Iesvs parancsolá hogy hozzáia hoznák őtet, és mikor el közelgetett volna, megh kérdé űtet monduán: Mitt akarsz hogy cselekedgyek néked: Es ű monda: Vram hogy láttak. Es monda neki Iesvs: Láss, à te hited megh szabaditott tegedet. Es mindgyárást láta, és kőueti vala őtet, magásztaluán az Istent. Es az egész nép mikor látá, dicséretet adá az Istennek.

BEOYT ELSEO VASARNAPRA

való Epist: 2. Cor. 6.

A Tyamfiai. Inteunk titeket, hogy az Isténnek malasztyát heába ne vegyétek. Mert azt mondgya: kellemetes eudeobe halgattalak megh tégedet; és az eudueossegnek napián megh segetettelek tegedet. Imé mostan vagyon à keóllemetes eudeó: imé most vagyon az eudueossègnek napia. Senkinek semmi botrankozast nem aduán, hogy ne szidalmaztassék az mi szolgálatunk. De mindenben vgy visellieuk magunkat, mint Istennek szolgaj, sok szenuedesbe, haborúságokba, szeuksegekbe, szorõgatásokba, veresegekben, teomleoczeokben, támadsokba, faradságokba, vigiazasokba, beoiteoléskbe, tiszta èletbe, tudományba, szilidsegbe, kegyessegbe, Sz. Lélekbe, tettetés nélkeul valo szeretetbe, igaz sagnák igétében, Istennek ereiben: az igaz ságnak fegyuerében, job kéz feleól, és bal kéz feleól: tisztessègh és gyalázat által,

szi-

ſzidalom és ió hir által: vgy mint ha hiteték de igaz mondók: vgy mint megh holtak, de imé éleunk: vgymint kik ſanyargattatunk de megh nem eoletettek: vgyminth ſzomorkodók, mindenkor pedigh coruendeozeok: vgy minth ſzeukeolkeodeok, magha ſokakat megh gazdagittunk: vgymint ha ſemmink nem volna, és mindennel birunk.

EZ MAI EVANGELIVMOT Sz. Máthé irta megh III. réſzében.

AZ ūdőben: Viteték Iesvs à puſztába à lélektűl, hogy megh kéſértetnék az Eordőghtűl. Es mikor bőy tőlt volna negyuen nap és negyuen eyiel, az vtan megh ehezek. Es hozzá iaruluán az kéſérteő monda neki: Ha Iſten fia vagy, módgyad hogy è kőuek kenyerekké legyenek. Ki feleluén monda: Megh vagyő irua: Né cſak kenyérrel és az

ember, hanem minden igheuel, melly
származik Istennek szájából. Akkoron fel
viué őtet az ördögh az szent Varosba, és
allata őtet à Templomnak teteiére, és mő-
da néki: Ha Istennek fia vagy, bocsátkoz-
zál alá: mert megh vagyon irua: hogy az ő
Angyalinak parancsolt te felőled, és ke-
zekben vesznek tégedet, hogy valamiké-
pen megh ne üssed à kőbe az te lábodat.
Monda néki Iesvs: Ismét megh vagyon
irua: né kéléresed az the Vradat Isten-
edet. Ismét fel viué őtet az ordőgh egy i-
gen magas hegyre: és megh mutatá néki
az világhnak minden országit, és azok-
nak dicsőségét, és monda ő néki: mind e-
zeket tenéked adom, ha le elué imadan-
dasz engemet. Akkoron monda néki Ie-
svs: Menyel Satan: mert megh vagyon itu-
a. Az the Vradat Istenedet imadgyad, és
egyedül ő néki szolgály. Al koron el ha-
gyá őtet az Ordőgh: és imé az Angyalok
el iővének és szolgalnak vala ő néki.

BEOYT

BEOYT MASODIK VASARNAPRA való Epist:1. Thess. 4.

(*A keossegh* NEVETLEN *Vasárnapnak hija.*)

ATtyámfiai. Kereunk titeketi, és inteunk az Vr IESVSBA: *hogy á miképpen vettétekmi teuleunk, mint kellyen néktek iarnotok, és Istennek kedueben lennetek: egy iartatok hogy inkább beuue keodgyetek. Mért tudgyátok, minémeu parancsolatokat adtam tinektek, az Vr* IESVS *altal. Mert ez az Istennek akarattya á ti megh szentelésétek, hogy megh tartoztassátok magatokat paráznaságtúl: és kiki keoz zeuletek, tudgya az eu edényét, szentségben és tisztességben birni: nem á gonosz kiuansághnak indulattyába, mint á poghányók, kik nem esmérik az Istent. Es senki megh ne nyomoricsa, s' megh se csallya Attyafiát valami dolgában: mert mind ezekreol boszu álló az Vur, mint az elcottis megh mõdottuk tinektek, és bizonyságot tetteunk tinéktek. Mert nem hiuot az Isten*

minket à tiſztátalanſághra, de à Szentſégre: az mi Vrunk IESVS *Chriſtusba.*

EZ MAI EVANGELIVMOT 52. *Máthé irta megh* XV. *réſzében.*

AZ ůdőben; ki menuén IESVS (Genezaretbő!) tére Tyruſnak és Sidonnak réſzeire. Es imé egy Cananæabeli Aſzonyallat ki menuén azokból à határokból, kialta, monduán néki: könyörűly raitam Vram Davidnak fia: az én leanyom az ördőghtűl gonoſzúl győtrettetik. Ki egy ſzót ſem felele neki. Es el iőuén az ő Tanituányi, kérik vala monduán: bocásd el őtet; mert vtánnunk kiált: Eo pedigh feleluén monda, Nem kűldettem, hanem csak az Iſraël házának el veſzet iuhaihoz. De ő el iőue és imádá őtet, monduán: Vram ſegeli engemet. Ki feleluén monda: Nem ió el venni à fiaknak kenyerét és az ebeknek vetni. Monda pedigh az Aſzonyállat: Vgy vagyon Vram; de magha

nam

nám à kőlykőkis észnek à morsalékokból, mellyek le hullanak az ő Vroknak asztaláról. Akkoron feleluén Iesvs monda néki: O Aszonyállat nagy az te hited, legyen teneked az mint akarod, és megh gyogyúla az ő leánya azon orátul fogua.

BEOYT HARMADIK VASARnapra való Epist: Ephes. 2.

(Ezt beoit keozép Vasárnapnak hiják.)

A Tyámfiai. Legyetek keouetéói az Istennek, mint szerelmes fiak: és iáriatok à szeretetbe, à mikeppen Christusis szeretet minket, és atta önnen maghát mi éretteunk aiándékul és aldozatul az Istennek gyeonicoreuséghes illatoz ísra. Paraznaságh pedigh, és minden tisztátálanságh, auagy feosuēségh, ingyen se neuezteséktí keozeottetek, à mint illik à szentekhez: auagy éktelenségh és bolond beszéd és trágarságh, mellyek nem illenek à dologhoz, hanē inkáb hálá adás. Mert megh ertuén, hogy minden paráznának auagy tisztáta

tan-

lannak, auagy feosuénynek, melly baluany imádás, nincsen eoreckséghe a Christusnak és az Istennek országában. Senki titeket elné hitessen heába való szokkal. Mert ezekért száll az Istennek haragia à hitetlenségnek fiaira. Annak okáért ne legyen ti néktek társasághtok eo vélek. Mert nemelikor setetségh valátok; mostan pedigh vilagosságh az Vurban: Vgy iáriatok mint világosságnak fiai. Mert à vilagosságnak gyeumeolche minden tosagban, igassagban, és igaz mondásban vagyon.

EZ MAI EVANGELIVMOT Sz. Lukacs irta megh XI. részében.

AZ ůdőben: Eordőget ůz vala IESVS, és az néma vala. Es midőn ki ůzte volna az Eordőgőth, szóla à néma, és csudalkozának à seregek. Nemellyek pedigh azok kőzzůl mondának: Belzebubnak az Eordőgők feyedelmének hatalma által ůzi ki az Eordőgőket. Es némellyek

mellyek késertuén, az éghből ielt kiuánnak vala ő tűle: Eo pedigh hogy látá az ő gondolattyokat, monda nékiek: Minden ő maghában megh hasonlott országh el pusztúl: és à ház à hazra omol. Ha pedigh az Sátánis ő magha ellen megh hasonlott, mi módon áll megh az ő országha? Mert azt mondgyátók, hogy Belzebub altal űzöm ki az ördőgőket. Ha pedigh en Belzebub altal űzöm az Eordőgőket; az ti fiaitok ki által űzik ki? Aňak káért ők lé znek az ti itilőitek. Ha pedigh Istennek Vyánal vzöm ki az Eordőgőket: bizoniára el érkezett ti hozzátok az Istennek Országha. Mikoron az erős fegyueres őrzi az ű pituárát, békeléggel vannak azok à mellyekkel bir. Ha pedigh ű nálánál erősseb el iőuén megh giőzendi őtet, minden fegyuerét el vészy mellyekben bizakodik vala, és az ő ragadománith el osztia. Az ki en velem nincsen, én ellenem vagyon: és à ki én velem nem gyűit, tékozol. Mikoron

[illegible] Mikoron à tiſztátalan lélek ki menend az emberből, vizetlen helcken iár, kereſuén nyugodalmat, és nem talaluán mond: Viſzſza térek az en házamba à honnéd ki iöttem. Es mikor el iöuend, ſöprőuel megh tiſztitua és fel ékeſitue talallya azt. Akkoron el mégyen és melléye véſzen más hét mágánal gonoſzabb lelkeket, és bémenuén oth laknak. Es annak az embernek vtólſó dolgaj gonoſzabbak leſznek az elſőknél.

Lőn pedigh mikor ezeket mondaná, föl emeluén ſzauát egy Aſzonyállat à ſeregbeól monda néki: Bodogh à méh, az melly tégedet hordozot, és az emlők mellyeket emlettél. De ő monda: Sőtt inkább bodogok à kik halgattyák az Iſtennek igéiét és megh őriſzik azt.

BEOYT NEGIEDIK VASARnapra való Epiſt: Gal. 4.

(Guſaly Vaſarnapnak neuezi á keoſſegh.)

A Tyámfiai, Megh vagyon irua, hogy Abra-

brahãnak kétt fiá volt. Eggyk à ſzolgáló leánytul, à máſik à ſzabadoſtul. De á ki az ſzolgálo leánytul volt, az teſt ſzerént ſzeuletet: A ki pedigh à ſzabadoſtul, az igéret által: és ezek példában mondattanak. Mert ezek à két Teſtamentomok. Eggyk à Sina hegyén (adatot) ſzolgálatra nemzuén: melly az Agar. (mert á Sina Arabiaj hogy, melly hozzá foglaltatot ahoz melly moſtan Ieruſalem) és ſzolgál az eu fiaiual. A feolſeo Ieruſalem pedigh ſzabados, mely à mi Anyánk. Mert irua vagyon: Eeoruendezz magtalan, ki nem ſzeulſz: ſzolaly és kiáles ki nem nemzeſz: mert teòbben vadnak az el hagyattatnak fiai, hogy ſem mint à kinek ferie vagyon. Mi pedigh Atyamfiai Iſaák ſzerént, igéretnek fiai vagyunk De mikeppen akkor, az à ki teſt ſzerént ſzeuletet vala, haborgattya vala aſzt, à ki lélek ſzérént ſzeuletet vala, azon képpen moſtis. De mit mond az irás? Eúzd ki à ſzolgáló leanyt, és az eu fiát. Mert nem léſzen

coree-

coreokeos à ſzolgálò leanynak fia à ſzabadoſnak fiáual. Annakokáért Atyámfiai, nem vagyunk à ſzolgálò leány fiai, hanem à ſzabadoſe, az mely ſzabadſaggal Chriſtus ſzabaditot megh minket.

EZ MAI EVANGELIVMOT Sz. Ianos irta megh VI. réſzében.

AZ ůdőben. El méne Iesvs à Galilæanak Tiberiás tengerén túll; es kőueti vala őtet nagy ſokaſágh mert láttyák vala à ieleket, mellyeket cſelekeſzik vala à betegekenn. Fel méne azert Iesvs à hegyre: és ott ůll vala az ů tanituányuál. Kőzel vala pedigh à huſuét, az Sidoknak innepek napia. Mikoron azért fel emelte volna Iesvs ſzemeit, és látta volna, hogy nagy ſokaſágh iőnne ő hozzáia, mőda Philepnek: Honnét vegyűnk kenyeret hogy egyenek ezek? Azt pedigh mondgya vala, kéſertuén őtet: mert ů tudgya vala, à mit cſelekedédeó volna. Felele ő néki

Phi-

Philep: két ſzáz pénz árra kenyér nem elégh nékiek, hogy ki ki mind eſak valami keueſet végyenis. Mond eggyk az ű tanituanyi kőzzűl nékie, Andras, Simon Peternek Attyafia: Vagyon egy gyermek itt, kinek őtt Aarpa kenyere vagyon, és két hala: De mieſodák ezek enny népek kőzot? Monda azert Iesvs: Telepitſétek le az embereket. Vala pedigh ſok ſzéna azon az helyenn. Le telepedének azert az ferfiak, ſzám ſzerént vgymint őtt ezeren. Vévé azokáért Iesvs à kenyeret, és mikoron halát adot volna, el oztogatá à le ültéknek: haſonloképpen à halakbólis, à mennyt akarnak vala. Hogy pedigh megh elégedének, monda az ű tanituanyinak: Gyűyeſetek őſzue az melly morſalékok megh marattanak, hogy el ne veſzſzenek. Eózue gyűyték azért, és tizenkét koſárt tőltének megh à maradékokkal az őt Arpa kenyérnek morſalékibol, mellyek marattanak vala azoktúl, à kik ettenek vala.

Azok

Azok azért az emberek mikorón látták volna à csodát méllyet IESVS tett vala, mondánák: Hogy ez bizonyára à Prophéta, ki iöuendö è világra. IESVS pedigh mikoron eszében vette volna, hogy el iöuendök volnának hogy el ragadnák ötet és Király yá tennék, el futa ismet csak egiedül à hegyre.

BEOYT EOTEODIK VASÁRnapra való Epist: Hebr. 9.

(Siket Vasárnapnak szokták neuezni.)

ATyámfiai. Christus à mi szoszolonk à keouetkezendeo ioknak feö Papia, nagyobb és teokelletesb Sátorba, mely nem kezzel csináltatott, az az nem effele alkotmányu: sem az Bákoknak, auagy Borjúknak vére altal: de az eu tulaidon vére altal ment egyszer à szent helybe, minek vtanna eoreok váltságot talált volna. Mert ha à Bákoknak és Bikáknak vére, és az eu szeónek el hintetett hamua megh szenteli à fertelmeseket, à testi megh tiszteláſra

lásra: mennyiuel inkabb à Christusnak vére, ki à Sz. Lélek altal áldozta eonneon magát makula nelkéul istennék; megh tisztittya az mi lelki esmereteunket, az megh hólt eselekedetekbeól az eleó Istennek szolgálattyára? Es ezokáért eo az Vyi szeouetségnek keozbe iáióia, hogy azoknak megh haluánn à beuneoknek váltságáért, mellyek az eleobbeni seouetségh alatt voltanak, az ereokké való eoreokségnek igéretit vennék.

EZ MAI EVANGELIVMOT Sz. Ianos irta megh VIII. részében.

AZ ůdőben. Monda IESVS à Sidó népnek és à Papi Feiedelmeknek ki fedd megh ti kozzőletek engemet à bűnreól'ha igazat mondok, miert nē hisztek ennékém? Az ki Istentűl vagyon, Istennek igéiét halgattya. Azért nem halgattátok ti, mert Istenteúl nem vattok. Felelének azokáért à Sidok és mondának ő

néki:

néki: Nem de iool mondgyukè, hogy Samaritanus vagy te, és ördögh vagyon bénned? Felele Iesvs: En bennem ördögh nincsen, de tiſztelem az én Atyámat, és ti tiſzteletlenſéggel illettetek engemet: En pedigh nem keresem az en dicſőſégemet: vagyon à ki keresse és megh itéllye. Bizony bizony mondom tinektek: ha ki az en beſzédemet megh tartandgya, halált nem látó örökké. Mondának azokaért à Sidook: most elmertük megh hogy ördögh vagyon benned. Abraham megh holt, à Prophétákis: és te azt mondod: Ha ki az en beſzédemet megh tartandgya, à halált megh nem kóſtollya örökké. Vallyon s' nagiob vagyé te à mi Atyánknál Abrahamnal à ki megh holt? à Prophétákis megh holtanak? kinek alittod magadat? Felele Iesvs: Ha én dicſőittem magamat, az en dicſőülégem ſemmi. Vagyon, az én Atyám à ki dicſőit engemet, à kit ti mondotok hogy ti Iſtentek, és nem eſmértek

ti mondotok hogy ti Istentek, és nem esméritek ůtet: én pedigh esmérem őtet. Es ha mondándom, hogy nem tudom ůtet; hozzátok hasonlo hazugh lészek. De tudom ůtet, és az ů beszédet megh tartom. Abrahám à ti Atyátok őruendezett, hogy látná az en napomat: latta és vigadot. Mondának azért à Sidok ő néki: Eótuen esztendeód mégh nincsen, és Abrahámot lattad? Monda nékik IESVS: Bizony bizony mondom ti néktek, minek előtte Abraham lenne en vagyok kőveket kapának azert hogy ů reaia hagigalnák. IESVS pedigh el reité magát, és ki méne à Templomból.

VIRAG VASARNAPIARA VAló Epist: Phil. 2.

ATyámfiai. Azt érezzétek ti magatokban, az mit à Christus IESVSBANNIS, *ki mideon az Istennek abrazatyában volna, nem rágado manynak alitotta lénni, az Istennel való*

egyenleoſeget : hanem eonneon magat megh eureſittette, á ſzolgai abrázatot fel véuen az emberekhez haſonlatoſſá leott és keulſeo allapattyában vgy mint ember találtatott. Megh alázta eonneon magat engedelmes léuen mind az haláligh : á kereſztnek pedigh haláláigh. Minekokáért az Iſtenis fel magaſztalta eutet; és aiándékozot neki oly neuet: mely mindē neu feoleott vagyon : hogy az IESVSNAK *neuében minden terd megh haiollyē Menyeiēknek, feoldiēknek és á pokolbelieknek térdek, és minden nyelv vallaſt tegyen, hogy az Vr* IESVS *Chriſtus, az Atya Iſtennek dieſeoſegében vagyon.*

EZ MAI EVANGELIVMOT Sz. *Máthé irta megh* XXI. *réſzében.*

AZ ůdoben : Mikoron kőzelgetet volna IESVS Ieruſalemhez &c. *Kereſd megh Aduent elſeo vaſárnapiat.*

NAGY

NAGY CSEOTEORTEOKRE való Epist:1 Cor.11.

ATyámfiai. Mikor eoſzue gyeultek, nem ioll éltek az Vur Vacſoráiával. Mert kiki mind az eu Vacſoráiat méréſzli megh enni: Es igh némely éhezik: némely pedigh réſzegh. Vallyon ſinceſené házotok az etelre és italra? auagy megh vtállyatoké az Anyaſzentegyházat? és megh ſzemérmeſittitek á kiknek nincſen. Mit mondgyak tineketek? dicſirieleké titeket? Ebbe nem dicſerlek.

Mert én az Vurtul vettem, melliyet eleoteokbennis attam. Mert az Vur IESVS, az mely étſzaka él árúltaték veoué á kenyeret, és hálát aduánn, megh ſzégé, és monda: Vegyétek és egyétek, e az én teſtem, melly ti érettetek el árúltatik: ezt cſelekedgyétek az én emlekezetemre. Azonkeppen á pohártis minek vtánna vacſoralt volna, mondván: Es á pohár az Vy teſtamentum az én verembe: ezt cſelekedgyétek, valamennyiſzer

iszátok az én emlekezetemre. Mert valamennyszer eszitek è kenyeret, és iszátok è pohárt, vz Vurnak halálat hirdetitek, à migh el ieouend. Azokáért valaki eëndi è kenyeret, auagy ijandgya az Vurnak Pohárát méltatlanúl, vétkezik az Vurnak teste és vére ellen: megh probállya azert ember magát: és vgy egyek abból à ken jérbeol, és igyek à Poharból. Mert à ki méltatlanúl eszik es iszik: itéletet eszik és iszik magának, megh nem beocseuluén az Vurnak testét. Ezért vadnak keozeottetek sokbetegek, és ereotlenek: és sokan megis hóltak, hogy ha mi magunkát megh itélnenk. megh nem itéltetnénk. Mikor pedigh itéltéteunk akkor fenyttetünk az Vurtul hogy è vilaggal el ne kárhozzunk.

EZ MAI EVANGELIVMOT Sz. lános irtá megh XIII. részêben.

AZ húsuét innepe napiának elôtte, tuduán IESVS hogy el iôtt az ů óráiá, hogy

hogy el menne ez világbol az Attyához, mikoron szerette volna az ővéit, kik ez világon valának, mind végigh szerete őket. Es à Vacsora meghléuén, mikor az Eördőgh be bocsatta volna Iudainak, Simon Iscariot fianak sziuében, hogy el árúlná őtet: túduan hogy mindeneket kezében adot volna az Atya és hogy Istentűl iőt ki, és Istenhez megyen: fel kele à Vacsorátúl és le téué ruhait: és mikor kendőt elő vett volna, megh őuedzé magát. Az vtan vizet tőte à Medenczébe és kezdé mosni à tanituanyoknak lábait, és megh törleni à kendőuel, mellyel megh vala őuedzűe. Lőue azert Simon Péterhez. Es monda neki Péter: Vram te mosodé megh nekem lábaimot? Felele Iesvs és őda neki: A mit én cselekeszem, te nő tudod mostá, megh tudod pedigh ez vtán. Mond neki Péter: Soha nekem lábaimot megh nem mosod. Felele neki Iesvs: ha megh nem mosandlak tegedet, nem lészen részed en velem.

Monda neki Simon Peter : Vram nem csák labaimot, de kezeimetis es feiemetis. Monda neki Ies vs: à ki megh mosódot, né szükségh, hanem hogy csák lábait mossa megh, de tiszta egészlen. Tijs tiszták vátok, de nem minnyáian: mert tudgya vala, az ki ůtet el arulná, azért monda: nem vattok tiszták minnyáian. Minek vtanna azért megh mossá az ů lábokat, fel véué az ů ruhait: mikor ismet le ůlt volna monda nekiek : Tudgyátok mit cselekettem nektek. Ti engemet Mesternek és Vurnak hiuutok : és iól mondgyátok : mert az vagyok. Ha azokáért én megh mostam a ti lábaitokat, Vur és Mester léuén: tijs tartoztok auual, hogy egyk az masiknak lábait megh mossa; mert példat attam tinéktek, hogy à mikeppen én cselekettem
veletek à képpen cselekedgyetek
tijs.

AZ MI VRVNK IESVS CHRIstusnak szenuedése, mellyet megh irt Széntlanos XVIII. részében.

AZ ůdőben: Ki menuén IESVS az ů tá-uituanyiual, à Cedron Patakon tůll à holot egy kert vala, mellybe bé méne ů, és az ů tanituanyi. Tudgya vala pedigh Iudasis ki ůtet el arullya vala, à helt: mert gyakorta oda gyůlt IESVS az ů tanituányiual. Iudas azért, mikor sereget vett volna, és az Papi feiedelmektůl s' Pharisæusoktúl szolgákat, oda méne lampásokkal, szőuétnekekkel, és fegyuerekkel. IESVS azért tuduan mindeneket mellyek iőuendők valának ő reá, elő méne, és monda nekiek: kit kerestek? Felelének neki: A Nazaretbeli IESVST. Monda nekik IESVS: En vagyok. Ot áll vala pedigh Iudásis, ő vélek à ki el árullya vala ůtet. Minek vtánna azért ezt monda nekiek: En vagiok: hatra menének és à sőldre

esének. Azokáért ismet megh kerdé őket: Kit kerestek? ők pedigh mődának: Az Nazaretbeli IESVST: Felele IESVS: megh mondám nektek hogy én vagyok: ha azert engemet kerestek, boesássátok el ezeket, hegj be tellyesednék az beszed, mellyet mondot, hogy á kiket attál ennékem, sen kit azok közzűl el nem vesztettem. Simon Péternek pedigh segyuere léuen, ki vonyia azt: és á Papi sciedelem szolgáiához vága és á iobb fűlet el vágá. A szolgának pedigh neue Malchus vala. Monda azért IESVS Péternek: Ted bé segyueredet à hűuelbe. Ne igyamé megh à pohárt mellyet adot az Attyám ennékem? A seregh azért, és à hadnagy, és à Sidoknak szolgai, megh fogák IESVST: és megh kötözék őtet. Es viuék őtet előszőr Annashoz mert Caiphasnak Ipáia vala, ki az esztendőben fő Pap vala. A Caiphas pedigh az vala, ki tanácsot adot vala à Sidoknak: hogy hasznos egy emkernek megh halni à Népért. Követi

vala

vala pedigh IESVST Simó Peter, és más egy tanitauany, à ki ósmeretségében valá à fő Papnak, és bé mene IESVSSAL à fő Papnak palotáiába, Péter pedigh kiűűl ál vala az aitonál. Ki mene azért à más tanituány, à ki ósmerőie vala à fő Papnák és szolá az aitonálló leányzóual, és bé viué Pétert. Monda azért az aitón álló leányzó Péternek: Nem de teis ennek az embernek tanituanyi kőzzűl való vagyé? Monda ű: Nem vagyok. Alnak vala pedigh à szolgák à szénnél; mert hidegh vala, és melegitik vala magokat: vélek vala pedigh Péteris áluán, és fűttózik vala. A feő Pap azert megkérdé IESVST az ű tanituanyi felől, és az ű tudományáról. Felele neki IESVS: En nyluan szollottam à világnak: én mindenkor tanitottam à Synagogába, és à Templomba, az houa à Sidok minnyaiáń egybé gyűlnek: és reitekbe semmit nem szóllottam. Mitkérdesz engemet? Kérdezd azokat, à kik hallottá: mit szóllattam

legyen nékiek : imé ezek tudgyák mit
ſzóllottam nekiek. Mikor azért ezeket
mondotta volna, egy az ott állóſzolgák
közzül arczúl clapá IESVST móduann: Igy
felelſzé á fő Papnak? Felele neki IESVS: ha
gonoſzúl ſzóllottam, tégy bizonſágot á
gonoſzról, ha pedigh iool, miért verſz en-
gemet? Es küldé útet Annas megh kőtőz-
ue Caiphashoz, á feó Paphoz. All vala
pedigh Péter, és melegedik vala: mondá-
nak azért neki: Nemde teis az ő tanit-
uanyi közzcúl vagyé? Megh tagadá ő és
monda: Nem vagyok; Monda neki egy
á Papi feiedelem ſzolgay közzül, kinek el
vágta vala Péter á fülét: Nemde nem lát-
talaké én tegedet á kerbe ő véle? Ismet
megh tagada azert Péter: és mingyáráſt
ſzolá á kakas: Hozák azért IESVST
Caiphaſtúl á tőrüény házba. Reguel va-
la pedigh: és ők nem menének be á Tőr-
üény házbán, hogy megh ne főrtőztet-
nének, hanem hogy megh ennék á huſ-
ueti

uéti bárányt. Ki mene azért Pilatus hozzáiok, és móda: Micſoda vádoláſt hoztok ez ember ellen? Felelének és mondának: ha ez gonoſz téueó nem volna, kezedbe nẽ attuk volna ůtet: Monda azért nékiek Pilatus: Vegyétek ti ůtet, és à ti tőruényetek ſzerént itéllyétek megh. Mondának azért nékie à Sidok: Minékůnk nem ſzabad ſenkit megh ölnůnk. Hogy be tellyeſednek IESVSNAK beſzéde, mellyet mondott, ielentuén, micſoda ha lállal halna megh. Be mene azert iſmet Pilatus az Tőrueny házba és ki hiuatá IESVST, és monda nékie: Sidoknak Királlya vagyé te? Felele IESVS: Magadtúl mondodé ezt, auagy egyebek mondották tenked, en felőlem? Felele Pilatus: s' Vallyon Sido vagyoké en? Az te nemzetſéged, és à fő Papok adtanak kézbe tegedet énnekẽ: Mit miueltél? Felele IESVS: Az en orſzágom nem è világból valo. Ha è vilàgból való vólna az en orſzágom az én

az én ſzolgaim harczolnának vgyã, hogy ne adatnám à Sidoknak.moſt azért az en orſzágom nem innéd való. Monda azért neki Pilatus: Tehát Király vagy te? Felele IESVS: Te mődod, hogy én Király vagyok. En azert ſzűlettem és arra iöttem è világra, hogy bizonyſágot tegyek az igazſágról: minder à ki igaſſágból vagyon, halgattia az en ſzómat. Monda neki Pilatus: Micſoda az igazſágh? Es mikor ezt mondotta volna, iſmet ki méne à Sidokhoz, és monda nekiek: En ſemmi okot nem találok ő benne. De ſzokáſtok tinéktek, hogy eggyet ki ſzabadicſak Huſuétbe: A kariátoké azert hogy el bocſáſſam tinektek à Sidoknak Királlyát? Fel kiáltának azokáért iſmet minnyáián, monduan: Nem ezt, hanem Barabbaſt. A Barabbas pedigh Toluai vala. Akkorón azert fogá Pilatus IESVST, és megh oſtorozá. Es à vitézek tőuisből koronát fonuánn feiére teuék: és bárſony ruhát adának reà: Es mennek

vala

vala ő hozzá monduán: Euduőz légy Sidoknak Királlya, és arczúl csabdozzák vala. Ki méne azokáért ismet Pilatus és őda nekiek: Imé ki hozom őtet, hogy megh ősmeriétek, mert ő benne semmi okot nem találok. Ki mene azért IESVS viséluen à tőuis koronát, és à barsony ruhát. Es monda Pilatus nekiek: Ihol az ember. Mikor azért láttak volna őtet à Papi feiedelmek és à szolgák, fel kiáltanak monaduan; Feszics megh, feszics megh őtet. Monda nekik Pilatus, Vigyetek el, és ti feszicsétek megh őtet; mert én semmi okot benne nem találok. Felelének ő neki à Sidók; Minekünk tőrvényunk vagyon, és à tőrvény szerént megh kel halni, mert Isten fiáua tette magátt. Mikor hallotta volna Pilatus ezt à szót, annyiual inkab megh ijede. Es ismet be mene az Tőrvény hazba, és monda IESVSNAK: Honnéd való vagy te? IESVS pedigh megh nem felele neki: Monda azokáert neki Pilatus. Ennékem nem szólaszé?

ſze? Nem tudodé hogy hatalmam vagyon az te megh ſeſzittéſedre, és megh ſzabadittáſodra: Felele IESVS: Nem volna en ellené ſemmi hatalmad, hogyha onnan ſöllöl né adatot volna. Azokáért nagyob bűne vagon annak à ki kezbe adot engemet. Es attul fogua igyekezék Pilatus el bocſatatani űtet. A Sidok pedigh kiáltanak vala, monduan: ha ezt el bocſátod nem vagy baráttya à Cſaſzárnak, mert mindeo az ki Királlyá téſzi magátt, ellene mond à Cſaſzárnak. Mikor pedigh ezeket à ſzokat hallotta volna Pilatus, ki hozá IESVST: és űle az itélő ſzékbe, mely mondatik Lithóſtrotoſnak, Sidóúl pedigh Gabbatának. A huſuétra keſzűleó napon vala pedigh ez vgy mint hat órakor, és monda à Sidoknak. Imholà ti Királyotok. Eük pedigh kiáltanak vala: Emeld fel, emeld fel, feſzics megh űtet. Monda nékiek Pilatus: A ti Királyotokat feſzicſemé megh? Felelének à Papi ſeiedélmek; Nincſen Királyunk,

lyunk, hanem csak Csaszárunk Akkor azért kezekbe adá űtet hogy megh feszittetnék. Véuék azért IESVST, és ki viuek. Es hordozuan maganak az ű kereſztit, ki mene az helyre, mely mondatik Agykaponyá helyének Sidóúl pedigh Golgothanak: holott megh feszittek űtet, és ű vele más kettőt két feleól, kőzepet pedigh IESVST. Ira pedigh Pilatus fellyűl való Titulustis és téué à kereszt fölibe. vala pedigh irua: NAZARETBELI IESVS, SIDOKNAK KIRALYA. Ezt azért à fölleúl való iráſt, à Sidok kőzzeúl sokan oluaſsák vala: mert á Városhoz kőzel vala à hely, ahol IESVS, megh feszittetett vala. Es irattatot vala Sidóûl, Gőrűgeúl, és Deákul. Mondának azert Pilatusnak à Papi seiedelmek: Ne ird hogy az Sidoknak Királya: de hogy eú mondotta: A Sidoknak Kiralya vagyok. Felele Pilatus: az mit megh irtam megh irtam.

A vi-

A vitézek pedigh, minek vtánna megh feszitették volna ůtet, vőuek az ű ruhaiat, (és négy részre oszták, mindenik Vitezn.k egy egy részt) és à kőntőstis, à kőntős pedigh varratlã vala, à fölitűl fogua szőuettetet egészlen. Mődának azokáert, egy másnak: Ne metellyűk el ezt, hanem vessűnk sorsot rea, kié legyen, hogy be tellyesednek az irás, monduan: Megh osztották magoknak az en ruhaimat; és az en kőntősőmre sorsot vetettenek. Es à Vitézek ezeket cselekedék.

Aallanak vala pedigh à Iesvs keresztye mellet, az ű Annya, és az ű Annyának Nénnye, Maria Cleophæ, és Maria Mandolna Mikor azért látta volna Iesvs az ű Annyat és à tauituányt ott állany à kit szeret vala, monda az ű Annyának: Aszonyállat imé az the fiad. Annak vtanna móda à Tanituánynak: Imé az te Anyád. Es az órátúl fogyua véué űtet à Tanituany az ű tulaidoniba.

Annak

Annak vtanna tuduan IESVS hogy immár mindenek bé tellyesettenek, hogy be tellyesednék az irás, monda: Szomiúhozom. Vala azért ott egy edény helyheztetuén teli eczettel. Azok pedigh az eczettel teli spongiat téuén kőrnyűle hisoppot, viuék az ű száiához. Mikor azért vőtte volna IESVS az eczetet, monda: El vegesztetett; és feiét le haituán ki adá lelkét.

A Sidok azert (miuelhogy à Húsueti Innepnek készűleti vala) hogy à keresztén ne maradnanak à testek szombaton (mert nagy nap vala à szombatnak napia) kérék Pilatust, hogy azoknak szárok megh tőrettetnék és le vétetnének. El iőuének azert à Vitezek: és az elsőnek megh tőrék száráit, és à masiknakis, à ki ő véle megh feszittetet vala. Mikor pedigh IESVSHOZ iőttenek volna, latuán hogy immár megh hólt, nem tőrek megh az ű szárátt, de egy à Vitezek kőzzeúl az ű oldalát dárdáual megh nyitá, és ottan vêr folyaki és

viz. Es à ki latta, tanûbizonyzságot tôt, és igaz az ú tanúbizonysága. Es ô tudgya hogy igazat mond: hogy tijs hidgyétek. Mert ezek azért lettenek, hogy be tellyefednék az irás: csontot megh ne roncsatok ú benne: Es ismet más irás módgya: Megh fogyak latni kit ûtettenek altal. Ezeknek vtánna pedigh, Arimathæabeli Ioseph, kéré Pilatust (miuelhogy IESVSNAK tanituanya vala, de titkon való à Sidóktúl való felelem miat) hogy le venné IESVSNAK testêt. Es megh engede Pilatus. El iőue azért, és le véué IESVSNAK testét. El iőue pedigh Nicodémusis, ki eyiel iót vala IESVSHOZ előszőr, hozuan Mirrhanak és Aloésnek elegittélett, vgy mint száz fontot.

Veuék azért à IESVSNAK testét, és be kőtőzék azt, ruhaba fú szerszámokkal, à mint szokások à Sidóknak temetni. Annak okáért à Sidoknak az innepre való keszűletekért, mert hogy kőzel vala à koporsó, oda helyhesteték IESVST.

HVSVET

HVSVET NAPIARA VALO Epistola, 1. Cor. 5.

A Tyámfiai. Nem ió á ti dicsekedéstek: nem tudgyátoke, hogy egy keués kouász az egész tésztát megh possasztya? Tisztic sátok ki az régi kouászt, hogy vy tésztáklegyetek, miképpenn hogy kouásztalanok vattok. Mert á mi Husuéti Báránynk megh aldoztatot á Christus. Azokáért lakozzunk nem az régi kouászba, sem á gonoszságnak és alnokságnak kouászába: hanem á tisztaságnak és igazságnak pogácsáiban.

EZ MAI EVANGELIVMOT Sz. Márckirta megh XVI. részében.

AZ ůdőben: Maria Magdolna, és Maria Iakabnak Annyá, és Salome, ůőnek keneteket hogy el menuén megh kennék IESVST, és igen reggel á hétnek elseó napian menének á koporsóhoz

immar à nap fel keluénn. Es mondanak vala egy masnak. Kicsoda fordittya el minekünk à kőuét, az koporsoonak aitaiáról? Es oda tekentuén, láták hogy le fordittua volna az keó: mert igen nagy vala. Es bé menuén az koporsóba, látának egy iffiat, ki ül vala iob kez feleól, feier ruhabá fel öltöztetuen, és el remülenek. Ki monda nekik. Ne fellyetek: A megh feszittetet Nazarethbeli IESVST keresitek: fel tamadot, nincsen it, ime az hely az houa tették volt ötet.

HVSVETI ENEKEK. ELSEO.

CHristus fel támada mi bűnünket el mosá, és kiket ő, szerete menyország-

nyországban fel viué. Kyrie Eleyson Alleluia.

Mindenhato Vr Isten, halottaihol fel tamada, mais őtet dicseriük vigasságos enekékkel Kyrie Eleyson All.

Szalla alá poklokra, iokat szabaditani, gonoszókat otth hadni, nagy kinokat vallani. Kyrie Eleyson All.

Koporsóban fekűuek, harmincz hat óráiglan, az vtan feltamada, kit szent Attya fel kőlte. Kyrie Eleyson All.

Christus fel tamada, nekűnk példát vgyhagya, hogy mijs fel tamadgyunk, vele őszue vigadgyunk, Kyrie Eleyson All.

Oh kegyes Szűz Maria, te menyei szép róla, kérried te szent fiadat űdőzicse lelkűnket, Kyrie Eleyson All.

MASODIK.

CHristus fel tamada, mi bűnűnket el mosá, és kiket ű szere te Menyországban fel viué. Vr Isten megh

váltá mind ez vilagot ſzent haláláual.

Mindenhato Vur Iſten, &c. vt ſupra.

HARMADIK.

CHriſtus fel támada mi bűnűnket el moſá, Kyrie Eleyſon, Kyrie Eleyſont énekellyunk IESVS Chriſtuſt mi imádgyűnk, űduőz légy ſzűz MARIA.

Es kiket ő ſzerete, menyorſzágban fel viué, Kyrie Eleyſon, Kyrie Eleyſont énekellyűnk IESVS Chriſtuſt mi imádgyűnk, űduőz légy ſzűz MARIA.

Mindenhato Vur Iſten halottaiból fel támada, Kyrie Eleyſon, Kyrie Eleyſont enekellyűnk, &c.

HVSVET HETFEORE VALO Epiſt: Acto. x.

AZokban à napokban. Aluaân Peter à nép keozeot, monda: Atyámfiai ferfiak ti tudgyátok az Euangeliumnak Prædikálláſzat, melly teortent egeſz Sidoſágba, el kezd-

uenn.

uenn. Galilæatúl fogua az keresztségh vtan, mellyet Prædikállot János, á Nazaretbeli IESVST: miképpen megh kente eutet az Isten szét lelekkel, és ereóuel: ki széllel iárt iól cselekeduénn, és megh gyogituán mindeneket, kik az eordeogteul le nyomattanak vala: mert az Isten vala eo véle. Es mi bizonysági vagyunk mindeneknek, mellyeket cselekedet Sidó országba és Ierusalémbe, kit megh eoltenek fel feuggesztuénn sára. Ezt az Isten fel támasztá harmad napon, és megh ielenté eotet nyluán, nem minden népnek, hanem az Istenteul el rendeltetett bizonyságoknak nekeunk, kik eu véle etteunk és ittunk, minek vtánna fel támadot halottaiból. Es megh parancsolta minekeunk, hogy Prædikállyunk á népnek és bizonyságot tegyeunk, hogy eu legyen az ki Biroul rendeltetett az éleóknek, és az holtaknak. Erreol bizonyságot tesznek minden Prophetak, hogy az eu neue által benneoknek bocsánattyát vészik mind azok, valakik eu benne hisznek.

EZ MAI EVANGELIVMOT

Sz. Lukacs irta megh XXIIII. *ré-*
ſzében.

AZ ůdőben. Kettenn à Iesvs tanituányi kőzzűl mennek vala, azon napon egy Emaus neűű Kaſtelban, mely hatuan futamatnyi földen vala Ieruſalemtűl. Es űk ſzóllanak vala egy máſnak mind azokrúl, mellyek tőrténtenek vala. Es lőn midőn beſzélgetnének, és kerdezkednének, egy más kőzőt, Iesvs hozzaiok keozelgetuén mégyen valo ő vélek: az ű ſzemek pedigh tartoztatnak vala, hogy útet megh ne őſmernék. Es monda nékiek: Micſoda beſzédek ezek, mellyeket forgattok kőztetek iaruán, és ſzomoruák vattok? Es feleluén az eggyik kinek Cleóphas neue, monda ő neki: Cſak te vagyé egye dűl iőueuény Ieruſalembe, és megh nem tudtad az mellyek è napokba tőrténtenek ű benne? Kiknek ű mond az mellyek azok? Es mondának: A Nazarethbeli Iesvs fe-

svs feleól, ki Propheta vala, hatalmas cselekedetben, és beszédben, az Isten és az egész nép előtt. Es mi modónn atták ůtet à fő Papok, és à mi feiedelmink, az hálálnak kárhoztatására, és megh feszitették ůtet, mi pedigh remenlyůk vala hogy ů szabadittaná megh Israélt. Es mind ezeknek fölötte harmad napia vagyon ma, hogy ezek lőttenek. De mi kőzzőlünk való némely Aszonyállatokis megh rettentének minket, kik virratta előt à koporsónál vóltanak, és nem találuán az ů testét, megh iőttének, monduán, hogy Angyaloknak ielenésetis látták volna, kik azt mondgyák, hogy eó éll. Es némellyek mi kőzzűlünk el menének à koporsóhóz és vgy találtak, mint az Aszonyállatok mondották, de őtet nem találták. Es ů monda nekiek: ö balgatagok és késedelmes sziuűek mind azoknak el hiuésére mellyeket à Prophetak szól ottanak: Nemde kelletté mind ezeket à Christusnak szenuedni, és

ekképpen menni bé az ű dicsőségébe? Es el kezduén Moysesen és mind à Prophetakon, magyarázza vala ő nekiek minden irásokban, az mellyek ő felőle valának. Es el közelgetének à Kastélhoz, à houá mennek vala: és ű tetteté magát hogy meszebb menne. Es készeritték űtet, monduan: Maragy mi velűnk, mert be estueledik, és immar à nap el hanyatlott. Es be mene ű velek.

Es león mikor vélek az asztalnál űlne, ű őué à kenyeret, és megh áldá és megh szegé, és nyuytia vala nékiek. Es megh nyilatkozának az ű szemek, és megh esmerék űtet: és ű el enyészek szemek elől. Es mondának egy másnak: Nem geriedez valaé az mi sziuűnk mi bennűnk, midőn szóllana az úton, és megh nylatkoztátná nékűnk az irásokat? Es fel keluén azon órába visza terének Ierusalémbe: és egybe gyűlue találák az tizen eggyet, és azokat, kik ű vélek valának, monduan: Hogy bizonyá-

zonyára sól tamadot az Vur, és meghielent Simonnak, és ők beszéllik vala azokat, mellyek az ûton történtenek vala: és mi modon esmerték meghûtet à kenyérnek szegesében.

HVSVEET KEDRE VALO EPIstola Acto. XIII.

AZokban à napokban, Fel keluénn Paal, és kezéuel halgatásra intuén, monda: Atyámfiai ferfiak, Abraham nemzetinek fiai, és à kik ti keozottetek felik az Istent, tinéktek keuldetet az iüdueossegnek igéie. Mert à Lérusalembe lakozók, és az ott valò feiédelmek nem esméruén IESVST, *és az Prophetaknak beszedit, mellyek minden Szombaton oluastatnak, meghitéluén be tellyesitették: és sémi halálra valò okot eo benne nem találuann, kérék Pilatust, hogy ötet meghölnék. Es mikor el végeztenek volna mindeneket, mellyek eo feléole meghirattanák valá. Le téuen eutet à fáról à koporsóba téuék. De az Istē fel támasztotta ütet halot-*

halottaibol harmadnapon: ki sok napokon lattatot azoktúl, kik eo vêle Galileábol fel ieottenek vala Ierusalembe: kikmind ez ideigh bizonysagi eo neki á népnél. Es Mijs hirdettyeuk tinektek azt az igeretét, mely leott az mi Atyainkhoz, mert bé tellyesitette azt az Isten, á ti fiaitoknak, fel támasztván az mi Vrunk IESVS *Christust.*

EZ MAI EVANGELIVMOT Sz. Lukács irta megh XXIIII. részében.

AZ ůdőben: Mégh álla IESVS az ů tanituanyi keózőt, és monda nekik: Bekeségh tinektek: en vagyok, ne fellyetek. Fel háboroduán pedigh és meghremůluén, velik vala hogy lelket látnanak. Es monda nekiek: Mire haborodtatok megh, és gondolatok mennek fel á ti Iziuetekbe? Lássátok az én kezeimet el lábaimot mert ennen magam vagyok: tapasztal yatok engemet és lássátok mert á

lássátok

léléknek huſa és cſontyai nincſenek, à mint lattyátok hogy ennekem vagyon. Es midőn ezt mondotta volna, megh mutatá nekiek kezeit, és lábait. Mikor pedigh űk meegh ſem hinnének, és cſudalkoznának őrőmőkbe, monda: Vagioné it valami ennetek való? Es űk eleó hozának neki egy darab ſűlt halat, és lépes mézet: Es mikor ett volna ű előttek, véuén à maradékokat nekik ada. Es monda nekiek: Ezek az igek mellyeket ſzollottam tinektek, mikor meegh veletek vólnék, hogy ſzűkſégh be tellyeſedni mindeneknek, mellyek megh vadnak irua Moyſeſnek tőrueniébe és à Prophetakba, és à Sóltarokba en feleólem. Akkoron megh nyita az eó elmeieket, hogy ertenéiek az iraſokat. Es monda nekiek: Igy vagyon megh irua, és ekképpē kellet à Chriſtuſnak ſzenuedni, és halot taibol harmad napon fől tamadni, és prædikáltatni az ű neuében pœnitentiat, és à bűnőknek bocſánattyát minden népek

pek közöt, el kezdüénn Ierusalemtül.

HVSVET VTAN ELSEO VASARnapra való Epist: 1. Ioan, 5.

A Tyámfiai. Valamí az Istenteül szeuletett, megh gieozi è vilagot. Es ez á gyözedelem, mely megh gieózi á világot, á mi hiteunk. Kicsoda pedigh á ki megh gyeózi è világot: hanem csak az, á ki hiszi, hogy á Iesvs Istennek fia? Ez á ki ieott á viznek és á vérnek általa á Iesvs Christus. Nem csak viznek általa, hanem á viznek és á vérnek általa. Es á Lélek az, á ki bizonyságot teszen, hogy á Christus igazsagh. Mert hármann vannak kik bizonyságot tesznek menybe: Atya, Ige, és Szent Lélek: Es ez á harom, Egy. Es hármann vannak, kik bizonyságot tesznek á feöldenn: á Lélek, és á viz, és á véer: és ez hármak eggyek. Ha az embereknek bizonyságát be veszszeuk: az Istennek bizonysága nagyobb. Mert ez az

Istennek

Istennek bizonyságh tétele, hogy tanubizonyságot teott az eo fiaról. Az ki hiszen az Istennek fiaba, az Istennek tanubizonysága vagyon eonneon magába.

EZ MAI EVANGELIVMOT Szalanos irta megh XX. részében.

AZ ůdőben: Mikoron estue volna azon à napon, à szombatnak elseó napiánn, és az aitók bé téue volnának, à hól a tanituanyok egybe gyůltek vala, à Sidóktúl való sélelemért: el iőue IESVS, és megh alla közepett, és monda nekiek. Békeségh tinektek. Es mikor ezt mondotta volna, megh mutatá ő nekik, kezeit és óldalát. Eoreúlének azért à tanituányok latuánn az Vrat. Monda azért ismet ő nékiek: Békeségh tinektek. Miképpenn az Atya engemet el kůldett,

delt, énis el keuldelek titeket. Ezeket midön mondotta volna, reáiok lehelle. Es monda nekik: Vegyétek à Sz. Lelket: az kiknek megh bocsángyátok bűnöket: megh bocsáttatnak ő nekik és az kiknek megh tartangyátok, megh tartua vadnak. Thamás pedigh egy à tizenketteó közzeúl, ki mondattatik ketteósnek, nem vala vélek, mikor el iött vala Iesvs. Mondanak azokáért neki à több tanituányok: Láttuk az Vrat:eó pedigh monda nekik: Hánem ha látandom az ű kezeibe à szegeknek liggatását, és bocsátom az én Vyiomot à szegeknek helyébe, és bocsátó az en kezemet az ű oldalába, nē hiszem: Es nyolcz nap vtán ismet az ű tanituányi benn valának: és Thamas ű vélek: El iöue Iesvs aitó bé téue, és megh álla közepett, és monda: Békesegh tinektek. Annak vtánna monda Thamásnak: erezd ide az te Vyiodat, és lássad az én kezeimet, és hozd ide à te kezedet, és bocsásd az én oldalamba, és ne

légy

légy hihetetlen, hanem hiu. Felele Thamás és monda neki: En Vram és én Istenem. Monda neki Iesvs: miuel hogy látál engemet Thámas, hittél: Bodogok, à kik nem láttanak és hittenek.

Sok egyéb csudakotis teón Iesvs, az ő tanituanyinak látálára, mellyek nincsenek megh irua ebben à könyuben. Ezek pedigh megh irattanak, hogy el hidgyétek, hogy à Iesvs Christus Istennek fia: és hogy hiuénn életetek légyen az ő neuébé.

HVSVET VTAN MASODIK

Vasarnapra való Epist: 1. Pet. 2.

ATyamfiai. Christus szenuedett mi érettünk, néktek példát hagyuann, hogy keuessétek az eu nyomdokit: ki beunt nem cselekedet, sem álnokságh nem találtatott az eu száiaba: ki mideonn atkoztatnék, nem szidálmaz vala: mideonn szenuedne, nem fenyeget vala: Kezbenn adgya vala magát pedigh à hamissann itileónek: ki à mi beuneinket bordozta az eu testébe à fánn. Hogy à

beuneoknek megh haluánn, éllyeunk az igazságnak. Kinek sebéuel megh gyogyúltatok. Mert ollyanok voltatok, mint á téuelygeó Iuhok: de immar megh tértetek, az ti lelkeiteknek Pásztorahoz, és Peuspeokéhez.

EZ MAI EVANGELIVMOT Sz. János irta megh x. részêben.

AZ ůdőben: Monda IESVS à Pharisæusoknak. En vagyok à ió Pástor. A ió Pástor lelket adgya az ů iuhaiért. A Béres pedigh, és à ki nem Pasztor, kinek nem tulaidoni à Iuhok, láttya à farkast el ieóni, és el hadgya à Iuhokat. A Beres pedigh el futamik, mert Béres, és nincsen neki kőzi à Iuhokhoz. En vagyok à ió pásztor, és esmerem az én iuhaimat, és esmérnek engemet az enyimek. Miképpenn esmér engemet az

Atya,

Atya, énis esmérem az Atyátiés az én eletemet tészem az en iuhaimért. Egyéb iuhaimis vannak, mellyek nem ez akólból valók: azokatis szükségh nékem ide hoznom, és az én szomat halgattyák: és egy akól leszen, és egy Pásztor.

HVSVET VTAN HARMAdik Vasarnapra valò Epist:

1. Pet. 2.

ATyámfiai. Kérlek titeket vgymint ieoueuényeket, és szarádokokat, tartoztassátok magatokat à testi kiuanságtúl, mellyek à Lélek ellen viaskodnak. A ti forgolódástok à pogányok keozeott iò legyen, hogy az helyébenn, hogy titeket rágalmaznak, vgy mint gonosz téueoket; à ti iò cselekedeteteket szemléluén, dicseoitsék az Istent, az eu megh látogatásoknak napián. Annakokáért engedelmesek legyetek, minden emberi rendelés szérént valò feiedelmeknek, az Istenért

akar Királinak, vgy mint fellyeb valonak, a-
uagy eu teule keuldetett feo rendenn valok-
nak, á gonosz teueoknek beuntetésekre, á ick-
nak pedigh dicseretekre, mert ez az Istennek
ákaratiya, hogy tiiol cselekeduenn, megh nemi
csatok az esztelen embereknek tudatlansagó-
kat. Vgy mint szabadosok, és nem ollyakkik á
szabadsággal á gonoszsagot feodeozik, de
mint Istennek szolgai. Mindeneket tisz-
tellyetek: az Atyasi sagot szeressetek. Az
Istent fellyétek, á Királyt tisztellyétek.
Szolgák, engedgyetek minden fehlemmel
az ti Vratoknak nem csak ioknak, és csen-
deseknek, de az feslett erkoltseueknekis á
mert az keduessegh az ni Vrunk IESVS Chri-
stusban.

EZ MAI EVANGELIVMOT Sz. Iános irtu megh XVI. re-szeben.

AZ ůdőben: Monda IESVS az ů tanit-
uanyinak. Keuesse és nem láttok en-
gemet:

gemet: és ismet keuesse és megh láttok engemet. mertoz Atyához megyek. Mondanak azokáért az ű tanituanyi kőzzeúl egy másnak; Micsoda ez à mit mond nekűnk; Keuesse és nem láttok engemet: és ismet keuesse, és megh láttok engemet: és mert az Atyához megyek? Mondanak azért: Micsoda à mit mond; Egy keuesse? Nem tudgyuk mit szól. Eszébe véué pedigh Iasvs, hogy megh akariak vala őtet kérdeni, és monda nekick: Effeleól kérdezkettek kőzőttetek, miuelhogy mondottam; keuesse és nem lattok engemet: és ismet keuesse és megh lattok engemet? Bizony bizony mődő tinektek, hogy sirtok és iaigattok ti, à vilagh pedigh őrűlni fog ti pedigh szomorkottok, de à ti szomorúságtok őrőmre fordûl. Az Aszony állat mikor szeúl, bánattya vagyon, mert el iőtt az ű óráia: mikor pedigh szűlendi az ű gyermekét, immár nememlekezik az ű szorongatásáról az őrőmerri hogy ember szűletett

letett è világra. De ismet megh láttlak titeket: és az ti örömöteket senki el nem veszi ti tűletek.

HVSVET VTAN NEGYEdik Vasarnapra való Epist: Iac. 1.

SZerelmes Atyámfiai. Minden io adomány és teokelletes aiandék onnet feolleul vagyon, lészáluánn à vilagosságnak Attyátúl: kinél nincsen változás sem viszontagságnak arnyekozása. mert akarat szerent szeult minket az igazságnak igeie által, hogy az eu teremtett állatinak néminemeu kezdeti legyeunk. Tudgyátok ezt szerelmes Atyàmfiai. Legyen pedigh minden ember gyors az hallásra: késedelmes pedigh à szolásra és késedelmes à haragra: mert az ferfiunak haragia az Istennek igazságát nem cselekeszi. Annakokáért el vetuénn minden tisztátalanságot, és á gonoszságnak beuueolkeodését: szilidséggel fogadgyátok az

bé ól-

bé óltatott iget, mely euduéozitheti az ti lelkeiteket.

EZ MAI EVANGELIVMOT Sz. János irta megh XVI. részében.

AZ ůdőben: Monda IESVS az ů tanitnányinak. Ahoz megyek, áki engemet el küldeott. Es senki ti közzeúletek megh nem kérd engemet, honá mégy? De miert hogy ezeket szollottam tinektek, á szomoruságh tőlte bé az ti sziueteket. De en igazat mondok tinektek: használl tinektek hogy én el mennyek; mert ha el nem menendek, á vigasztaló nem ieú ti hozzátok; ha pedigh el menendek, él küldőm űtet ti hozzátok. Es mikor ű el iőuend, megh feddi è világot á bűnreól, az igazságról, és az itiletről. A bűnreól vgyan; mert nem hittenek én bennem: az Igazságról pedigh; mert

az Atyához megyek: és immar nem látok engemet: Az itiletrôl pedigh; mert ez vilagnak feiedelme megh itiltetett. Megh sok vagyon, á mit nektek mondgyak: de el nem viselhetitek mostan. Mikor pedigh amaz igazságnak lelke el iöuend, megh tanitt titeket minden igazságra, mert ů magátúl nem szol: de valamellyeket hall, azokat szóllya, és á mellyek iöuendeók megh hirdeti tinektek. Eó engemet megh dicseóit: mert az enyimbeól veszi, és hirdeti tinektek.

HVSVET VTAN EOTEODIK Vasarnapra való Epist: Iac. 1.

LEgyetek megh cselekedeoi az igének, és nem csak halgatoi, ti magátokat megh csaluann. Mert há valaki halgatoia az igének, és nem cselekedeoie: ez, hasonlittatik az ferfiúhoz, ki megh nezi az-eu természet szérent valo abrazatiját, a teukeorben. Mert

megh

megh tekéntette eu magát, és el ment és legh ottann el feletkezet rola minemeu volt. A ki pedigh á szabadságnak teokélletes teoruényébe bé tekéntend, és abba megh maradánd, ez nem feledékény halgató, de á cselekedetnek keoueteoie: ez boldógh lészén az eu cselekedetibe. Ha valaki pedigh Istenféléonek alittya magát lenni, és az eu nyeluét megh nem zabolázza, hanem megh csaluánn az eu maga sziuét; ennek haszontalan az eu Isteni szolgálattya. A tiszta és szépléótelen Isteni szolgálat, az Istennél és az Atyánál, ez: megh látogatni az áruákat, és eozuegyeket az eu nyomorúsagokba: és szepléóteleneúl magát megh tartani é világtúl.

EZ MAI EVANGELIVMOT Sz. Ianos irta megh XVI. részében.

AZ ůdőben: Monda IESVS az ů tanituanyinak. Bizony bizony mődom tinektek; ha mit kérendetek az A-

tyátúl én neuembe, megh adgya tinektek. Eddiglenn semmit nem kértetek az én neuembe: Kérietek és el veszitek, hogy az ti örömötek tellyes legyen. Ezeket példa beszedekben szóllottam tinektek. El ieö az óra, mikor immar nem szollok példa beszédekbenn tinektek, hanem nyiluánn hirdetek tinektek az Atya feleól. Azonnal napon az én neuembe kértek: és nem módom tinektek, hogy én kérem az Atyátúl ti érettetek: mert az Atya ő maga szerett titeket, miért hogy ti engemet szerettetek, és megh hittetek, hogy én Istenteól iöttem ki. Az Atyátúl iöttem ki, és iöttem ez világra. Ismet el hagyom è világot, és az Atyához megyek. Mondának neki az ő tanituanyi: Imé most nyiluánn szollasz, és semmi példa beszédet nem mondasz. Mostan tudeyuk hogy mindeneket tudsz, és nem szükségh hogy valaki tégedet megh kérdgyen. Ebbenn hiszszük hogy Istenteól iöttél ki.

KE-

KERESZT IARO HETFEO-re való Epist: Iac. 5.

SZerelmes Atyàmfiai. Vallyátok egy másnak az ti beuneiteket, és imadkozzatok egymásert, hogy eudueozeúllyetek. Mert nagy ereie vagyon az igaz ember szeuntelen keonyeorgésenek. Illyés hasonló ember volt hozzank, szennedheteó: és imadsággal imadkozek, hogy eseó ne lenne á feoldenn; és nem león eseo á feolden harom esztendeigh, és hat holnapigh. Es ismet imádkozot, és eseót ada az egh, és á feold gyeumeolcseoze. Atyamfiai. Ha valaki ti keozzeúletek az igaz ságtúl el teueledik, és azt valaki megh térittendi: tudni kell annak, hogy valaki megh téritti á beuneost az eú téuelgeó útyaról, hogy megh szabadittya lelket annak á halálttúl, és el feodeozi á beuneoknek sokasagat.

EZ MAI EVANGELIVMOT Sz. Lukács irta megh XI. részében.

AZ ű dőben: Monda Iesvs az ű tanitványinak. Kinek vagyon kőzzeúletek baráttya, és ű hozzá megyen eyfelkor, és mond neki: Baratom, Adgy énnekem kőlcsőn három kenyeret: mert az én baratom iőtt az Vtrol én hozzám, és nincs mit tegyek eleiben, és az onnéd beleól feleluén, mondgya. Ne bánes engemet, immár aitóm bé réue vagyon, és az én gyermekim velem vadnak az agyalházba, nem kelhetek fel, és nem adhatok. Es ha ű alhatatos maradand zőrgetuénn: mődom tinéktek: ka fől nem kélis, és nem ad neki azért hogy barattya, mindazon altal, az ű vntatásáért fől kél, és ád neki valamennyi kőll. Enis mondom tinéktek: Kérietek és adatik tinektek: keressetek, és megh talállyátok; zőrgessetek, és megh nyit-

nyittatik tinéktek, mert minden à ki kéri el vészi: és à ki à keresi megh talállya: és à zörgetönek megh nyittatik.

VVRNAK MENYBE MENEtele napiára való Epist:

Actor. I.

ELeoször szollottã mind az k ól ô Theophile, mellyeket kezdett IESVS *cselekedni, és tanittanyi, mind az napiglan á mellyen (parancsoluánn az Apostoloknak á Sz. Lélek által, kiket valasztot vala) feol vétetek: kiknek megis mutatta magát éleo testben az eu szenuedése vtánn sok bizonysagok által, negyuen napigh megh ielenuénn nekiek, és szoluánn az Istennek orszagárol. Es eggyeutt euénn, megh hagyá nekiek, hogy Ierusalemtéul el ne mennének, hanem megh várnák az Atyának igéretit, mellyet hallottátok (vgymond) az én szambol. Mert lanos vizzel keresztelt vgyã: ti pedigh Sz. Lélekkel megh keresztelkettek nem sok napok vtánn. Azokdért, á kik eoszue*

gyeúl.

gyeúltek vala, kérdik vala eutet, monduánn: Vram ebben az eudeobenn állatodé helyére az Iſraëlnekorſzágat? Monda pedigh nekik: Nem ti dolgotok tudni az eudeoket auagy az alkolmatoſſágokat, mellyeket az Atya az eonneon hatalmara helyheztetett: de veſzitek erreiét az feolleúl reátok ieouendeó Sz. Leleknek: és énnekem bizónyſágim leſztek Ieruſalembe, és egéſz ludæaba és Samariaba, és á feoldnek végéigh. Es minek vtánna ezt mondotta volna, ſzemek láttára fel emeltetek: és á feolheó bé fogá eutet ſzemek eleôl. Es mideonn néznék eutet az eghbenn menni, imé melléiek állának két ferfiak feièr ruhákba, kik mondánakis: Galilæábeli ferfiak, mit állotok nézuenn az eghbe? Ez á IESVS, ki menybe fel vétetett ti teúletek, ekképpenn ieúel á miképpenn láttátok eutet fel menni menybenn.

EZ MAI EVANGELIVMOT Sz. Mark irta megh XVI. részében.

AZ ůdőben : Mikor à tizen egy tanituány eggyůtt ůlne, megh ielenék nekik IESVS: és szemekre hányá az ů hiheretlenségeket, hogy azoknak, à kik láttak vala ůtet, hogy fől támadott volna, nem hittenek. Es monda nekiek : El menuénn az egész vilagra, Prædikállyátok az Euangeliumot minden teremtett állatnak. A ki hiend, és megh keresztelkedik, ůduőzůl: à ki pedigh nem hiend, elkárhozik. Azokat pedigh à kik hiendnek, ezek à ielek kőuetik : Az én neuembe őrdőgőket ůznek ki ; vyi nyeluekkel szolnak : kigyokat sel vesznek : és ha valami halálost iándnak, nem árt ő nekik : à bete-

à betegekrekézeket tészik, és megh gyo-
gyúlnak. Az Vur Iesvs pedigh minek vtán-
tánna szóla nekiek, feol vétetek menybe,
és üll az Istennek iobia feléól.

Azok pedigh el menuénn, mindenütt
Prædikállának, az Vur vélek eggyütt cse-
lekeduénn, és az beszedet megh erösitu-
énn következó iegyekkel.

AZ VVR NAPIA OCTAVA-
ja alatt valo Vasar: Epist.
1. Pet. 4.

SZerelmes Atyámfiai. Legyetek okosok, és vigyázzatok az imádságbann. Mindeneknek feoleotte pedigh legyen egymáshoz való szeretet szeuetelen ti bennetek: mert à szeretet el feodozi à beuneoknek sokaságát. Legyetek gazdálkodók egymásnak zugolódás nélkül, kiki az mint vette az aiandekot, szolgáltassátok egymásnak, vgymint iò sáfari az isten sokféle aiandékinak. Ha kiszól, vgymint Istennek beszédet szollya. Ha ki

szól,

szólgál, vgymint az Istenteül adatott ereöbeöl: hogy mindenekbenn tiszteltessék az Isten, az Vr IESVS *Christus altal.*

EZ MAI EVANGELIVMOT Sz. *lános irta megh* XVI. *részében.*

AZ ůdőben: Monda IESVS az ű tanituanyinak: Mikoronn eliőuend à vigasztaló, kit én küldők tinektek az Atyátúl, az igazságnak Lelkét, ki az Atyátúl származik, ű bizonyságot teszen en feleólem. Tijs bizonyságot tesztek: mert eleiteúl fogua velem vattok. Ezeket szollottam tinektek, hogy megh ne botránkozzatok. A Synagogaktúl megh fosztnak titeket. De el ieö az ůdeó, hogy minden à ki titeket megh ől, azt alittya, hogy Istennek szolgálatot cselekeszik. Es ezeket cselekeszik nektek, mert nem esmerik az Atyát, sem engemet. De ezeket szollottam

tinektek : hogy midőn el iőuend az óra, azokról megh emlekezzetek , hogy én megh mondottam tinektek.

PEVNKEOSD NAPIARA VAló Epist: Act. 2.

Mikoron bé telnének à Peunkeosdnek napiai, valanak minnyaian egyenleö akarattal azon helenn. Es leön hertelen az eghbzol vgymint schesenn fuuo szélnek zendeulése, és bé teolté az egész házat, ahol eulnek vala. Es ieleneknek eu nekiek két felé vált nyeluek mint à teüz, és eüle mindenikre keozzeuleokés minnyáiann bé telének Sz. Lélekkezés kezdenek szollani keuleombeozeo nyelueknenn, a mint à Sz. Lélek ád vala nékiek szolnyok. Valanak pedigh Ierusalembe lakozo Sidók isten feleö ferfiak, minden nemzetségbeöl mely az égh alat vagyon. Megh lévén pedigh ez à szozat, egybe gyeule a sokaságh, és elmeiébe megh haborodek, mert hallyák vala kiki mind az eu nyeluen azokat szollani. Min-

ni. Minnyaian pedigh álmélkodnak és csúdalkoznak vala, monduan: Nemde imé Galylæabelieké ezek à kik szolnak? és mikeppen hallottuk mi minnyáián az mi nyelveunket, az melyben szeulettetteunk? Parthusok, Medusok, és Elamitak, és à kik lakozzák Mesopotamiat, Iudæat, és Cappadociat, Pontust és Asiat, Phrygiát és Pamphiliat, Ægyptust, és Libianak részeit, mely az Cyrene mellet vagyon: és à Romai ieoueuények: Sidok és Proselytusok, Cretabeliek, és Arabiabeliek, hallottukeuket szollani nyelueunken, az Istennek nagy dolgait.

EZ MAI EVANGELIVMOT Sz. Ianos irta megh XIV. részében.

AZ ůdőben: Monda IESVS az ů tanituányinak. Ha ki szeret engemet, az en beszédemet megh tar-

tya, és az én Atyámis szereti őtet, és ő hozzá megyünk és lakó helyt szerzünk ő

nála. A ki nem szeret engemet, az én beszédimet nem tartya megh. Es à beszéd mellyet hallottatok, nem enyim; hanem azé, à ki küldött engemet, az Atyáé. Ezeket szollottam tinecktek, ti nálatok léuenn. A vigaztaló Sz. Lélek pedigh kit küld az Atya az én neuembe, az megh tanitt titeket mindenekre, és eszetekbe iuttat mindenecket, valamellyeket mondandok tinecktek. Bekeséget hagyok tinéktek, az én bekeségemet adom tinecktek: nem à miképpenn ez világh adgya adom én tinéktek. Megh ne haborodgyek à ti sziuetek, megh le félemlyék. Hallottátok

tok hogy én megh mondottam tinektek: El megyek, és el iöuök ti hozzátok. Ha engemet szeretnétek, öruendeznétek bizonyára, hogy az Atyához megyek; mert az Atya nagiobb én nálamnál. Es mostann megh mondottam tinéktek, minek elötte megh legyen: hogy mikor megh leënd, hidgyetek. Immár nem sokat szollok veletek: mert el iött è világnak feiedelme, és én bennem semmiē nincsen. De hogy megh esmerie è világh, hogy szeretem az Atyát, és à mint parancsolatot adott nékem az Atya, vgy cselekeszem.

PEVNKEOSD HETFEORE való Epist: Act. x.

AZokban à napokban. Fel nyituánn az eu szájat Peter, monda: Atyámfiai ferfiak, az Vur parancsolta minekeunk, hogy Prædikallyunk è népnek, és bizonyságot tegyeunk, hogy eu legyen az, à ki az istenteül biróua rendeltetett az élcoknek és höltaknak. Erreol

minnyáiann bizonyságot tésznek á Prophétak, hogy az eu néue által beumeoknek bocsánattyát veszik, valakiken benne hisznek. Mikor mégh Péter szollaná ez igéket, le szálla á Sz. Lelek mind azokra, kik halgattyák vala az igét. És el álmélkodának á keornyeúl metélkedésbeól való biuek, kik Péterrel ieottenek vala, hogy á poganyokrais ki eontetett volna á Sz. Leleknek malasztya: mert hallyák vala, hogy keuleomb nyeluekenn szollanának és magasztalnák, az Istent. Akkor felele Peter: Vallyon megh tilthattiaé valaki á vizet, hogy megh ne keresztelkedgyenek ezek kik á Sz. Lelket vették, á miképpen mijs? És megh parancsolá, hogy megh keresztelkednének az Vr IESVS Christusnak neuébe.

EZ MAI EVANGELIVMOT Sz. János irta megh IV. részében.

AZ űdőben monda IESVS Nicodemusnak: Vgy szerette Isten è világot,

got, hogy az ű eggyetlen egy ſzeúlőtt fiát adná, hogy minden az ki ű benne hiſzen, el ne veſzſzen, hanem őrők élete legyen: mert nem kűldőtte Iſten az ű fiát è világra, hogy itillye è világot, hanem hogy è világh ű duőzeüllyen ű általa. A ki hiſzen ű benne, megh nem itiltetik: à ki pedigh nem hiſzen, immar megh itiltetet: mert nem hiſzen az Iſten eggyetlen egy fiának neuébenn. Ez pedigh az itilet; hogy vilagoſſágh iőtt è világra, de az emberek inkább ſzerették à ſetétſéget, hogy nem mint à vilagoſſágot: mert az ű cſelekedetek gonoſzak valának. Mert minden á ki gonoſzúl cſelekedik gyűleóli à világoſſágot, és nem ieú à világoſſágra, hogy az ű cſelekedeti megh ne feddeſſenek: à ki pedigh igazſágot cſelekedik, à világoſſágra ieó, hogy az eú cſelekedeti ki nyilatkoztaſſanak, hogy Iſtenbe lőttenek.

PEVNKEOSD KEDRE VALO

Epist: Act. VIII.

AZokban á napokban. Mikoronn hallottak volna az Apostolok, kik Ierusalembe valának, hogy be vette volna Samaria az Istennek igeiét: eu hozzáiók keuldék Petert és Ianost: kik mikor el mentenek volna, imadkozinak eu érettek, hogy vennének Sz. Lelket: mert mégh senkire eu keozzülcok nem szállot volt, hanem csak megh keresztelkettenek vala az Vr IESVS *neuébe. Akkoron reáiok tészik vala kezeket, és véuék á Sz. Lelket.*

EZ MAI EVANGELIVMOT

Sz. Ianos irta megh x. *részében.*

AZ űdőben: Monda IESVS á Pharisæusoknak. Bizony bizony mondom tinéktek: A ki az aitónn bé nem mégyen á Iuhoknak aklábann, hanem masunnét hág bé; orvv az, és toluai.

A ki

A ki pedigh az aitónn mégyen bé, Pásztora à Iuhoknak. Ennek az aitónn alló megh nyittya, és à Iuhok az ű szauát halgattyák, és az ű tulaidon iuhait neuek szerent hiia, és ki viszi ű̈ket. Es mikor az ű tulaidon iuhait ki bocsátandgia, azok eleótt megyen: és à iuhok kőuetik űtet: mert esmerik az ű szauát. Az idegent pedigh nem kőuetik, hanem el futnak ű teúle: mert nẽ esmerik, az idegeneknek szauát. Ezt à pelda beszedet monda nekik Iesvs. Eók pedigh nem érték mit szollana nékiek. Monda annakokáért ismet Iesvs ő nekik: Bizony bizony mondom tinektek, hogy en vagyok à Iuhoknak aitáia. Minnyájann valamennyen iőttenek, oruck és tóluaiok, és nem halgatták űket à Iuhok. En vagyok az aitó. A ki bé menend én altalam, űdőzeúl: és ki, s be megyen, és legeltetést talál. Az orvv nem egyébért ieú, hanem hogy orozzon, őllyön, és veszessen. En azert iőttem, hogy életek beúségesbenn legyen.

SZ. HAROMSAGH NAPIARA való Epist: Rom. 11.

O Istē beolcsesége és tudomanya gazdagságinak magassága: mely megh foghatatlanok az eu itéleti, és megh visgalhatatlanok az eu vttiai? Mert ki tudgya az Vurnak elméiét? auagy ki volt eu neki tanácsa? Auagy ki adott elseób eu neki, és viszsza adatik annak? Mert eu teule, és eu altala, és eu benne vannak mindenek. Eô neki légyen tisztességh, és dicseosségh mind eoreokke, Amen.

EZ MAI EVANGELIVMOT Sz. Máthé irta megh XXVIII. részêben.

AZ ůdőben: Monda IESVS az ů tanituányinak. Adatot énnekem minden hatalom, menyben, és à sőlden. El menuén azert, tanicsatok minden nepeket, megh kereszteluén ůket, Atyának, és fiúnak, és Sz. Leleknek neuében: tanituánn ůket megh tartani mindeneket, valamel-

lamellyeket megh parancſoltam tinektek. Es imé en veletek vagyok, mindennap è vilagh végezetéigh.

VVRNAPIARA VALO Epiſt: 1.Cor.xi.

A Tyámfiai. *Mert én az Vurtul vettem. &c.* Keresd megh à Nagy Csőtőrtőki Epiſt:fol:43.lineà 12.

EZ MAI EVANGELIVMOT SZ. Iános irta megh VI. *részében.*

AZ ődőben: Monda Iesvs à Sido népeknek, Az én teſtem bizonnyal étel:és az én vérem bizonnyal ital. A ki éſzi az én teſtemet,és iſzſza az én véremet:én bennem lakozik, és én ő benne. Miképpen el küldőt engemet az éleő Atya:énis élek az Atyáért: és à ki éſzen engemet,őis él én érettem. Ez à kenyer,mely az égbeól alá ſzallott. Nem vgy à mint à ti atyáitok Mannát ettenek:és megh hóltanak. A ki éſzi ezt à kenyeret, őrőkké él.

SZ. HA-

SZ. HAROMSAG NAP VTAN elleó Vasárnapra való Epist: Hier. 17.

EZt mondgya az Vr isten. Átkozot az ember á ki emberbe bizik, és á testet veszi kariáuá: és el tauozik az Vrtúl az eószíue. Mert ollyan leszen mint á pusztában való csemete, és mikor el ieouend, iót nem fogh látni: hanem lakozik á pusztának nagy szárazságába, soo vizes és lakhatatlan feolden. Bodoghferfiu á ki az Vrba bizik, és az Vr leszen az eo bizadalma. Ollyan leszen mint á vizek feoleott plantáltatott fa, mely á neduességet bé vészi az eo gyeokerére, és nem fél mideon el ieouend á hevségh. Zeold leszen, és á szárazságnak ideienn nem búsúl: és soha megh nem szeunik á gyeumölcseozésteul. Gonosz mindenek feiet az embernek szíue, és megh vizsgálhatatlan: ki esméri megh azt? En vagyok az Vr, ki megh vizsgálom á szíuet, és megh probálom á veseket: ki mindennek

nek megh fizetek az eo úttya szerént, és az eo találmányinak gyeumeolcse szerént.

EZ MAI EVANGELIVMOT Sz. Lukacs irta megh XVI. *részében.*

AZ ůdőben: Monda Iesvs az ű tanituanyinak. Egy gazdagh ember vala, ki öltőzik vala Barsonba és Biborba, és mindennap frissen lakik vala. Vala egy Lazar nevű Kuldúsis, ki az ő aitája eleott feküzik vala fekélyekkel rakua, kiuanuann megh elegittetni à morsalákokból, mellyek le esnek vala à gazdagnak asztaláról, és senki nem adgya vala nekii: de az ebekis el iűnek vala, és nyallyák vala az ő fekélit. Leön pedigh hogy megh halna à Kuldús, és vitetnék az Angyaloktúl Abrahamnak kebelében. Megh hala pedigh à gazdagis, és el temetteték pokolba. Fól emeluén pedigh az ű szemeit, mikor à gyötrelembe volna, látá Abra-

Abrahamot tauol, és Lazart az ő kebelébe: és kialtván monda: Atyám Abraham könyörűly raitam, és küld el Lázárt, hogy márcsa bé az ő vyia végét à vizbe, hogy hűuesicse megh az én nyeluemet mert gyötrettetem è lángba. És monda neki Abraham: Fiam emlekezzél megh, hogy el vetted életedbe à te iauaidat, és Lázár azonképpen az ő gonoszit: most pedigh ez vigasztaltatik, te pedigh gyötrettetel. És mind ezekbe, mi közöttünk és ti közöttetek nagy közerősittetet: hogy azok à kik akarnának innéd ti hozzatok altal menni, ne meheſſenek, se onnét ide ne iö heſſenek. És móda: Kerlek azert tegedet Atyam hogy küld el őtet, az en Atyámnak házábann. mert őt Atyámfiai vannak, hogy bizonyságot tégyen nekiek hogy azokis ne iűijenek e kinoknak helyére. Es monda neki Abraham: Vagyon Moyſeſek és Prophetaiok; halgaſſak őket. Ama pedigh monda: Nem vgy Atyám

Abra-

Abraham, hanem: ha valaki, à holtak kőzzűl ű hozzajok menend, pœnitentiat tartanak. Monda pedigh neki: Ha Moyseſt és à Prophetakat nẽ halgattyák; mégh ha valaki az halottak kőzzeúl fől támadandis, nem hiſznek.

SZ. HAROMSAGH NAP VTAN Maſodik Vaſarnapra való Epiſt: 1. Ioa. 3.

SZerelmes Atyámfiai. Ne cſudallyátok hogy ha gyeuleöl titeket è világh. Mi tudgyuk hogy az halál altal vitettünk az eletre: mert ſzerettyeuk à mi Atyankfiait. A ki nem ſzereti Attyafiát, à halálba lakozik. Minden à ki Attyafiát gyeuleöli; gylkos az. Es tudgyuk hogy egy gylkoſnakis nincſen eo magában megh maradando eureok élete. Ebbeol eſmerteuk megh az Iſtennek ſzeretetit; hogy életét attami eretteunk: minckeunkis életeunket kel adnunk Atyánkfiaiért. A kinek világi marháia vagyon, és lattya

hogy

hogy az eu Attyafia ſzeukölkeodik, és bezária az eu ſziuét az eleot: Mikeppen marad megh abbann az Iſtennek ſzereteti? Fiacskáim ne ſzereſſeunk ſzóual, ſe nyelvel: hanem eſelekedettel és igazſaggal.

EZ MAI EVANGELIVMOT Sz. Lukács irta megh XIV. réſzében.

AZ ű dőben: Monda IESVS à Pharyſæuſoknak: Egy neminémű ember, nagy Vacſorát ſzerze, és ſokakat hiua. Es el küldé az ű ſzolgáiat à vacſorának oráian megh mondani à hiuataloſoknák, hogy el iőnének: mert immar mindenek el kéſzittettek. Es kezdék eggyűt minnyáian magokat menteni. Az elſeó monda néki: Maiort vettem, és ſzűkſégem vagyon, hogy ki mennyek, és azt megh láſſam: kérlek tégedet, mencs megh engemet. Es à maſik monda: Eot iga őkrőt vettem; és megh probalni megyek azokat:

kat:kérlek tegedet,menes megh engemet. Es maas monda:Feleséget hoztam, és azert nem mehetek. Es megh téruen à szolga,megh ielenté ezeket az ő Vrának. Akkor megh haraguän,à cselédes ember, móda az ő szolgáiának: Meny ki hamar az vczákra,és à Várasnak szerire; és hozd bé ide à szegényeket,és csonkákot, és vakokat,és sántákat. Es monda à szolga: Vram megh lett,à miképpen parancsoltad:és megis hely vagyon. Es monda az Vur à szolgának: Meny ki az vtakra és ösuényekre; és kénszericed be iönni, hogy megh tellyek az en házam. Mondom pedigh tinektek, hogy senki amaz serfiak közzeül, à kik hiuattattak,megh nem kostollya az en vacsorámat.

SZ. HAROMSAGH NAP VTAN harmadik Vasarnapra való Epist:

1. Pet. 5.

SZerelmes Atyamfiai. Alázzátok megh

 maga-

magatokat, az Istennek hatalmas kezé alatt, hogy titeket fel magaſztaliyon, a megh látogatáſnak ideiénn. Minden ſzorgalmatoſſagtokat eu reà veſſetek: mert eu neki gondgya vágyon tirólatok lözanok legyetek, és vigyázzatok mert á ti ellenſegtek az eördeogh, mint az orditó oroſzlány keoreül iaar, kereſuénn kit el nyellyen: kinek ellene allyatok, ereoſſek léuénn á hitbe: Tudnánn hogy vgyan azót ſzenuedik à ti. Atyatokfiai, kikè világon vádnak. Az minden kegyelemnek Istene pedigh, à ki hiuott minket az eoreokkè való dicſeoſegre à Christus IESVSBA, titeket, kik egy keueſſe ſzenuedtek, teokelleteſſé téſzen, meg erösitt, és megh vaſtagitt. Eónekі legyen dicſeöſegh, és birodálom mind eoreokken eoreokkè, Amen.

EZ MAI EVANGELIVMOT Sz. Lukacs irta megh XV. réſzében.

AZ ůdöben: Közelgetnek vala, IESVSHOZ à Publicanuſok, és bűnöſök, hogy

hogy halgatnák űtet. Es zugolodnak vala à Pharisæusok, és irás tudok, monduan: Ez à bűnősőket be fogadgya, és ű vélek eszik. Es szólá nekik imez példa beszédet, monduann: Kicsoda az emberti kőzzeúletek, à kinek száz Iuha vagyon: és ha el vesztend eggyet azok kőzzeúl, nemde el hádgyaé à kilenczuē kilenczet à pusztába, és el megyē ahoz az mely el veszett vala, miglen azt megh talállya? Es mikoron azt megh találádgya, vallaira veszi őrűluē: és haza iőuéń őszue hija barátit, és szomszedit, monduan nekik: Eoruendgyetek ennekē, mert megh találtam az én iuhomat, mely el veszet vala. Mondom tinektek, hogy ekképpen őrőm leszen menyben, egy pœnitentia tartó bűnősen, inkabb hogy nem mint à kilenczuen kilencz igazakoń, kik nem szűkelkednek à pœnitentia nelkeúl.

Auagy mely Aszonyallatnak tiz garassa léuénn, ha el vesztend egy garast, nem gyuité gyertyát, és nem sőprié megh à

házat, és ſzorgalmatoſan kereſié, miglen megh nem talallya? Es minek vtaña megh találandgya, őſzue hija barátit, és ſzomſzédit, monduánn: Eoruendgyetek énnekem, mert megh találtam à garaſt, mellyet el veſztettem vala. Azonképpen mõdom tinektek, őrőm léſzen az Iſtennek Angyali előt, egy pœnitentia tartó bűnőſenn.

SZ. HAROMSAGH NAP VTAN Negyedik Vaſárnapra való Epiſt: 1. Ioan. 4.

SZerelmes Atyámfiai. Az Iſten ſzeretet. Ebbe telent megh az Iſtennek hozzánk valò ſzerelme: hogy Iſten az eu eggyetlen egy ſzeuleot fiat keuldeotte è világra, hogy eu altala ellyeunk. Ebben vagyon à ſzeretet; nem hogy mi ſzeretteuk volna az Iſtent: de hogy eo ſzeretet minket elſeobe, és keuldeotte az eo fiat, hogy engeſzteleo lẽne az mi beuneinkert. Szerelmes Atyámfiai, ha igy ſzeretet minket az iſten: minekeunkis egymáſt ſzeretneunkkeoll.

keoll. Az Istent soha senki nem látta. Ha egymást szerettyeuk az Isten mi benneunk lakozik, és az eu szeretetü teokélletessé leot mi benneunk. Ebbeol eosmerieuk megh, hogy eu benne lakozunk, és eu mi benneunk: mert az eu lelkébeol adot minekeunk. Es mi láttuk s'tanubizonyságotis tészeunk arrol, hogy az Atya el keuldette az eu fiat, è világnak eudueozitteoiét. Valaki megh vallandgya, hogy à IESVS Istennek fia: az Isten abban lakozik, és eu az Istenbe. Es mi megh esmérteuk és hitteuk az Istennek hozzánk való szerelmet. Az Isten szeretet; és à ki à szeretetbe marad, az Istenbe marad, és az Isten abbann. Ebben tellyesedet megh az Istennek szeretetü mi hozzánk, hogy az itiletnek napian legyen bizodálmunk, mert à minemeu eö, mijs ollyanok vagyunk è vilagon. Félelem nincsen á szeretetbe: de à teokelletes szeretet ki rekeszti à felelmet; mert á felelemnek gyeotrelme vagyö. A ki pedigh fél, nem teokélletes à szeretetbe. Mi azokáért szeressenk az Istent: mert az I-

ſten eleoſzeor ſzeretett minket. Ha valaki azt mondandgya hogy ſzeretem az Iſtent, és az eu Attyafiat gyeuleólendi: hozugh az: Mert à ki nem ſzereti az eu Attyafiát, à kit lát, mi módon ſzeretheti az Iſtent, à kit nem lát? Es illyen parancſolatot vetteunk az Iſtenteül: hogy à ki az Iſtent ſzereti ſzereſſe az eu Atyafiátis.

EZ MAI EVANGELIVMOT Sz. Lukács irta megh VI. réſzében.

AZ ůdőben: Monda IESVS az ű tanituányinak. Legyetek irgalmaſok, à mint à ti Atyátokis irgalmas. Ne itéllyetek, és nem itéltettek. Ne kárhoztaſſátok és nē kárhoztattok, Bocsáſſátok megh és megh bocſattatik tinektek: Adgyatok, és adatik tinektek. Ioo és megh tőmőtt, és megh rázott, és ki folyo mértéket adnak à ti kebeletekben. Mert azon mértekkel, à mellyel ti mérendetek, viſzſza

ſza mérettetik tinektekis. Monda pedigh példa beſzedetis nekiek? Vallyon à vak à vakot vezethetié? Nemde mind à kettenn à verembe eſneké? Nem ſöllyeb való à tanituany à Meſternél. Tökélletes léſzen pedigh minden, ha leënd mind az ű meſtere. Miért látod azért à ſzálkát à te Atyadfianak ſzemébe, à gerendát pedigh, mely à te ſzemedbe vágyon, nem velzed eſzedbe? Auagy miképpé mondhatod à te Atyádfiának: Atyamfia, hadd veſſem ki à ſzálkát à te ſzemedbeól, te magad à te ſzemedben à gerendát nem látuánn? Kép mutató, veſd ki eleóſzőr à gerendát à te ſzemedbeól, és az vtánn meghláſſád, hogy ki vegyed à ſzálkát, à te Atyádfiának ſzemébeól.

SZ. HAROMSAGH NAP VTAN Eotődik Vaſárnapra való Epiſt: Rom. 8.

ATyámfiai. Azt alittom, hogy az eudeóſzerént való ſzenuedéſek, nem méltók à

kéouetkezendeó dicſeoſégre, mely megh ielent mi benneunk. Mert à teremtet állatnak várakodáſa vária, az Iſten fiának megh ielenéſét. Mert hiuſágh álá vettetett à teremtett állat, nem akarattya ſzerent, hanem azert, à ki eutet annak alaija vettette à reménſegbe: mert à teremtet állatis megh ſzabadittatik à romlandóſágnak ſzólgálattyátíd, az Iſten fiai dicſeoſégének ſzabadſágára. Mert tudgyuk hogy minden teremtett állat fohazkodik, és ſzeul mind ez ideigh. Nem cſak azokpedigh, de mijs kik à Léleknek ſengéit vetteuk, mijs magunkban foházkodunk, az Iſtennek fogadot fiúſágát váruánn, az mi teſteunknek váltſágát.

EZ MAI EVANGELIVMOT Sz. Lukács irta megh v. réſzében.

AZ ůdőben; Mikor à ſzeregek IESVSRA todulnának, hogy halgatnák az Iſtennek igéiet: és ů ál vala Genezareth

zareth taua mellett. Es láta két haiót áluánn à tó mellet, A halászok pedigh kiszállottak vala, és mosogattyák vala à hálókat. Bé menuén pedigh egyik hajóba, mely Simoné vala, kére őtet, hogy à földrűl bellyeb vinné egy keuesse. Es le ű uénn tanittya vala à haiócskából a seregeket. Hogy pedigh megh szűnék szollani, monda Simonnak: Vigyed à mélyre, és eresztétek meghà ti hálótokat az hal fogásra. Es feleluénn Simon, monda neki: Mester, ez egész étszaka munkálkoduánn, semmit nem fogtunk: de à te szódra megh eresztem à hálot. Es mikor ezt miuelték volna, halaknak beűséges sokaságát rekeszték bé. Szakadoznak vala pedigh az ű hálóiok. Es intének az ű társoknak, kik maas haióba valának, hogy el icónének, és segittenék őket. Es el iőuének, s' mind à két haiócskat megh tőltek, vgy annyra hogy csak el nem merűlnének. Mellyet midőn látna Simon Péter, IESVSNAK térdeihez borúla

rúla monduann: Meny ki én tűlem mert én bűnös ember vagyok Vram: mert az álmé kodás környeúl vőtte vala űtet, és mind azokat, kik ő véle valának az halaknak fogásann, mellyet foghtak vala. Azőképpen Iakabotis és Ianoſt Zebedæuſnak fiaijt, kik Simonnak társai valának. Es őda Simonnak. Ne fély: etteúl fogua immár embereket fogſz. Es ki vonuaſi haioiokat à földre, mindeneket el hagyuánn, kőuetők űtet.

SZ. HAROMSAGH NAP VTAN Hatodik Vasárnapra való Epiſt: 1. Pet. 3.

SZerelmes Atyámfiai. Minnyáiann legyetek egyſziuel az imádſágban, ſzánakodók, az Atyafiſágnak ſzereteoi, irgalmaſok, csendeſek, alázatoſok. Nem fizetuénn gonoſzal à gonoſzért, ſem ſzidalommal à ſzidalomért, ſeót inkább áldaſſal: mert arra hiuattatok, hogy az áldáſt eoreokeoſeúl birtátok. Mert à ki akaria az életet ſzeretni,

ſzeretni, és ió napokat látni: megh tartoztaſſa az eó nyeluét à gonoſztúl, és az eu aiaki ne ſzóllyanok alnokſágot. Tauozzék el à gonoſztúl, és cſelekedgyék ioot: kereſſe à békeſéget és azt keoueſſe. Mert az Vurnak ſzemei vannak az igazakonn: és az eó feulei azóknak keonyeorgéſekenn: az Vurnak orczája pedigh àz gonoſz téueok ellen. Es ki árthat tinéktek, ha à ionák keoueteói leſztek? De ha valamit ſzenuedtekis az igazſágért: bodogokleſztek. Azoktúl való felytetekbe pedigh megh ne felemlyetek; hanem az Vur IESVS *Chriſtuſt ſzentellyétek az ti ſziuetekbe.*

EZ MAI EVANGELIVMOT Sz. Máthé irta megh V. réſzében.

AZ ůdőben: Monda IESVS az ů tanituanyinak, Mondom tinektek: hogy ha ſőllyeb nem bűuőlkedik à ti igazſágtok az iráſtudok és Phariſæuſok igazſágá-

ſágánál, bé nem mentek menyeknek orſzágába. Hallottátok hogy megh mondatott à régieknek: Ne ölj. A ki pedigh ölend, itiletre köteles. En pedigh mondom tinektek: hogy minden à ki haragſzik az ű Attyafiára, köteles az itiletre. A ki pedigh azt mondandgya az ű Attyafianak, Raca: köteles à gyülekezetre. A ki pedigh mondandgya, Bolond: köteles à gehennának tűzére.

Ha annakokáért à te aiandékodat viſzed az oltárra, és ott megh emlekezel, hogy à te Atyadfianak vagyon valami dolga te ellened: hadd ott az Oltár előtt az te aiándékodat, és meny el eleóſzőr megh békélleni à te Atyadfiával: és akkor el iövénn, vid fel az te aiandékodat.

Legy békeſéges à te ellenſégeddel hamar, migh az útonn vagy ű véle, hogy valamiképpen ne adgyon tégedet à te ellenſéged à birónak és à biró adgyon tegedet à poroſzlónak, és à tömlőczbe vetteſ-

ſél.

ſél. Bizony mondom tenéked, ki nem jeúſz onnét, migh megh nem adod az v. tólſó fillért.

SZ. HAROMSAGH NAP VTAN Hetedik Vaſárnapra való Epiſt: Rom. VI.

ATyámfiai. Minnyáiann kik à Chriſtus IESVSBA *megh kereſztelkedteunk, az eu halálaban kereſztelkedteunk megh: mert eo véle eggyeut el temettetteunk à kereſztſegh által à halálba: hogy mikeppen à Chriſtus feltamadot halottaiból, az Atyanak dicſeoſége által: azonkeppen mijs az életnek vyſágában iariunk. Mert ha eo véle bé óltattunk, az eu halálának haſonlatoſſága ſzerént: az fel támadaſnak haſonlatoſſága ſzerentis bé óltatunk. Azt tudúánn hogy à mi ó embereunk, eo véle eggyeut megh feſzittetett: hogy el rontaſſék à beunnek teſte, és teobbé à beunnek ne ſzolgállyunk. Mert à ki megh hólt, megh igazúlt à beunteúl. Ha pedigh megh*

hóltunk

holtunk à Christussal: hiszszeuk hogy eggyeuttis éleunk eo vele. Tudánn, hogy Christus halottaiból fel támaduann, immár megh nem hal: à halál teobbé eu raita nem vralkodik. Mert hogy megh holt, à beunnek holt megh egyszer: hogy pedigh él, az Istennek él. Ekképpen alicsátok tijs, hogy à beunnek megh holtatok vgyan: éltek pedigh az Istennek.

EZ MAI EVANGELIVMOT Sz. Márk irta megh VIII. részében.

AZ ődőben: Mikor sok seregh volna IESVSSAL, és nē volna mit ennyiek: egybe hiuann à tanituanyokat mőda nekiek: Kesereülőm à sereget: mert imé immár harmad napia, hogy velem vannak, és nincsen mit ennyiek: és ha éhenn el bocsátandom őket házokhoz, el fogyatkoznak az útonn: mert némellyek ő közzőlők meszőnnen iőttenek. És felelének neki, az ő tanituanyi: Honnet

net e'égitti megh ezeket valaki à pusztába kenyérrel ? Es megh kérdé úket. Hány kenyeretek vagyon ? kik mondának: Heeth. Es parancsolá à seregnek, hogy le telepednének à földön. Es vöuénn à héth kenyeret, hálát aduánn, megh szegé, és adá az ű tanituanyinak, hogy eleikbe tennék: és eleibe téuék à seregnek. Egy keués halacskáiokis vala: azokatis megh áldá, és eleikbe téteté. Es éuének, és megh elégedének. Es fel szedék az megh maradott morsalékokát héth Kosárral. Valának pedigh à kik ettenek vala, vgymint négy ezerenn: és el bocsátá úket.

SZ. HAROMSAGH NAP VTAN Nyolczadik Vasárnapra való Epist: Rom.6.

A Tyámfiai. Emberi módszerent, mondó, az ti testeteknek ercotlenségéért: Hogy

a mi-

à mikeppen attátok à ti tagaitokat, hogy szolgallyanak à tisztátalansághnak, és à hamisságnak az hamisságra: azonképpen adgyátok mostann az ti tagaitokat, hogy szolgallyanak az igazságnak, à megh szentelésre. Mert mideon à beunnek szolghai volnátok, az igazságtúl szabadosok voltatok. Micsoda gyeumeolcset vettetek azért akkor azoknak, mellyeket most szégyenletek? Mert azoknak vége halál. Mostan pedigh megh szabaduluánn à beunteúl, az Istennek pedigh szolgaj léuen, gyeumeolcsetek vagyon à megh szentelés, melynek vége az eoreok élet. Mert à beunnek szoldgya, à halál. Az Istennek malasztya pedigh az eoreok élet.

EZ MAI EVANGELIVMOT Sz. Máthé irta megh VII. részében.

AZ űdőben: Monda IESVS az ű tanituányinak. Megh oijátok magatokat à hamis Prophetáktúl, kik iűnek ti hoz-

ti hozzátok, à iuhoknak öltözetekben, belöl pedigh ragadozó farkasok. Az eú gyümölcsökröl esmeritek megh úket. Nemde szedneké à tövisekröl szöleót? auagy à boitoriánról figeth? Ekkeppenn minden ió fa ió gyümölcsöt teremt, à gonosz fa pedigh gonosz gyümeólcset teremt. A ió fa ném teremthet gonosz gyümölcset, sem à gonosz fa ió gyümölcset nem teremthet. Minden fa, az mely ió gyümölcset nem teremt, ki vágáttatik, és à tüzbe vettetik. Azokáért az ö gyümölcsökröl esmeritek megh úket. Nem minden megyen be menyeknek országaba, à ki mondgya ennekem: Vram, Vrã: hanem à ki cselekszi akarättyát az en menyei Atámnak, megyen be menyeknek országaba.

SZ. HAROMSAGH NAP VTAN kilencledik Vasárnapra való Epist: Rom. 8.

A Tyámfiai. *Adósok vagyunk, de nem à*

 testnek,

testnek, hogy test szerēt ellyenünk: Mert ha test szerént éltek, megh haltok. Ha pedigh à lélekkel à testnek cselekedetit, megh eoldeoklilek, éltek. Mert valakik az istēnek lelkétül viseltetnek, azok Istēnek fiai. Mert nē vettétek ismet à szolgalatnak lelkét, à felelembe; hanem az fogádot fiaknak lelket vettétek, melyben kiáltyuk: Abba Atyánk. Mert à Sz. Lélek eo magá bizonyságot teszen à mi lelkeünknek, hogy Istennek fiai vagyunk Ha pedigh fiak; eoreokeoseokis. Az Istennek eoreokeosi vgyan: Christusnak pedigh eoreokeos társai.

EZ MAI EVANGELIVMOT SZ. Lukács irta megh XVI. részében.

AZ ű időben: Monda Iesvs az ű tanituanyinak. Vala egy gazdagh ember, kinek sáfára vala: és ez be vadoltaték ű vala, mint haki el tékozlotta volna az ű iouait. Es eleó hiuatá űtet, és monda neki: Mit hallok te feleóled? Agy számot à te sáfárságodról: mert immar nem sáfárkodhatol. Monda pedigh à sáfár

önnön

önnön magaba: Mit miuellyek? mert az én Vram el veszi én tőlem à sáfá ságot? Nem kapálhatok, kuldúlni szégyélek. Tudő mit cselekedgyem, hogy mikoron el vettetem à sáfárságtúl, be fogadgyanak engemet az ő hazokban.

Egybe hiuánn azokáért az ő Vranak minden adósit, monda az elseónek: Mennyiuel tartozol az én Vramnak. Es az móda: száz tőna olaijal. Es móda ő nek: Vedd eleó à te számtarto könyuedet: és vly le hamar, és iry ötuent. Añak vtáña móda à masiknak. Te pedigh mennyiuel tartozol? ki monda: száz kőből búzáual. Mondaneki: ved eleó à te adós leueleidet, és iry nyolczuant. Es dicsére az Vur à hamissagnak sáfárát, hogy ekzesenn cselekedet volna: mert ez vilagnak fiai, eszesbek az ő nemekben, à vilagosságnak fiainal. Enis mondom tinektek: szerezzetek magatoknak barátokat à hamissagnak Mámonájából, hogy mikor megk fogyatko-

zandotok, bé fogyadgyanak titeket, az ő-
rök hailékokban.

SZ. HAROMSAGH NAP VTAN Tizedik Vasárnapra való Epist: 1. Cor. x.

A Tyámfiai. Ne legyunk gonosz dolgoknak kiuánói, miképpen azokis kiuantanak. Se báluányozok ne legyetek, mint némellyek eu keozzeúlek: mint megh vagyon irua: le eúle á náp enni, és innya, és fel kelének iádzani. Se ne paráználkodgyunk, mint nemellyek azok keozzeúl paráználkottak, és el estenek egy nap huszon harom ezerenn. Se ne késerceuk á Christust, mint némellyek azok keozzeúl késertettek, és á kigyok miat el veszének. Se ne zugolódgyatok, mint némellyek azok keozzeúl zugolodtanak, és el veszének az pusztitto miatt. Ezek pedigh mind példában teortennek vala eu nékiek: megh irattanak pedigh á mi intéseunkre, kikre az vtölsö ideok iutottanak. Azert á ki azt alittya maga feleól,

kéól, hogy fenn áll, megh láſſa hogy el ne eſſék. Kéſertet titeket megh ne ragadgyon, hanem csak emberi: Igaz pedigh az Iſten, ki nem ſzenued titeket az feleott kéſértetni, á mit el ſzenuedhettek: de á kéſertettel nyereſegetis ſzerez, hogy el viſelheſſétek.

EZ MAI EVANGELIVMOT Sz. Lukacs irta megh XIX. réſzében.

AZ ůdőben: Mikor közelgetet volna IESVS Ieruſalemhez, látuánn á varoſt, ſira azonn monduán: Mert, ha megh tudtad volna teis, és pedigh ezen az te napodonn, mellyek á te bé eſégedre vannak. De maſt el reitetuén vannak á te ſzemeidteúl. Mért el iűnek á napok te reád, és kőrnyűl veſznek tégedet á te ellenſégid palánkal, és kőrnyűl fognak tégedet: és megh ſzorongatnak tégedet minden felől: és á földre le ontnak tegedet, és az te fiaidat, kik te bőned vannak; és nem had-

nak te benned egy kõuet az masik kõuõn: miért hogy megh nem esmérted az te látogatálodnak ideiét. Es be menuenn à téplomba, kezdé kiuetni azokat, à kik abbann árulnak és vésznek vala, monduann nekik: Megh vagyon irua: Az én házam imádságnak háza: Ti pedigh azt latroknak barlangiáuá tõttétek. Es minden nap tanitt vala à Templomba.

SZ. HAROMSAGH NAP VTAN Tizen eggyedik Vasárnapra való Epist: 1. Cor. 12.

ATyámfiai. Tudgyátok hogy mideón poganyok volnátok, á néma báluányokhoz mentek vala, à mint vitettek vala. Azert tudtotokra adom tinektek, hogy senki az Istennek lelke által szoluann, nem átkozza à IESVST. *Es senki nem mondhattya: Vram* IESVS *hanem csak à Sz. Lélek által. Vannak keuleombségek az aiandékokban, de vgyan azon à Lélek. Keuleombségek vannak à szolgálatba: de vgyan azon az Vur: keuleombségek vannak à*

csele-

cselekedetekbénnis: de vgyan azon egy Isten, ki mindeneket mindenkor cselekeszik. Mindének pedigh à Sz. Lelknek megh ielenése haszoura adatik. Némelynek vgyan à Lélek altal adatik beolcsesegnek beszéde: némelynek adatik tudomanynak beszéde, vgyan azon Lelektül: másnak pedigh az hit, azon Lélek által: maasnak oruoslásnak aiandéka azon Lélek altal: másnak az ereóknek cselekedete: másnak Prophetálás: maasnak à Lélekeknek megh választása: másnak à nyelnek nemei: másnak à beszednek magyarázása. Es mind ezeket, vgyan azon egy Lélek cselekeszi, osztogatuan kinek kinek à mint akaria.

EZ MAI EVANGELIVMOT Sz. Lukács irta megh XVIII. részében.

AZ ûdöben: Mondà IESVS nemelyeknek, kik magokban biznak vala, vgymint igazak, és megh vtálnak vala egyebeket, ez példa beszédet. Két ember mene fel à Templomba hogy imad-

imadkoznának: eggyk Pharisæus és az masik Publicanus. A Pharisæus aluánn, ekképpen imadkozik vala ű magába: Isten halat adok tenéked, hogy nem vagyok mint egyéb emberek: ragadozók, hamissak, paráznak, az mint ez à Publicanusis: kétszer bőitelek éay hétben: dezmat adok mindenekbeól, à mellyeket birok. Es à Publicanus tauól áluánn, nem akaria vala szemeitis, menyben fel emelni: hanem veri vala mellyét, monduan: Isten légy kegyelmes ennékem bűnőznek. Mondom tinektek: alá mene ez az ű házába, megh igazittatuán amaz fölött. Mert minden valaki magát fel magasztallya, megh aláztatik: és à ki magát megh alázza, fel magasztaltatik.

SZ. HAROMSAGH NAP VTAN Tizenketteódik Valárnapra való Epist: 1. Cor. xv.

A Tyámfiai. Tuttotokra adom tinektek az

Euan-

Euangeliumot, mellyet prædikallottam tinektek, mellyet beis vettetek, melyben állotokis, mely által eudueozeultekis, à mint megh prædikallottam tineknek, ha megh tartyátok, hanē ha heába hittetek. Mert eleoszeor tinektek attam eleoteokbe, az mit énis vêottem: hogy à Christus megh holt az mi bennenkéret, az irásokszerént: és hogy el temettetett, és hogy megh ielent Cephasnak, és az vtán à tizenegynek. Annakutanna megh ielent teobnek eot száznál egyszersmind, kik koozzeül megh sokan élnek, nemellyek pedigh el aluttanak. Annak vtánna megh ielent Iakabnak: annak vtánna mind az Apostoloknak. Mindenieknél vtólszor pedigh vgymint idétlen szeületnek, megh ielent ennekemis. Mert én az Apostolok keozeott legh kissebb vágyok: ki nem vagyok meltó, hogy Apostolnák biuattassam: mert eüldeoztem az Istennek Anyaszentegyházát. De Istennek malasztyaból vagyok, à mi vagyok: és az eu malasztya, nem volt en bennem eures.

EZ MAI EVANGELIVMOT

Sz. Márkirta megh hetedik résszében.

AZ ůdőben Ki menuén Iesvs Tyrusnak határiból, iőue Sidonon által Galylæanak tengeréhez, à tiz Váras hatarinak közepin. Es hozának ű neki egy sziketet és némát, és kerik vala űtet, hogy reá tenné kezét. Es külön viuénn űtet à seregből, bocsáta az ű Vyiat annak fűleiben: és pőkuén, illeté az ű nyeluét: és menybe fel tekéntuén, sohazkodék és monda neki: Ephpheta, az az: Nyilatkozzál megh. Es mingyárást megh nyilatkozának az ű fűlei, és megh óldaték az ű nyeluének kötele, és igazánn szól vala. Es megh parancsolá nekiek, hogy valakinek megh ne mondanák. Mennyiuel pedigh inkabb tiltya vala, annyiual inkab hirdetik vala: és annyiual inkabb csudálkoznak vala, monduan: Mindeneket iól cselekedet: à fűketeket hallóua tőtte, és à némakat szólóuá.

SZ.

SZ. HAROMSAGH NAP VTAN Tizen harmadik Vasárnapra való Epist: 2. Cor. 3.

A Tyámfiai. Illyen bizodalmunk vagyon á Christus áltál az Isten eleött: nem hogy elégendeök volnánk mi magunktul valamit gondolni, vgymint mi magunktul, de az mi elégh voltunk Istentul vagyon, ki alkolmatos szolgaiuáis teott minket az Vy testamentomnak, nem á beoteuuel hanem á lelekkel. Mert á beoteu megh eol, á lelek pedigh megh eleuenitt. Hogy ha á halálnak szolgálattya, mely beoteuuel irattatot á keouekre, dicseosegben volt, vgy hogy nem nézhetnének az Israelnek fiai Moysesnek orczáiára, az euábrazatianak dicseosegéért, mely elmulik: Mikeppen nem lenne inkább az lelek szolgalattya dicseosegben? Mert hogy ha á kirhozatnak szolgálattya dicseoség: sokkal inkább beuueolkeodik dicseosseggel az igazságnak szolgalattya.

EZ

EZ MAI EVANGELIVMOT Sz. Lukács irta megh x. részében.

AZ ůdőben: Monda IESVS az ů tanituanyinak. Bodogok à szemek, mellyek láttyak, az mellyeket ti láttok. Mert mondom tinektek, hogy sok Prophétak és Királyok akartak latni, mellyeket ti láttok, és nem látták: és hallani mellyeket ti hallotok, és nem hallották.

Es imé egy tőrueny túdó felkele, késértuen ůtet, és monduán: Mester, mit cselekeduénn birhatom az őrők életet? Eo pedigh monda neki: A tőruénybe micsoda vagyon megh irua? Miképpē oluasod? Amaz feleluén monda: Szeressed az te Vradat Istendet tellyes sziuedbeól, és tellyes lelkedbeól, tellyes erődbeól, és tellyes elmédbeól: és à te selebaratodat, mint tennen magadat. Es monda neki: Igazan felelél: ezt cselekedgyed, és élsz. Az pedigh akaruànn magát igazittani, monda IESVS-

NAK;

NAK. S'kicſoda az én felebarátom? Felel-
uén pedigh IESVS, monda: Egy ember alá
megyen vala Ieruſalembeól Ierichóba, és
à toluaiokra akada, kik megh foſzták ůtet,
és megh ſebeſituénn el menének, hólt ele-
uenenn hagyuann ůtet: Tőrténék pedigh,
hogy egy Pap menne alá azonn az vtonn:
és látuáñ ůtet, el mene melleóle. Haſonlo-
képpen à Leuitais, midőn à helyre iutott
volna, és látná ůtet, el mene melleóle. Egy
Samaritanus pedigh az vtonn iaruánn,
méne ő melléie, és látuánn ůtet kőnyőrůle
raita. Es hozza kőzelgetuén be kőté ſebeit,
olait és bort tőltuénn azokba: és főlté-
uénn ůtet az ů barmára, viué à ſzalláſra, és
gondgyát viſelé ő neki. Es maſod nap két
garaſt veón eleó, és à gazdának adá, és
monda: Viſeld gondgyát ennek, és vala-
mit reá keóltendeſz ezen főlleúl, én mikor
megh térendek, megh adom tenéked. Ez
harom kőzzeúl kicſoda láttatik tenéked,
hogy felebaráttya volt annak, à ki à Tol-
uaiok

uaiok kőzibe esett? Amaz pedigh monda: A ki irgalmasságot cselekedet ő véle. Es monda neki IESVS: Meny el, és teis hasonlóképpen cselekedgyél.

SZ. HAROMSAGH NAP VTAN Tizennegyedik Vasárnapra való Epist: Gal. 3.

A Tyámfiai. Abrahamnak lettenek az igéretek, és az eu maguának: Nem mõdgya és magoknak vgymint sokakról, de vgymint egyreól. Es à te magodnak, ki á Christus. Mondom pedigh ázt az istentéul megh ereositet szeouetséget, à teoruény, mely négy száz és harmincz esztendeó vtán leot, nem teszi ereotlenné, hogy az igéretet el teorlené. Mert ha á teoruény által vagyon az eoreokség, tehat nem az igéret által. Abrahamnak pedigh az igéret àltal, aiandékozta azt az Isten. Micsoda tehát à teoruény? A beuneoknékokáért adatott, migh el ieune à magh, melynek leott az igéret, az mely teoruény az Angyalok által

rendel-

rendeltettett, à keozben iárónak keze által. A keozbe iáró pedigh nem eggyé: áz Isten pedigh egy. A teoruény azert az Isten igerete ellẽ vagyoné? Tauol legyen. Mert ha teoruény adatot volna, mely megh eleuenithetne: bizonyára à teoruény által volna az igazúlás. De az irás mindeneket beún alá rekesztett: hogy az igérét az Christus IESVS *hiti által adatnék à hiueknek.*

EZ MAI EVANGELIVMOT Sz. Lukács irta megh XVII. részében.

AZ ůdőben. Mikor IESVS Ierusalembe menne, által megyen vala Samaria és Galylæa kőzőtt. Es mikor bé menne egy Kastélba, eleibe iőuének ő néki tiz poklos ferfiak, kik tauól megh állának; és fel emelek'szauokat, mőduã: IESVS mester, kőnyőrűly raitunk. Kiket hogy megh láta monda: Mennyetek el, mutassátok megh magatokat à Papoknak. Es león, midőnn mennének megh tisztúlának. Egy

pedigh

pedigk ő közzűlők, hogy látá, hogy megh tisztúlt, visszsza tére, nagy szóual magasztaluan az Istent, és borulà orczájárà az eú lábai eleót, hálákat aduan. Es ez Samaritanus vala. Feleluénn pedigh IESVS, monda: Nemde tizen tisztultanaké megh? Es kilenczeñ hol vadnak? Nem találtatott à ki megh térne, és dicsőséget adna az Istennek, hanem csak ez az idegen nemzet. Es monda neki: Kely fel, meny el: mert à te hited megh szabaditott tégedet.

SZ. HAROMSAGH NAP VTAN tizen ötödik Vasárnapra való Epist: Gal. 5.

A Tyámfiai. Lélekszerent iáriatok, és à testnek kiuánságit véghez nem viszitek. Mert à test à lelek ellen kiuan: à lelek pedigh à test ellen. Mert ezek egymással ellenkeznek: hogy azokat ne cselekedgyétek à mellyeket akartok. Hogy ha á lelekteúl viseltettek, nem vattok à teoriény alatt. Nyluánn valok

lokpedigh a testnek cselekedeti; mellyekezek: Paráznaságh, tisztátalanságh, szemtelenségh, buiaságh, báluányozás, beuuelés báiolás, ellenkezések, veorseongések, irigységek, haragok, vszszauonyások párteutések, irigykedések, coldeoklések, részegségek, tobzodások, és ezekhez hasonlatosok. Mellyek feléol azt mondom tinektek, à mint ennek eleotteis megh mondottam, hogy à kik effele dolgakot cselekesznek, az Istennek országát nem veszik. A leleknek pedigh gyeumeolcse ez: A szeretet, eoreom, bekeségh, bekeséges szenuedés, hit, szilidségh, mértekletességh, tisztaságh. Effeleknek ellene nincsen à teoruény. A kikpedigh Christuse, az eo testeket megh feszitettek, à vétkekkel, és kiuánságokkal.

EZ MAI EVANGELIVMOT Sz. Máthé irta megh VI. részében.

AZ ű dőben: Monda IESVS az ű tanituanyinak. Senki két Vurnak nem

ſzolgálhat:mert auagy egyiket gyűlöli, és à maſikat ſzereti: auagy eggyeket el ſzenuedi, és à maſikat megh vtállya. Nem ſzólgalhattok Iſtennek és à Mammonnak. Annakokáért mondom tinektek. Ne legyetek ſzorgalmatoſok az ti lelketekreól, mit egyetek, ſem à ti teſtetekreól, mibenn öltözteſſetek. Nemde tobbé à lélek az eledelnél? és à teſt nem tőbbé à ruházatnál; Tekencſetek megh az eghy madarakat, mert nem vetnek, ſem nem aratnak, ſem nem gyűitnek à clűrbe, és à ti menyei Atyátok táplállya űket. Nemde ti nem inkább fölebb valók vattoké azoknál; Kicſoda pedigh kőzzeúletek gondolkoduaň adhat allapattyához egy ſingnyit? A ruházatrólis miért vattok ſzorgalmatoſok? ſzemlellyétek à mezei Liliumokat, miképpen neuelkednek: nem munkálkodnak, ſem nem fonnak. Mondom pedigh tinektek, hogy Salomonis minden à dicſőſégóbe ſöl öltözue nem volt, mint

vgy ezek kőzzeúl. Ha pedigh à mezei ſzénat, mely ma vagyon, s'holnap á kemeczébe vettetik, ekképpen ruházza az Iſten: mennyiuel inkabb titeket kicſiny hitűek. Ne legyetek azokáért ſzolgalmatoſok, monduan: Mit eſzűnk, auagy mit iſzunk, auagy miuel ruháztaſſunk. Mert mind ezeket à pogányok kêrdezik? Mert tudgya à ti Atyátok, hogy mind ezek nélkeúl ſzűkőlkettek. Kereſſétek azokáért előſzſzőr az Iſtennek orſzágát, és az ű igazſágat: és mind ezek hozzá adatnak tinektek.

SZ. HAROMSAGH NAP VTAN Tizenhatodik Vaſárnapra való Epiſt: Gal. 6.

ATyámfiai: Ha az ember elfoglaltatikis valamely beunbe: ti, kik lelkiek vattok, az ollyan embert epicſetek fel ſzelidſegnek lelkeuel: megh gondoluan magadot, hogy teis ne kéſerteſſel. Egymáſnak

terhet viſellyetek, és vgy tellyeſittitek bé à Chriſtusnak teoruényet. Mert ha valaki valaminek véli magat lenni, ſemmi leuénn: eo maga cſallya megh magát: kiki viggázzon az eonneon cſelekedetire: és igy cſak eonneon magában leſzen dicſeoſege, és nem másba. Mert kiki az eu tulaidon terhet viſeli. A ki pedigh az ige által tanittatik, keozeolliye minden tauait, azzal, à ki eutet tanittyá. Megh ne cſalatkozzatok, az Iſten nem cſufoltatik megh. Mert à miket vetend az ember, azokat arattyais. A ki pedigh az eu teſtében vétt: à teſtbeol veſzedelmet aratis. A ki pedigh à lélekben vét: a lelekbeol arat eoreok életet. Iot cſelekedvén pedigh, megh ne reſteullyeunk: mert mikor ideie leſz, aratunk, ha megh nem reſteuleunk. Azert mig eudeunk vagyon, cſelekedggyeunk iott mindenekkel: feokeppen pedigh az mi hiteunknek cſeledinel.

EZ MAI

EZ MAI EVANGELIVMOT Sz. Lukács irta megh VII. részében.

AZ ůdőben; Megyen vala IESVS Nain nevű Varosba: és mennek vala vele az ő tanituányi, és sokaságos seregh. Midőn pedigh közelgetne à Varosnak kapuiához, imé egy halott vitetik vala ki, eggyetlen egy fia az ű Annyának, és ez özvegy vala; és à városnak sok népe ő vele. Kit mikor látott volna az Vur, könyörűlvénn ő raita, monda neki. Ne Sirj. Es oda iárúluann, illeté à koporsót: azok à kik viszik vala pedigh megh allanak. Es monda: Teneked mondom ifiiú, kely fel. Es fel űle à ki megh holt vala, és kezde szollani. Es adá űtet az ő Annyának. Megh félemlének pedigh minnyáiann, és magasztallyák vala az Istent, monduá: Mert nagy Propheta tamadot mi közöttünk, és az Isten megh látogatta az ő népét.

SZ. HAROMSAGH NAP VTAN Tizenhetedik Vasárnapra való Epist: Eph.3.

ATyámfiai. Kerlek titeket, hogy megh ne resteullyetek, az en érettetek való haborúsagimban, mely à ti dicseosegtek. Ez dolognak keduéiert megh haitom térdeimet, az mi Vrunk IESVS *Christusnak Attya eleott: kiteul minden Atyaságh neueztetik menyekbe, és ez feoldenn; hogy adgya tinektek az eu dicseosé ének gazdagsága szerént, hogy hatalmasonn megh ereoseodgyetek az eu lelke altal az belséó emberbe: hogy á Christus lakozzék az hit által à ti sziuetekbe: hogy à szeretetben megh gyeokerezuenn, és fundamentomot vetuénn, megh foghassátok mind à szentekkel egyetembe, mellyk legyen à széleſſegh, és hoszuságh, és magasságh, és melysegh, és megh tudgyátok, a Christusnak szerelmét, mely minden tudománt feolleül hallad: hogy*

bé tel-

bé tellyesedgyetek az Istennek minden tellyesegeuel. Annak pedigh à ki beüsegesben megh adhat mindeneket, hogy mint mi kérieuk auagy ertyeuk, à mi benneunk cselekedeó ereo szerent. Eó neki dicséósegh az Anyaszentegyhazba, minden eudeobenn eoreokken eoreokké, Amen.

EZ MAI EVANGELIVMOT Sz. Lukács irta megh XIV. részében.

AZ ůdőben: Mikor bé menne IESVS egy Pharisæusok feiedelme házába szombaton kenyeret enni, és ők leselkednek vala vtánna. Es imé egy Vizikórságos vala ő elette. Es feleluenn IESVS à tőruény tudoknak és Pharisæusoknak, monda: szabadé szombaton gyógittani? Azok pedigh halgatának. Eó pedigh megh foguánn, megh gyogittá ůtet, és el bocsátá. Es feleluenn ő nekiek, monda: Ha kinek kőzzeúletek

ökre auagy szamára à kútba esik, nem mingyárast ki vonnyaé azt szombat napon? És nem felelhetének ezekre ő neki.

Monda pedigh à hiuatalosoknakis pelda beszédet, nézuen mikeppen az elleó üléseket válogatnák, monduánn ő nékiek: Mikor menyel ezőre hiuattatol, ne vlly az elleó helyre, hogy valmikeppen bőcseúletesb te nà ádnál hiuattatott ne legyen attúl: és el iűuenn à ki tegedet és azt hitta, mondgya teneked: Add ennek à helt: és akkor kezgyed pirúlással az vtólsó helt tartani. De mikoron hiuattatol, meny el, ůlly le az vtólsó helyen; hogy mikor el iőuend, à ki tegedet hiuott, mondgya teneked: Baratom, mény fölyebb. Akkor dicsőséged lészen teneked à te veled egyűtt ůleók elcót: mert minden à ki magat fel magasztallya, megh aláztatik: és à ki magát megh alázza, fel magasztaltatik.

SZ. HA-

SZ. HAROMSAGH NAP VTAN Tizen nyolczadik Vasárnapra való Epist: Eph. 4.

ATyámfiai. Kerlektiteket, én ki sogoly vagyok az Vurba, hogy méltán iártatok, az hiuatalhoz képest, mellyel hiuattatok, minden alázatossággal, és szilidséggel, bekeséges teuressel, egy más terhét viseluénn à szeretet által, szorgalmatosok léuenn, à lélek eggyeségét megh tartani, à bekeségnek keotele által. Egy test és egy lélek vattok, miképpen hogy az ti hiuatalotoknak egy reménségére, hiuattattatok. Egy az Vur, egy az hit, egy à keresztségh. Egy az Isten, és mindeneknek Attya, ki mindenek feolcott vagyon, és mindeneknek általa, és mi benneunk minnyáiann.

EZ MAI EVANGELIVMOT Sz. Máthé irta megh XXII. részében.

AZ ůdőben: Iárulának IESVSHOZ à Pharisæusok: és megh kérdé ůtet

egy tőruénytudó kőzzeúlek, késertuenn űtet: Mester, mellyk à nagy parancsolat à tőruénybe? Monda neki IESVS: szeressed az te Vradat Isteneder tellyes sziuedbeól, és tellyes lelkedbeól, és tellyes elmedbeól: Ez à legh nagyobb és az elseó parancsolat. A masik pedigh hasonlatos ehez: Szeressed à te felebaratodat mint tennen magadat. Ez kett parancsolatba fűgg mind az egész tőruény és à Prophetak.

Eoszue gyűluénn azert à Pharisæusok, kérdé űket IESVS, monduan: Mi tetczik tinektek à Christus feleól? Ki fia? Mondanak neki: Davidé. Monda nekiek: Miképpen hiia tehát David lelekbeűtet Vranak, monduánn: Monda az Vur az én Vramnak, űlly az en iobbom feleól, miglen teszem az te ellenségidet samolyúl az te labaidnak. Ha azért David Vranak hiia űtet: miképpen ő fia? Es senki nem felelhete ő neki egy iget: sem

nem

nem meré ſenki à naptúl fogua ůtet tőbbé kerdeni.

SZ. HAROMSAGH NAP VTAN Tizen kilenczedik Vaſárnapra való Epiſt:1.Cor.1.

A Tyámfiai. Hálákat adok az en Iſtenemnek mindenkor ti érettetek, az Iſtennek malaſztyáért, melly adotott tinektek á Chriſtus IESVSBA: *hogy mindenekbe megh gazdagodgyatok eu általa, minden igeben és minden tudomanyban. Mikeppen á Chriſtusnak bizonyſágh tétele megh ereóſittetett ti bennetek: el annyira hogy nem ſzeukeolkeodtek, ſemmi némeu malaſzt nélkeul, váruánn az mi Vrunk* IESVS *Chriſtusnak megh ielenéſet, ki megis ereóſitt titeket mind végiglen beunnélkeul, az mi Vrunk* IESVS *Chriſtus el ieouetele napiánn.*

AMN MUZEUM KÖNYVTÁRA

EZ MAI EVANGELIVMOT Sz. Máthé irta megh IX. részében.

AZ űdőben: Be menuénn IESVS à haiocskába, által kele à tengerenn, és iőue az ű Városába. Es imé hozánák neki egy ágyba fekűuecó gutta űtőttet. Es látuánn IESVS az ű hiteket monda à gutta űtőtnek: Bizzál fiam: Megh bocsáttatnak teneked à te bűneid.

Es imé némellyek az iráſtudók kőzzeúl mondának ű magokba. Ez karomkodik. Es mikòr látta volna IESVS az ő gondolattyokat, monda: Mire gondoltok gonoſzſzat à ti ſziuetekbe? Mellyiket kőnnyebb mődani: Megh bocsáttatnak tenéked à te bűneid? auagy mondani: Kely fel, és iáry? Hogy pedigh tudgyátok, hogy az ember fiának hata'ma vagyon ez fő'den à bűneket megh bocsátani; akkoronn monga à gutta űtőtnek; kely fel, vedd fel az te

ágya-

ágyadat, és meny à te házadba. Es fel kele és el méne az ő házába. Látuann pedigh à seregek megh felemlének, és dicsőittek az Istent, ki illyen hatalmat adott az embereknek.

SZ. HAROMSAGH NAP VTAN Husadik Vasárnapra való Epist: Eph. 4.

A Tyámfiai: Vyiollyatok megh à ti elméteknek lelke szerent, és eolteozzetek fel az Vy emberbe, ki az Isten szerent teremtetett az igazságra, és valóságos szentségre. Annakokáért el hagyuánn à hazugságot, kiki mind igazságot szollyon az eu felebarattyáual: mert egymásnak tagiai vagyunk. Haragudgyatok és ne vétkezzetek. A nap el ne enyeszszek à ti haragotokonn. Ne adgyatok helt az eordeognek. A ki oroz vala, immár ne orozzon: hanem inkabb múnkálkodgyék, cselekeduénn az eu kezeiuel azt, à mi ió, hogy legyen, mibeol adgyon à szeukeolkeodeonek.

EZ MAI

digh ezt haluánn, megh haraguek: és az ű seregit el kűlduenn el veszté azokat à gilkosokat, és az ű Varosokat fel gyuitá. Akkor monda az ű szolgainak. Kêsz vgyan à menyegzeó, de à hiuatalosok nem voltak meltok. Azert mennyetek ki az vtaknak végeire, és valakiket találtok, hyiátok à menyegzőre. Es ki menuénn az ű szolgai az útakra, őszue gyűitének mindeneket, valakiket találanak, gonoszokat ês iokat: és be telek à menyegzeó ház à le telepedőkkel.

Bé mene pedigh à Kiraly, hogy látná à le telepetteket, és láta ott egy embert, ki nem öltözett vala menyegzeói ruhába. Es monda neki: Barátom miképpen iöttel ide bé, nem léuénn menyegzeói ruhád? Az pedigh megh némúla. Akkoronn monda à Kiraly à szolgaknak: Megh kőtőzuén az ű kezeit, és labait, vessétek űtet à kűlseó setétségre: ott lészen siralom, és fogaknak csikorgatása.

Mert

EZ MAI EVANGELIVMOT Sz. Máthé irta megh XXII. részében.

AZ ůdőben: Szol vala Issvs à Papi feiedelmeknek, és à Pharisæusoknak pelda beszedekbenn, mondván: Hasonlatossa lőtt menyeknek országa az Kirali emberhez, ki menyegzőt szerze az ű fiának. És el küldé az ű szolgait, hogy el hinák à hiuatalosokat à menyegzőre, és nem akarának el icsini: Ismet más szolgakat küldé, monduan: Mondgyàtok megh à hiuatalosoknak: Imé az en ebedemet el készitettem, az én tülkaim, és hizlalt állatim megh ölettenek, és mindenek készek, iőjetek el à menyegzőre. Azok pedigh el múlatak: és el menének, némely az ű maiorjába, némely pedigh az ű kereskedésére: A többi pedigh megh tarták az ű szolgait, és boszúsággal illetuén, megh ölék. A Kiraly pedigh

Mert ſokann vannak az hiuatalosok, keuesenn pedigh à válaſztattak.

SZ. HAROMSÁGH NAP VTAN Huſzon eggyedik Vaſárnapra valo Epiſt: Eph. 5.

ATyámfiai. Megh laſſátok kogy óua iáriatok, nem vgy mint az eſztelenek, de mint beólcſek, áronnis megh váltuánn az eudeot: mert gonoſz napok vannak. Annakokáért ne legyetek eſztelenek hanem megh ercſetek mi legyen az Iſtennek akarattya. Es megh ne réſzegedgyetek borral, melybenn buiaſágh vagyon: hanem inkabb tellyeſedgyetek bé Sz. Lelekkel, ſzoluánn ti magatok keozt Soltárokkal, dicſeretekkel, és lelki énekekkel, énekelüénn és dicſeretet monduann az Vurnak, az ti ſziuetekbenn. Hálakat aduánn minden kor mindenekreol az mi Vrunk IESVS *Chriſtusnák üeuebe, az Iſtennek, és az Atyának. Engeduénn egy máſnak, à Chriſtusnak felelméuel.*

EZ MAI

EZ MAI EVANGELIVMOT Sz. Lános irta megh IV. részében.

AZ ůdőben: Vala egy Kiralyi ember, kinek fia betegh vala Capharnaumba. Ez mikor hallotta volna hogy IESVS Iudæaból Galylæaba iůne, el méne ů hozza, és kéré ůtet, hogy alá menne, és megh gyogittaná az ů fiát: mert megh kesd vala halni. Monda azert IESVS neki: Ha ieleket és csudákat nem látandotok, nem hisztek. Monda neki à Kiralyi ember: Vram, ieóy alá minek előtte megh hallyon az en fiam. Monda neki IESVS: Meny el, az te fiad él. Hinn az ember à beszednek, mellyet IESVS monda neki, és mégyen vala.

Mikor pedigh alá menne, az ů szolgai eleibe iőuének, és hirré téuék, monduann, hogy az ů fia é ne. Megh kérdé pedigh az órat teúlek, melybe megh kőnnyelbedett volna. Es mondának neki. Tegnap hétt o-

rakor hagya el ůtet à hideglélés. Eſzébe véué azert az Atya, hogy az óra az volt, à melybe mondotta ő neki IESVS: A te fiad él: és hinn ů, és az ů egéſz háza.

SZ. HAROMSAGH NAP VTAN Huſzon ketteódik Vaſarnapra való Epiſt: Eph. 6.

ATyámfiai. Ereoſſek legyetek az Vurba, és az eu ereiének hatalmaſſágaban. Eöltözzetek fel az Iſtennek fegyuerébe, hogy az eordeognek leſelkedéſi ellen alhaſſatok. Mert à mi tuſakodáſunk nem à teſt, ſem à vér ellen vagyon; hanem à feiedelmek és hatalmaſſágok ellen, e világi ſeteiſégeknek vezert ellen, à magaſſágban valo lelki gonoſzſágok ellen. Azokáért vegyétek fel az Iſtennek fegyuerét: hogy ellent álhaſſátok á veſzedelmes naponn, és mindenekben teokélletesenn megh állyatok. Allyatok azokáért fel eouedzuénn agyékitokat az igaz mondáſſal,

ſal, és fel eolteozuénn az igazſágnak pánczellyábann, és ſaruzuánn lábaitokat á békeſegnek Evangelium kéſzeuletiuel. Mindenbenn fel véuénn á hitnek paiſát, melyben megh ólthaſſátok á gonoſznak minden teuzes nyilait. Es az euduеoſſégnék Siſakiát fel vegyétek: és á léleknek kardgyat, mely az Iſtennekigéie.

EZ MAI EVANGELIVMOT Sz. Máthé irta megh XVIII. réſzében.

AZ ůdőben: Monda IESVS az ů tanituanyinak illyen példa beſzédet. Haſonlittatott menyeknek orſzáſzága Kiraly emberhez, ki ſzámot akara vetni az ů ſzolgaiual. Es mikor ſzámott kezdett volna vetni, eleibe, viteték egy, ki tartozik vala neki tiz ezer talentum̃al. Mikor pedigh nem volna honnéd megh adni, parancſolá az ů Vra, hogy el adnáiak ůtet, és az ů feleléget, és az ů fiait,

és mindenet a mie vala, és megh fizettetnék. Le boruluann pedigh à szolga könyörögh vala nekie, monduann: Békeséged légyen én hozzám, és mindeneket megh adok néked. Könyörculuén pedigh az Vur à szolgann, el bocsáta őtet, és az adósságot megh engedé neki.

Ki menuém pedigh az à szolga, találá eggyet az ő szolga társai közzcúl, ki száz penzel tartozik vala neki, és tartuann foitogattya vala őtet, monduann: Add megh à minel tartozol. Es le boruluann az ő szolga társa, keri vala őtet, monduann: Békeséged legyen én hozzám, és mindeneket megh adok teneked. Amaz pedigh nem akará; hanem el méne, és veté őtet à tömlöczbe, miglenn megh adná az adósságot. Látuann pedigh ezt az ő szolga társai, igen megh szomorodanak, és el iöuének, és megh beszéllének az ő Vroknak mindeneket, az mellyek lőttenek vala; Akkoron hiuá őtet az ő Vra, és monda neki; Gonosz

szolga

ſzolga minden adóſſágodat megh engettem teneked, miért hogy kertél engemet: azért nemde tenéltedis kőnyőrűlned kellet vólnaé az te ſzolga tárſodónn, à mint énis kőnyőrűltem te raitad?

Es megh haragnánn az ű Vra, adá űtet à Hoherokna k, miglenn megh adná az egész adóſſágot. Ekképpenn cſelekeſzik az en Menyei Atyámis veletek, ha megh nem bocſárandatok kiki mind az ű Attyáfianak az ti ſziuetekbeól.

SZ. HAROMSAGH NAP VTAN Huſzon harmadik Vaſárnapra valo Epiſt: Phil. 1.

ATyámfiai. Rem ulem à IESVS *Chriſtusba, hogy az à ki à io dolgot el kezdette ti bennetek, véghezit viſzi à Chriſtus* IESVSNAK *napiáigh. Az mint illi kennekem, hogy ezt itillyem minnyâtok felelöl: azert hogy ſziuembe vatlok, és az én fogſagimba, és az Evangeliumnak oltalmazáſaba, és ereöſitéſébe,*

hogy minnyaiann réſzeſeullyetek az én eo-reomeombe. Mert az Iſten bizonyſagom ennekem, miképpenn ſzeretlektiteket minnyaiann à Chriſtus IESVSNAK *ſzeretetibe. Es ezért imádkozom hogy à ti ſzeretettek inkabb és inkabb beuuelkedgyék à tudomanyba, es minden ertelembē: hogy iauallyátok à ielesbeket, hogy tiſztták legyetek, és botránkozás nélkeül à Chriſtusnák napiara, tellyeſek leuénn az igazſagnak gyeumeolcſéuel, à* IESVS *Chriſtus altal, az Iſtennek dicſeoſegére és dicſeretire.*

EZ MAI EVANGELIVMOT Sz. Máthé irta megh XXII. réſzében.

AZ űdőben: El menuénn à Phariſæuſok tanácſot tartának, hogy megh fognáiak IESVST beſzédében. Es hozzá küldék az ű tanituányokat az Herodeshez tartozókkal, monduann: Meſter, tudgyuk hogy igaz mondó vagy, és az Iſtennek úttyát igazſagba tanittod, és

nincſen

nincsen néked gondod valakire: mert nem nézed az embereknek személyét: mond megh azert minekünk, mi tetezik tenéked: szabadó adót adni à Császarnak, auagy nem? Megh értuénn pedigh IESVS az ő alnokságokat, monda: Mit kesértetek engemet kép mutatók? mutassátok megh ennékem az ado penzt. Azok pedigh eleó hozának neki egy garast. Es monda nekiek IESVS: Kié ez à kép, és à sőlleül való irás? Mondának neki: A Császáré. Akkoron monda nekiek: Adgyátok megh azért à mi à Császáré, à Császarnak: és à mi Istené, az Istennek.

SZ. HAROMSAGH NAP VTAN Huszon negyedik Vasárnapra való Epist: Phil. 3.

A Tyámfiai. Legyetek én keoueteóim: és vegyétek esztetekbe azokat, à ki vgy iárnak, à miképpen à mi példánk vagyon Mert sokann iarnak, kiket gyakorta mon

dottam tinektek (mostam pedigh siruánnis mondom) hogy à Christus keresztinek ellenségi: kiknek az eu végek veszedelem; kiknek Istenek az eu hasok: és dicseoségek gyalázattyokra vagyon, kik à feoldi dolgokba beolcsek. A mi nyaiaskodásunk pedigh menyekbe vagyon: honnét váriukis az mi eudueozitteó Vrunk IESVS *Christust, ki megh Vyittya az mi alázatos testeunket, hasonlatossa téuénn, az eu dicseoseges testéhez, az eu ereie szerént mellyel mindeneket birodalma alá vethet.*

EZ MAI EVANGELIVMOT Sz. *Máthé irta megh* IX. *részében.*

AZ ůdóben: Mikor szolna IESVS à seregeknek, imé egy feiedelem el iőue, és imádá ůtet, monduann: Vram az én leanyom, most holt megh: de iere, ted reá à te kezedet, és él. Es fel keluenn IESVS kőueté ůtet, és az ů tanituanyi.

Es imé egy Aszony állat, ki vernek folyá-

folyáſát ſzennedi vala tizenkét eſztendeigh, hátúl iarúla, és illeté az ű ruháiának perémét. Mert azt mondgya vala ő magába: Ha cſak az ű ruháiát illetendemis, megh gyógyúlok. Iesvs pedigh megh fordúluánn és látuánn űtet, monda: Bizzál leányom, à te hited gyógitott megh tégedet, és azon órába megh győgyúla az Aſzonyállat.

Es mikor el iőtt volna Iesvs à feiedelemnek házaba, és látta volna à Siposokat, és à tolyongó ſereget, monda: Tauozzatok el: mert à leánzó nem hólt megh, hanem aluſzik. Es neuetik vala űtet. Es mikor ki vettetett volna à ſeregh, be méne; és fogá az ű kezét. Es fel kele à leánzó. Es è hir ki mene arra az egeſz ſőldre.

SZ. HAROMSAGH NAP VTAN Huſzon ötődik Vaſarnapra való Epiſt: Col. 1.

A Tyámfiai. Nem ſzenneunk megh tiberette-

rettetek imádkozni, és keonyeoreogni, hogy teoltessetek bé az Isten akarattyanak esmeretiuel, minden beolcseséggel, és lelki értelemmel: hogy láriatok á mint méltó az Istenhez minden keppen kedues keduénn: minden iócselekedetben gyeumeolcseozuénn, és eoreogbeduénn az Istennek tudományában, Minden ereouel meghereósittetuénn, az eu dicseoségének hatalma szerént, minden bekeséges szenuedesbe, és hosz szu teurésben, eoreommel hálákat aduann az Atya Istennek, ki méltókká teott minket á szentek eoreokségében való részeseulésre á világosságba: ki minkét megh szabaditott á setétségnek hatalmából, és által vitt az eu szeretelmes fiának országába: kiben vagyon váltságunkés beuneinknek bocsánattya.

EZ MAI EVANGELIVMOT Sz. Máthé irta megh XXIV. részében.

AZ ůdőben: Monda IESVS az ů tanituanyinak, Mikoronn látandgyá-

gyátok à pusztaságnak iszonyuságát álnann à szent helenn, mely megh mondatott Daniel Prophetatól, à ki olvassa, ertse megh. Akkor à kik Sidóságban vannak, fussanak à hegyekre: és à ki à ház heánn, le ne szállyon, hogy el vigyen valamit az ũ házából: és à ki à mezőnn, ne térien visszza, hogy el vigye az ũ ruháiát. Iay pedigh à nehezkeseknek és à szoptatóknak azokba à napokba. Imadkozzatok pedigh, hogy ne legyen télbe az ti futástok, auagy Szombatoñ: mert akkor nagy haborúságh leszẽ, à minemũ nem volt világh kezdetitetül fogua ez ideiglen, sem nẽ leszen. Es ha megh nem rõuidittettenek volna azok à napok, senki megh nem szabadúlna: de az választtatakért megh rõuidittetnek azok à napok.

Akkoronn ha valaki nektek mondangya: Imé itt à Christus, auagy amott: ne hidgyétek: mert támadnak hamis CHRISTVSOK, és hamis Prophe-

phetak; és adnak nagy jeleket és csudákat, el annyra, hogy téuelgésbe vitetnenek (ha lehetséges volna) megh à választattakis. Imé eleób megh mondottam tinektek. Hogy ha azért mondandgyak tinektek. Imé à pusztába vagyon, ki ne mennyetek; imé à reitek helyekbe, ne hidgyetek. Mert mikeppen à villámas ki megyen nap keletreól, és megh tetczik mind nap nyúgatig, ekképpenn leszen az ember fianak el iöueteleis. Valahól à test leënd, oda gyulnek à Salokis.

EGYHAZ NAPIARA VALO Epist: Apoc. 21.

AZokban à napokban. Látám à Szent Várost az Vy Ierusalemet, mely az Istenteúl szálla alá menybeól, el készittetue mint egy fel ekesittetett menyasz nyt az eu férinek. Es hallek nagy szózatot à Királi székbeól, monduann: Imé az Istennek Satora az emberekkel vagyon, és eu vélek lakozik. Es

eok eu

eók eu népei lesznek: és az Isten, az eu Istenek eu vélek. Es el teoreúll az Isten minden keonyhullatásokat az eu szémekreól: és halál teobbé nem lészen, sem iaigatás, sem faidalom nem lészen teobbé: mert az eleobiek el multanak. Es monda á ki á Királi székbe eull vala: Imé megh Vyitok mindeneket.

EZ MAI EVANGELIVMOT Sz. Lukács irta megh XIX. részében.

AZ ůdőben: Bé menuénn IESVS Ierichoba, azonn által megyen vala. Es imé egy Zachæus nevű ferfiu, ki feiedelmek vala á Publicanusoknak, és ez gazdagh vala: és kiuánnya vala latni IESVST; ki volna: és nem láthatá á feregtűl, mert kisded állapatu vala. Es eleól futuáñ, fel hága egy vad fige fára, hogy látnaja űtet; mert azonn vala altal menendeó. Es mikor el iutott volna á helyre, fel tekentuénn IESVS látá űtet, és monda ű neki:

Zachæe,

Zachre, sietuénn szály alaa: mert ma á te házadba kőll nékem maradnom. Es sietuenn le szálla, és örömmel fogadá őtet. Es mikor látnáiák minnyáian, zugolódnak vala, monduann, hogy beünős emberhez szállott volna be. A aluán pedigh Zachęus, monda az Vurnak: Vrā, imé felét az én iószágomnak, á szegényeknek adő: és ha valamibe valakit megh csaltam, négy annyt adok viszsza. Monda Iesvs ő néki: Ma lett üdvőssége ennek á háznak, miuelhogy őis Abrahamnak fia. Mert azertt iött az embernek fia, hogy megh keresse, és üdvőzitse azt, á mi el veszett vala.

A SZEN-

A SZENTEK INNEPE NAPIARA VALO EVANGEliumok és Epistolak.

S. AUGUSTINUS CONtra Faustum Manichæum lib. 20. cap. 21.

Populus Christianus memorias Martyrum, religiosa solennitate concelebrat, & ad excitandam imitationem, & vt meritis eorum consocietur, atq; orationibus adjuuetur.

SZENT

SZENT ANDRAS APOSTOL Napiára való Epist. Rom. x.

A Tyamfiai. Sziuel keuhinni az igazságra: szátjal leszen pedigh á vallás terel az eudueossegre. Mert azt mondgya az irás: minden à ki hiszen eu bēne, megh nem szégyenittetik. Mert nincsen keuleombeozés à Sido és Georeogh keozeott: mert mindeneknek azō Vra, ki gazdagh mindenekhez, à kik eutet segitsegeül hijak. Mert minden à ki segitsegeül hija az Vurnak neuet, eu meozeül. Mikeppen hijak azért segitsegeül à kibenn nem hittenek? auagy mikeppenn hisznek annak à kit nem hallottanak? Mikeppen hallanak pedigh prædikállo nélkeül? Mikeppenn prædikállanak pedigh, ha nem keuldetnek? mint megh vagyon irua: Mely ékesek à békesegh hirdeteoknek lábok, à kik tokat hirdetnek! De, nem minnyáiann engednek az Euangeliumnak. Mert Isaias azt mondgya: Vram kitsoda hitt à mi teüleunk hallot dolgoknak? Azert à Hit hallásból vagyon: à hallás pedigh

à Chri-

à Christus igéie által. De mondok: nem hallottaké? séót minden feoldre ki ment az eu zeongések, és à feöld kerekségének határira az eó igéiek.

EZ MAI EVANGELIVMOT Sz. Máthé irta megh IV. részében.

AZ ůdőben: Iaruánn IESVS Galylæanak tengere mellet, láta két Atyafiat, Simont ki hiuattatik Péternek, és Andrást az eú Attyafiát, kik vetik vala az eú hálóiokat à tengerbe (mert halászok valának) Es monda nekiek: lőijetek én vtánnam, és tészlek titeket embereknek halászóiua. Azok pedigh mingyárást el hagyuánn az eú hálóiokat, kőueték űtet.

Es onnét eleóbb menuénn, láta más két Atyafiakat, Iakabot Zebedæusnak fiát, és Ianost az ő Attyafiát à haióba Zebedæussal az ő Attyokkal foldozuánn az eu halóiokat, és hiuá űket. Azok pedigh min-

gyàráſt és hagyuánn hálóiokat és Attyokat, kóueték ötet.

BODOGH ASZONY FOGANtatása napiára való Epiſt: Prov. 8.

AZ Vur bir vala engemet az eo úttyainak kezdetibenn, minekeléotte valamit teremtene kezdetteúl fogua. Eoreokteúl fogua elrendeltettem, és régteúl fogua, minek eleotte à feöld teremtetett. Nem voltanak à melyſegek, és én immar fogantattam vala. Mégh à vizeknek kútai ki nem ſakattanak vala: megh à nehez hegyek, mégh nem állapattanak vala. Minden halmak eleott ſzeulettem én. Mégh à feoldet nem teremtette vala, és az folyó vizeket, és az feöld kerekſegének ſarkait. Mikor az egheket készitti vala, jelen voltam. Mikor bizonyos móddal és kerittéſſel keornyeúl vennè à melyſegeket. Mikor az egheket ot fenn megh creösittenè, és megh mérnè à vizeknek kútait. Mikor keornyeúl fel vetnè à tengernek hatá-

rat, és teoruenyt adna à vizeknek, hogy által
ne mennenek az eo határokon. Mikor fel vet-
né á feöldnek fundamentomit, eo vele voltam
mindeneket el rendeluem. Es gyeonyeorkeo-
dem vala naponkent, eoreuluém eo eleotte
(Hier) minden eudeoben, eoreuluém à feöld-
nek kerekségében: és az én gyeonyeoreüsé-
gem, ez, hogy az emberek fiaiual legyek. Mo-
stan azokáert fiaim halgassatok engemet. Bo-
dogok à kik megh eorizik az én üttyaimat.
Halygassátok az oktatást, és legyetek beol-
csek: és ne vessétek el azt. Bodogh ember à
ki engemet halgat: és à ki naponkent vigyáz
az én aitomnál, és várakozik az én aitom-
nak keuszeobinel. A ki engemet megh talá-
land, életet talál, és eudueosseget merites
az Vrtul.

EZ MAI EVANGELIVMOT Sz. Lukács irta megh XI. részében.

AZ ůdőbē: Mikor szolna IESVS à seregeknek, fel emeluenn szauat egy Aszony allat à seregből, monda neki: Bodogh à méh, az mely tégedet hordozott, és az emlők mellyeket emlettel. De ő monda: sőt inkább bodogok à kik halgattyak az Istennek igéiet, és megh őrizik azt.

SZENT THAMAS APOSTOL Napiára való Epist: Eph. 2.

A Tyámfiai. Immár nem vattok Sellérek és icoueuények: hanem a Szenteknek polgar tarsai vattok, és az Istennek oselédi, a kik felepitettetek az Apostoloknak, és Prophetáknak fundaméntumára, melynek a Christus IESVS *eo maga feő szeglet keoue. Mellyen az egész epeulet fel rakattatuan neuékedik az Vurnak Sz. Templommá, kire tiis eggyeut fel*

epittetek, hogy legyetek az Istennek lakó helye a leleknek altala.

EZ MAI EVANGELIVMOT Sz. Iános irta megh huszadik részében.

AZ ű dőben: Thamás egy à tizenkettő közzül, ki Didymusnak mondattatik, nem vala ő vélek, mikor IESVS el iőt vala. Mondának azért neki à tőb tanituányok: Láttuk az Vrat: Eő pedigh monda nekik; Hanem ha látándom az ű kezeibe à szégeknek liggatását, és bocsátom az en vyiomat à szegeknekhelyere, és bocsatom az én kezemet az ő olda lába, nem hiszem. Es nyolcz nap vtan, ismet heñ valanak az ű tanituanyi: és Thamás ű vélek. El iőue IESVS aitó bé téue, és megh álla közepett és monda: Békeségh tinektek. Az vtán monda Thamásnak: Erezd ide bé az te Vyiodat, és lásd az én kezeimet, és hozd elő az te kezedet, és bocsásd

esásd az én oldalamba, és ne légy hihetetlen, hanem hiu. Felele Thamás és monda neki: En Vram és én Istenem: monda neki IESVS. Miért hogy láttál engemet Thamás, hittél. Bodogok à kik nem láttanak és hittenek.

SZENT PAAL FORDVLAAsa napiára való Epist:

Act. 9.

AZokban az napokban. Saulus pedigh mégis dulfuluánn fenyegetésekkel és eöldeokléssel az Vurnak tanituanyi ellen, méne à Papi feiedelemhez, és leuelet kére eu teule Damascusba à Synagogakhoz, hogy ha valakit találna ez útonn való ferfiakat, és Aszonyállatokat, megh keoteozue hozná Ierusalembenn. Es midéon úttyábann volna, teortének hogy keozelgetne Damascushoz, és hértelen világosságh keornyeúl véué eutet menybeöl, és le esuénn à feoldre, szózatot halla, mely monda eo neki: Saule Saule, miért

euldeoſzz engemet? Ki monda: Kicſoda vagy Vram? Es amaz monda: En vagyok à IESVS, à kit te euldeoſzz: nehéz tenéked az coſzteon ellen rúgódoznod. Es eu reſzketuenn, és álmélkoduánn, monda: Vram mit akarſz hogy cſelekedgyem? Es az Vur eu neki: kely fel, és meny à Városba: és ott megh mondgyák tenéked, mitt kellyen cſelekedned. Azok à ſerfiak pedigh, kik kéſerik vala eutet, álnak vala álmélkoduánn, haluánn vgyan á ſzózatot, de ſenkit nem látuánn. Fel kele pedigh Saulus á feöldréol, és fel nytott ſzemekkel ſémmit nem lát vala: kézem vonuánn pedigh eutet Damaſcusba bé viuék. Es harmad napigh vala ott nem látuánn: és nem éuék, ſem nem iuék. Vala pedigh egy Ananias nevü tanituany Damaſcusba: és ennek monda látásba az Vur: Anania: Es eö monda: Imhol vagyok Vram. Es az Vur eu neki: kely fel, és meny az utra melly egyeneſnek hiuattatik, és kereſs à Iudas házába

egy Tarsisbeli Saulus neveu embert: mert imé
imadkozik (és láta egy Ananias neveu ferfi-
at, hogy bé menne és kezeit reá tenné, hogy is-
mét látna.) Felelé pedigh Ananias: Vram so-
kakeul hallottam é ferfiu feleol, mennyi gono-
szakat oselekedet Ierusalembe a te szentid-
nek: és ittenn hatalma vagyon a Papi feiedel-
mek teul, hogy megh keotozze mind a kik se-
gitsegeid hijak a te neuedet. Monda pedigh
az Vur eu neki: Menyel, mert ez válasz tott
edenyem ennekem, hogy hordozza az en ne-
uemet, a poganyoknak, és feiedelmeknek, és Is-
rael fiainak eleotte. Mert én megh mutatom
eu neki, mennyt kellessék az én neuemért szen-
uedni eu neki. Es el mene Ananias, és bé méne
a házba: és reá teuénn kezeit, monda: Saule
Atyamfia, az Vur IESVS keuldett engemet, a
ki tenéked megh ielent az vtonn a mellyen
ieusz vala: hogy lass, és be tellyesedgyél Sz.
Lelekkel. Es mingyárást le esének az eu szé-
meireol, vgy mint valami hal heiak: és megh
itoue szeme világa. Es fel keluénn megh ke-

resz-

resztelkedék. Es mikoronn ett volna, megh ereöseodék. Es ennehany napigh à tanituanyokk il león, kik Damascusba valának. Es mingyárast à Synagokba prædikállya vala à IESVST, *hogy eu az Istennek fia. Almelkodnak vala pedigh minnyátann valakik eutet hallyák vala, mondúánn: Nemde nem eze az, à ki lerusalembe éuldeozi vala azokat, à kik segitsegeúl hiják vala ezt à neuet: és ide azert iott, hogy megh keotcozue vigye azokat à Papi feiedelmekhez? Saulus pedigh sokkal inkabb ereöseodik vala, és megh szégyenitti vala à Sidokat, kik Damascusba laknak vala, megh bizonytuánn, hogy ez à Christus.*

EZ MAI EVANGELIVMOT Sz. Mathe irta megh XIX. reszében.

AZ ůdőben: Monda Simon Péter IESVSNAK: Imé mi el hadtunk mindeneket, és kőuettűnk tegedet: Mi lészen azert minékűnk? IESVS pedigh mő-

da ő nékiek: Bizony mondom tinéktek: hogy ti, à kik kőuettetek engemet: az Vyionnan ſzűletéskor, midőn űlend az embernek fia, az ő dicſőſégének ſzékibe: űlni fogtok tijs tizenkét ſzékekenn, itiluén Iſraëlnek tizenkét nemzetſégit. Es minden à ki el hadgya házat, auagy Attyafiait, auagy Nênnyeit és húgait, auagy Attyát, auagy Annyát, auagy feleſégét, auagy fiait, auagy ſzantó ſőldeit az én neuemért: ſzáz annyit véſzen, és az őrők életet biria,

GYERTYA SZENTELEO BOdogh Aſzony napiára való Epiſt: Mal. 3.

AZt mondgya az Vur Iſten: Imé én el keuldeom az én Angyalomat, és el kéſzitti az útat az én orczam eleott. Es mingyárast ól ieu az eo Sz. Templomába az Vralkodo, kit ti kereſtek, és à teſtamentomnak Angyala, à kit ti kiuántok. Imé el ieu vgymond à ſeregeknek Vra: és kicſoda gondolhattya megh az ü el iö-

uete-

uetelinek napiát? Es kicsoda marad megh, hogy eutet lássa? Mert eú ollyan mint az oluaszto teúz, és mint à ruha fesleoknek feuue. Es eulni fogh mint à ki oluasztya és tisztittya az ezeustet: és à Leui fiait megh tisztittya, és megh szeúri euket mint az aranyat, és mint az ezeustet. Es áldoznak az Vurnak áldozatokat igaz sággal. Es kedues lészen az Vurnak, à ludanak és leruſalēnek áldozattya, mint az régi napokba, és az régi esztēdeokbe.

EZ MAI EVANGELIVMOT Sz. Lukács irta megh 11. részében.

AZ ūdōben : Minek vtanna bē

teléne,

telének, MARIA megh tisztúlásának napiai, Moysesnek tőruénye szerént: viuék IESVST Ierusalembe hogy bé mutatnáiák űtet az Vurnak, miképpenn megh vagyon irua az Vurnak tőruenyébe: Hogy minden serfiu mely Annyának méhétt megh nyttya, az Vurnak szenteltnek hiuattatik, és hogy áldozatot adnának à szerént à mint megh mondatott az Vurnak tőruényébe, egy bokor gerliczét, auagy két galamb fiát.

Es imé egy ember vala Ierusalembe, kinek Simeon vala neue, és ez az ember igaz, és Isten féleó vala, váruánn Israëlnek vigasztalását, és Sz. Lélek vala ű benne. Es feleletet vőtt vala à Sz. Lélékteúl, hogy halált nem látna, miglen eleób megh látná az Vurnak Christusát. Es iőue à Sz. Lelek által à templomba. Es mikor bé vinnek à gyermek IESVST az ő szűléi, hogy à tőruenynek szokása szerent cselekednének ő e-

rette:

rette: cúis ölében véué útét, és áldá az Istent, és monda:

Mostann bocsátod el Vram az te szolgádat az te beszéded szerént békelégbe.

Mert látták az én szemeim az te üdüözitteódet.

Kit szerzettél minden nepeknek szemek eleibenn.

Világosságh a pogany oknak megh világosittására, és dicsőségh a te nepednek Israelnek.

SZENT MATYAS APOSTOL napiára való Epist:

Act. 1.

AZokban a napokban: Fel keluénn Péter az Atyafiak keozeott, monda: (valanak az emberek pedigh eggyeutt számszerént vgymint száz húszann) Atyámfiai ferfiak, bé kell tellyesedni az irásnak, mellyet eleól megh mondott a Sz. Lélek Davidnak száia által a

Iudas

Iudas feléól, ki vezére vala azoknak à kik megh fogták à IESVST: ki számláltatott vólt mi keozinkbe, és reszes vólt ebben à szolgalatbann. Es ez mezéót bírt à hamissagnak iutalmából: és fel akasztatuann, két felé hasadott, és minden béle ki omlott. Es ez nyluánn leon mindenenek, kik Ierusalemben laknak vala: vgy annyra hogy az à mezéó az eó nyelueken Hakeldámanak neuezteteném, az az, Vér mezeiének. Mert megh vagyon iruann à soltárok keonyuébe: Légyen az eu lakó helye puszta, és ne légyen à ki lakiék abbann: és az eu peuspeoksegét más vegye el. Szeuksegh azért ez ferfiak keozzeül, kik veleunk eggyué gyeultenek minden eudeóbenn, melybe ki s'bé iárt mi keozeotteunk az Vur IESVS, el kezdüénn Ianosnak kereszteségéteül mind az napiglan, à mellyen fel viteték mi teuleunk, hogy az eu fel támadásának bizonysága legyen mi veleunk egy ezek keozzeül. Es eleó állatának

ker-

kettőt, Iosephet ki Barsabasnak hiuattatik, kinek vezeték neue Igazt és Mathiást. Es imadkozuánn mondának: Te Vram, ki mindeneknek szíueket tudod, mutasdmegh melyiket választottad è ketteö keozzeid, hogy el vegye ennek à szolgálatnak és Apostolságnak helyét, melybeól el téuelyedett Iudas, hogy azéu helyére menne. Es forsokat adának nekiek, és à fors Máthiásra esék, és à tizenegy Apostol keozibe szamláltaték.

EZ MAI EVANGELIVMOT Sz. Máthé irta megh XI. részében.

AZűdőben: Feleluénn Iesvs, monda. Hálátt adok tenéked Atyám, menynek és földnek Vra, hogy el reitetted ezeket à bölcsekteúl és esesekteól, és megh ielentetted à kisdedeknek. Vgy Atyám: mert igy vólt kellemetes te előtted.

Min-

Mindenek ennekem adattak az én Atyámtúl. És senki nem esméri á fiat, hanem csák az Atyat: az Atyát sem esméri senki hanem csák á fiú, és á kinek á fiú megh akaria jelenteni.

Iöuetek en hozzám minnyájann, kik munkalkottok és megh terheltetuénn vattok, és én megh nyugotlak titeket. Vegyétek fel az én igámot ti reátok, és tanullyatok én tűlem: mert szilid vagyok, és alázatos szivű: és nyugodalmat találtok á ti lelketeknek. Mert az en igám gyönyörűséges, és az én terhem könyű.

GYEVMEOLCS OOLTO BOdogh Aszony napiára valo Epist: Isa. 7.

AZokban á napokban. Szóla az Vur Achaznak, monduánn: Kery ielé magadnak á te Vradtúl Istenedtűl, á pokolnak mélységebenn, auagy fenn á magasságbann. És monda Achaz: Nem kérek és nem kísértem

az

az Vrat. Es monda: Hallyátok megh az okáért Davidnak haza. Auagy keuése tinéktek az embereknek bántásokra lenni, hanem az en Istenem nekis bántására vattok? Annakokáért eo maga az Vur ielt ad tinektek. Ime egy szeuz mehébenn fogad és fiai szeül: es annak neue Emmanuélnek hinattatik. Vaiat és mézet eszik: hogy á gonosz szat megh tudgya vetni, és á zot valasztani.

EZ MAI EVANGELIVMOT Sz. Lukácsirtá megh 1. részben.

AZ ůdőben: Küldetek Gabriel Angyal az Istenteúl Galyláának Városába, melynek Nazareth neue, à szeúzhez, ki ferfiunak iegyeztetett vala, kinek Ioseph vala neue, Davidnak házaból: és az szeúznek neue MARIA. Es az Angyal be menuénn ó hozzá, monda: Eduőz légy, malasztal tellyes: az Vur te veled: áldott vagy te Alzony állatok kő-

zött. Ki mikor hallotta volna, megh háborodék az ő beszédénn, és azonn gondolkodik vala, minemű volna ez à keoszeontés? Es monda az Angyal ű néki: Ne fély MARIA: mert keduet találtál az Istennél: imé méhedbenn fogadsz, és fiat szülsz, és hiuod az ű neuêt IESVSNAK. Ez nagy lészen, és à felsegesnek fiának hiuattatik, és néki adgya az Vur Isten, Davidnak az ű Attyának székit: és országol Iacobnak házábann mind őrőkké, és az ű országának nem leszen vége.

Pulchra ut Lvna Electa ut Sol.

Monda pedigh MARIA az Angyalnak: Miképpenn lészen ez, mert ferfiat

nem

nem esmérek? Es feleluénn az Angyal monda neki: A Sz. Lélek száll te reád, és à felségesnek ereie megh árnyékoz tegedet. Es azokáért à szentis, à ki te teúled születtetik, Isten fiának hiuattatik. Es imé Ersebet à te rokonod, eóis fiat fogadott az ő vénségébe, és ez hatodik holnapia annak, mely hiuattatik magtalannak: mert nem lészen semmi lehetetlen dologh az Istennél. Monda pedigh MARIA: Imé az Vurnak szolgáló leánya, légyen énnekem à te beszeded szerent.

SZ. ALBERT PEVSPEOK ES Martyr napiara való Epist: 2. Tim. 2.

SZerelmes Atyámfia. Megh emlekezzél róla, hogy az Vur IESVS *Christus fel tamadott halottaiból, ki Davidnak maguából valo az én Evangeliumom szerént, melybenn mintha egy gonoszz tévéo volnék*

vgy munkálkodni á fogsagiglann. De az Istennek igéie nem keöteoztetett megh. Ezokáért mindeneket el szenuedek á válásztattakért: hogy eukis á Christus IESVSBAN való eudueossegeket megh nyerhessek á menyei dicseoségbenn. (2. Tim. 3. Tepedigh megh értetted az én iô tanittásomat, magam viseléset, igyekezetemet, hitemet hoszszu teuresemet, szeretetemet, bekeseges szenuedesemet, euldeozésimet, szenuedésimet, mellyek én raitam teorténtenek Antiochiaba, Iconiumba, és Lystraba, á minemen euldeozéseket én szenuettem, és mindenekbeól megh szabaditott engemet az Vur. Es mindenek az kik istenesen akarnak élni á Christus IESVSBAN, euldeozést szenuednek.

EZ MAI EVANGELIVMOT Sz. János irta megh XV. részében.

AZ ůdőben: Monda IESVS az ő tanituanyinak. En vagyok az igaz szeó-

leó

leó Teó, és az én Atyám szőleó miues. Minden szeóleó vesszeót à mely én bennem gyümölcset nem hoz, megh tisztitta azt, hogy teób gyümeólcsőt hozzon. Immar ti tiszták vattok, à beszédert, mellyet nektek szóllattam. Maradgyatok én bennem, és en ti bennetek. Miképpen à szeóleó vesszeó nem hozhat ű magátúl gyümölcset, ha megh nem maradand à szeóleó teóben: azonképpen ti sem, ha én bennem nem maradantotok.

En vagyok à szeóleó teó, ti pedigh à szeoleó vesszeók; à ki en bennem marad, és én ű benne, ez sok gyümölcset hoz: mert én nálam nélkeúl semmit nem cselekedhettek. Ha ki én bennem nem maradand: ki vettetik mint à szeóleó vesszeó, és megh szárad, és ősznesszedik azt, és az tűzbenn vetik, és megh égh. Ha én bennem maradandotok, és az én igeim ti bennetek maradnak: valamit akartok kérietek, és megh lészen tinektek.

SZENT GEORGY MARTYR napiara, à felſeó Evangelium ſzolgal.

SZENT MAARK EVANGELiſta napiára való Epiſt: Ezech. 1.

A Négy lelkes allatoknak haſonlatoſſága ez vala: Emberi orcza és oroſzlány orcza mind à négynek iobia feleól: Eokeor orcza pedigh mind à négynek ballya feleól: és ſas keſeleó orcza mind à négy felett: és az eu orczáiok, és az eu ſzárnyok fellyeül ki terieſztue: mindeniknek à kétkét ſzárnyok egy máſt érik vala, és à kettei bé feodeozik vala az eu teſteket. Es mindenik keozzeulek árczal mégyen vala. Valahouá à lélek indittya vala, oda mennek vala: és megh nem fordúlnak vala mikor iárnának. Es á lelkes állatok tekéntetinek haſonlatoſſága, mint az égeó tuzes ſzenek ſzinye,

és mint

és mint à fáklyáknak ſzinye. Ez vala az látas, mint ha à lélkes állatok teuzes fenyeſſege futoſna, és à teúzbeól villámás ſzármazik vála ki. Es à lélkes állatok mennek és ieönek vala, mint à ſenleó villámás.

EZ MAI EVANGELIVMOT Sz. Lukács irta megh x. részében.

AZ űdőben: Rendele az Vur maas hetuen ketteótis: és el küldé űket ketteónként az ű orczáia eleót minden városba, és helyre, azhouá ő iőuendeó vala. Es monda nękiek. Az aratás iőllehet ſok, de az munkaſok keueſek. kériétek azért az aratáſnak Vrat, hogy küldgyön munkáſokat az ű aratáſábann. Mennyetek el: ime én el küldlek titeket, mint à báránykat farkaſok közibe. Ne hordozzatok táskát, ſe erſzényt, ſe

ſarukat, és ſenkit az ûtonn ne kőſzőneſe-
tek.

Valamely házba bé menendetek, e-
leöſzőr azt mondgyátok: Békeſégh ennek
az háznak. Es ha ott leénd à békeſégnek
fia: megh nyukſzik ű raita à ti békeſégtek:
ha pedigh nem: ti reátok tér. Azon házba
maradgyatok pedigh, azokat éuénn és i-
uánn á mellyek ű nálok vannak: mert mél-
tó á múkás azű bérire. Ne meñeyetek ház
ról házra. Es valamely varosba bé me-
nendetek, és bé fogadnak titeket; azokat
egyétek, az mellyek előtők be tétetnek: és
gyogicſátok megh á betegeket, kik abban
vannak, és ezt mondgyátok nekiek: El
közelgetett ti hozzátok az Iſtennek or-
ſzága.

SZ. PHILEP ES IAKAB APO-
ſtol napiára valo Epiſt:
Sap. 5.

NAgy álhatatoſſaggal eleö állanak az
igazak

igazak azokellen, az kik eoket nyomorgatták: és el vették az eu munkáiokat. Látuánn ezt, feoleotte igen megh háborodnak, és csudáikoznak a veletlen szabadulásnak hertelénségénn, mondúánn eo magokha bánkoduánn, és a léleknek szorongatása miatt fohaszkoduánn: Ezek azok, a kiket valaha gyalázatnak tartottunk, és keozconséges példa beszedkeozeott való csusnak. Mi balgatagok az eu életeket bolondságnak alèttyuk vala, és az eu végeket tiszteletnélkeül valónak. Imé mi módonn számláltattak az Isten fiai keozzé, és az eu részek a szentek keozeott vagyón.

EZ MAI EVANGELIVMOT Sz. Iános irta megh XIV. részében.

AZ ůdőben: Monda IESVS az ő tanituányinak. Megh ne haborodgyék a ti Iziuetek. Hisztek az Istenbe én bennemis hidgyetek. Az en Atyámnak házába sok lakó helyek vadnak. Ha

külömbeń volna, megh mondottam volna tinektek. Mert helytmegyek szerzeni tinektek. Es ha el menendek, és helyt készittendek tinektek, ismett el iöuek, és magamhoz fel veszlek titeket, hogy à holl én vagyok, tijs ott legyetek. Es tudgyátok à houá én mégyek, az útatis tudgyátok. Móda neki Thamas: Vram nem tudgyuk houá mégy: és mi módonn tudhattyuk az útat? Monda neki Iesvs: En vagyok az Vut, és az igazságh, és az élet: senki nem megyen az Atyához, hanem csak én általam. Ha engemet esmertetek volna, az én Atyámotis valóba esmertétek volna: és mostantúl fogua megh esméritek ůtet, és láttátok ůtet. Monda neki Philep: Vram mutasd megk nékůnk az Atyát, és elegh minékůnk. Monda neki Iesvs: eńyi ideigh vagyok veletek, és megh nem esmértetek engemet: Philep, az ki lát engemet, láttya az Atyátis. Miképpenn mondod tehat: mutasd megh az Atyát? Nem hisziteké,

hogy

hogy én az Atyába, és az Atya én benné vagyon? Az igéket mellyeket en tinektek szollok, en magamtúl nem szóllom. Az Atya pedigh én bennem lakozuánn, ő miueli è cselekedeteket. Nem hiszitekè, hogy én az Atyába, és az Atya én bénem vagyon? ha kűlőmbenn nem, hidgyetek à cselekedetekért.

Bizony bizony mondom tinektek, à ki hiszen en bennem à cselekedeteket, mellyeket én cselekeszem, űijs cselekeszi, és nagyobbakis cselekeszik ezeknél: mert én az Atyához megyek. Es valamit kérendetek az Atyátúl az én neuembe, azt cselekeszem.

SZENT KERESZT MEGH TAlálása napiára valo Epist:

Phil. 2.

ATyámfiai. Azt ércsetek ti magatokban, mint à Christus IESVSBANNIS. *Ki mideonn Istennek ábrázattyábann volna, nem alitotta ragadomannak lenni, az Istennel*

Istennel valo egyénleoseget, hanem megh eu-resittè eu magát, á szolgai ábrázatot fel vé-uénn, az emberekhez hasonlatossá leott, és keülseö állapattyábann vgy: találtaték mint ember. Megh alázta eonneon magát, engedel-mes léuénn mind az halálígh, á keresztnek pe-digh halálaigh. Annakokáért az Istenis fel magasztalta eutet, és aiandékozott neki ne-uet, mely minden nev feoleot vagyon, hogy az IESVS *neuére minden térd megh haiollyon, menyeieknek, feoldieknek, és pokolbelieknek térdek. Es minden nyelv vallást tégyen, hogy az Vur* IESVS *Christus, az Atya Istennek di-cseösegébe vagyon.*

EZ MAI EVANGELIVMOT Sz. Iános irta megh III. ré-szében.

AZ ůdöben: Vala egy Nicodemus nevů ember à Phariseusok közzeúl, à Sidoknak feiedelme. Ez IESVSHOZ iöue eyiel, és monda neki: Rabbi, tudgyuk

hogy

hogy Istenteúl iöttél Mestereúl: mert senki
nē tehetiá csudakat, mellyeket te tészesz,
hanem ha Isten leënd ů vele. Felele Iesvs
és monda neki: Bizony bizony mondom
teneked: ha valaki vyionnan nem szeúle-
tendik, nem láthattya Istennek országat.
Monda neki Nicodemus: Mimodonn
szűlethetik az ember mikoron vén? Nem-
de s bé meheté ismet az Annyának mé-
hébe és vyionnan szűlethetike? Felele Ie-
svs: Bizony bizony mondom teneked: ha
valaki vyionnan nem szűletendik, vizteúl
és Szel lélekteúl, be nem mehet Istennek
országába. Az mi szűlettetett testeúl, test
az: és az mi á lélekteúl szűlettetett, lelek az.
Ne csudalkozzál, hogy ezt mōdottā tene-
ked: Vyiobban kel szűlettetnetek. A szél
à hol a karia ott fú, és hallod az ů zugását,
de nem tudod, honnéd iűien, avagy hová
mennyen. Igy vagyon minden az ki lélek-
teúl szűlettett. Felele Nicodemus, és mon-
da neki: Miképpenn lehetnek ezek? Felele

Iesvs

Iesvs és monda neki: Te Mester vagy Israélbe, és ezeket nem tudodé? Bizony mondom teneked, hogy azt szollyuk, az mit tudunk: és az mit láttunk azt bizonyittyuk: és az mi tanúbizonyságunkat bé nem veszitek. Hogy ha seóldi dolgokat mondottam tinektek, és nem hiszitek: mi módonn hiszitek el, ha menyeieket mondandok tinektek? És senki fel nem megyé menybenn, hanem csak az ki le szállot menybeól, az embernek fia, ki menybenn vagyon. És miképpenn Moyses fel emelte á kigyót á pusztába: akképpenn szükségh fel emeltetni az ember fiának: hogy minden az ki hiszen ű benne, el ne veszizen, hanem legyen örök élete.

KERESZTELEO SZENT IAnos napiára való Epist: Isa. XLIX.

HAllyátok szigetek, és figyelmezzetek távól való népek. Az Vur az én Anyamnak

nak méhéteúl fogua hiuott engemet: mikor az én Anyámnak méhébenn vólnék, megh emlekezett az én neuemreól. Es ollyanná tette az én ſzámot, mint az éles kard. Az eu kezének arnyékáual feodeozet bé engemet: és ollyanná teott engemet, mint egy válaſztott nyil. El reitett engemet, az eu tegzébe, és monda énnékem: En ſzolgám vagy te Iſraël: mert te benned dicſekedem. Es moſtann ezt mondgya az Vur, à ki engemet az én Anyámnak méhéteól foguann ſzolgaianak maganak formált. Ime à pogányoknak világoſſágul attalak tegedet, hogy legy az én eudueozitteóm, à feoldnek vtolſo határaigh. Megh látnak tegedet à Kiralyiok, és à feiedelmek fel kelnek, és imadgyák az Vrért, mert hiu, és Iſraëlnek ſzentiért, à ki tegedet valaſztott.

EZ MAI

EZ MAI EVANGELIVMOT Sz. Lukács irta megh 1. részében.

ERlébet szülésenek ideie el telék, és fiat szeúle. Es megh hallák az ő szőszédi, és rokonsági, hogy fel magasztalta az Vur irgalmassagát ő vele, és őruendeznek vala neki.

Es león nyolczadik naponn, eliőuenek, hogy kőrnyeúl metelnék a gyermeket, és hijak vala űtet az ű Attyának neuére Zachariásnak. Es feleluenn az ű Annya, monda: semmiképpenn nem; hanem Ianosnak hiuattatik. Es mondának ű neki: Nám senki nincsen á te rokonságodba, á ki è nevuel hiuattassek. Intének pedigh az ű Attyanak, kinek akarná hiuattatni űtet. Es iedzeó táblát kéruénn, ira, monduann: Ianos az ű neue. Es csudá kozának minnyáiann. Es mingyárást megh nyilék az ű száia, és az ő nyelue, és szóla, áldoánn az Istét. Es félelem león mind á szomszédinn; és Iudæanak

d ranak minden hegyes tartományába ki hirdettetének mind ezek az dolgok. Es bé foglálák az ű sziuekbe minnyáiann, à kik hallották vala, monduann: Veledé ki csoda leszén è gyermek? Mert az Vurnak keze vala ű vele. Es Zacharias az ű Attya bé telyék Sz. Lélekkel, és Prophétála, monduann:

Aldott az Vur, Israëlnek Istene: mert megh látogatta, és megh váltotta az ű népet.

SZENT LASZLO KIRALY napiára való Epist: Eccli. 31.

BOdogh à gazdagh, à ki makula nélkeül találtatott: és à ki az arany vtánn nem ment, sem nem bizott à pénzbe, és à kéncsekbe. Ki csodá ez, és dicsérieuk eótet? mert csoda dolgot cselekedet az en életeben. A ki megh probáltatott abba, és teokéliétesnek találtatott, coreok dicseösége lészen annak. A ki à iott által hághatta volna, és által nem hágta:

gonoſzt cſelekedhetett vólna, és azt nem cſelekedte. Annak okáért megh erőſittettek az eu iauai az Vurba: es az eo alamiſnait beſzélli á ſzenteknek egéſz gyeulekezete.

EZ MAI EVANGELIVMOT Sz. Máthé irta megh XXIV. réſzében.

AZ ůdőben: Monda IESVS az ő tanituanyinak: Vigyázzatok, mert nem tudgyátok mely órába az ti Vratok el iőuend. Azt pedigh tudgyatok, hogy ha tudná á cſeledes ember, mely órába á lopoo iőuendeó volna, vigyázna vgyan, és nem engedné megh áſni az ő házát. Annakokáért tijs legyetek kéſzek: mert az mely órába nem vélitek, az embernek fia el iőuendő. Vélede kicſoda az á hiű és okos ſzolga, á kit az Vur az ű cſeléden rendel, hogy azoknak eledelt ádgyon, ideie korann? Bodogh az á ſzolga, kit mikor az ű

Vra

Vra el iöuend, találand ekképpen cselekeduen: Bizony mondom tinéktek hogy minden iouainn rendeli ůtet.

Ha pedigh amaz gonosz szolga ezt mondandgya az ů sziueben: késedelmet tészen az én Vram megh ieúni, és kezdendi verni az ů szolga társait, egyek pedigh és igyék à részegesekkel: Megh ieú annak à szolgának az Vra, à naponn mellyeñ nem reménli, és az órann mellyen nem tudgya, és el választya ůtet, és az ů részét teszi à kép mutatókkal: ott lészen siralom, és fogaknak csikorgatása.

SZ. PETER ES SZENT PAAL' Apostol napiára való Epist:

Act 12.

AZokban à napokban. Heródes Kiraly arra vete kezet, hogy megh nyomorgatna nemellyeket az Anyaszentegyházbeliek keozzeül. Megh eole pedigh lakabot lanos-

nak Attyafiát kardal. Latuánn pedigh hogy kedues á Sidoknak, el tekéllé hogy Pétertis megh fogná. (valának pedigh á Pogácsaknak napiai) kie mideon megh fogott volna, á tömleoczbe keüldé, aduánn eutet negy Negyedes vitézeknek eorizetekbe, akaruánn eutet Husuét vtánn eleo hozni á népnek. Péter azokáért á teomleoczbe tartatik vala, szeuntelen pedigh imádságh leszen vala az Anyaszentegyháztül az Istennek eu érette. Mikor pedigh ki akarná eutet Herodes hozni: azō eijel aluszik vala Péter két vitéz keozeott, két lánczal megh keoteoztetuénn: és az eorizeók az aitó eleót eorizik vala á teomleoczet. Es Imé az Vurnak Angyala melléie álla, és világosságh teunüeklék á házban: és Péternek oldalát megh eutuénn, fel keolté eutet, monduánn: kely felgyorsánn. Es le esének á lánczok az eu kezeiréol. Monda pedigh az Angyal eo neki: eoueczd hé magadat, és vond fel sarudat, és vgyt selekedék: és monda eu neki: vedd reád ruhádat, és keoueß engemet. Es ki

menuénn

menuénn keoueti vala eutet, és nem tudgya vala, hogy igaz dologh volna az, á mi az Angyal által leszen vala. De véli vala, hogy látást látna. Által menuénn pedigh az elseo és masodik eortzetenn, teouének á vas kapuhoz, mely á Varosra viszen: mely magátul megh nyilék eo nekiek. Es ki menuénn által menének egy uczánn: és mingyárást el mene eu teide az Angyal. Es Péter eo magahoz téruénn, monda: Most bizonyal tudom, hogy az Vur el küldette az eu Angyalát: és ki szabaditott engemet Herodesnek kezébeol, és á Sidó népnek minden várasából.

EZ MAI EVANGELIVMOT Sz. Máthé irta megh XVI. részében.

AZ ű dőben: Mikor Iesvs iőt volna á Phülőp Cæsareaiának részeire, kérdé az ű tanituanyit, mondnánn: kinek mondgyák az emberek, az embernek fiát lenni? Eok pedigh mondának: Némel-

lyek kereszteleó Ianosnak, némellyek pedigh Illyesznek, némellyek pedigh Ieremiásnak, auagy egynek à Prophetak közzeúl Monda nekiek Iesvs. Ti pedigh kinek mondotok engemet lenni? Feleli énn Simon Péter, monda: Te vagy à Christus, az éleó Istennek fia. Feleluénn Iesvs, monda neki: Bodogh vagy Simon Ianosnak fia: mert à test, és à vér ezt nem ielentette teneked; hanem az én Atyám, ki menyekbenn vagyon. Es énis mondom teneked, hogy te vagy à keószál, és ezenn à keószálonn fogom epitteni az en Anyaszentegyházamat, és à pokolnak kapui ellene ereót nem vehetnek. Es teneked fogom adni menyországnak kúlcsait. Es valamit megh kötendesz e földen; megh lészen kötözue menyekbennis: és valamit megh óldandasz à földen, megh leszen óldozua menyország-

bannis.

BODOGH ASZONY LATOGATÁSA napiára való Epist:

Cant. 2.

IMhol eö ieu, vgráluánn à hegyekenn, által szegdeöseluénn à halmokat. Hasonlo az én keduesem az eözhez, és à szaruasoknak fiához. Imé eu ált à mi falunk megett, nézuénn az ablákokról, nézdegeluénn à rostelyokról. Imé à én keduesem szól ennekem: kely fel sies én iegyesem, én galamboim, én ékesem, és ieszte: mert immár el múlt à tél à zápor eseö el ment, és el táuozott. Virágok lattattanak à mi földeunkenn: à szeoleö metzesnek ideie el ieott. A Gerliczének szaua hallattatott à mi feoldeunkenn, gyeumeöleseozett à Fige fa: à virágozó szeoleök ki eresztettek az eu illattyokat. Kely fel én iegyesem, én ékesem, és ieoszte. En galamboim, ki vagy à keöszikłanak oduába, à keö falnak euregebe, mutasd megh nékem az te ábrázatodat: zongien à te szód az én feuleimbe. Mert à te szód gyeonyeoreüseges, és à te abrázatod ekes.

EZ MAI EVANGELIVMOT Sz. Lukács írta megh 1. részben.

AZ ůdőben: Fel keluénn MARIA, el méne nagy sietléggel à hegyes tartományba, Iudaněk városába, és bé mene Zachariasnak házába, és kő zőnte Erlebetet. Es leőn, midőnn megh hallá Erlebet MARIANAK kőszőntését, rőpőse à magzat az ű méhébe: és bé telyék Erlébet Sz. Lélekkel, és fel kiálta nagy szoual, és mőda: Aldott vagy te az Aszőy állatok kőzőtt, és áldott à te méhednek gyűmeólese Es honnéd vagyon ez énnekem, hogy az én Vramnak Annya én hozzám iőijen? Mert imé mihelen à te kőszőnetednek

nek ſzaua león az én fűleimben, őrőmmel rőpőſe à magzat az én méhembenn. Es bodogh vagy, à ki hittél: mert bé tellyeſednek azok, mellyek tenéked mondattanak az Vurtúl.

Es monda Maria: Magaſztallya az én lelkem az Vrat. Es őruendezett az én lelkem, az én űduőzitteó Iſtenembe.

SZENT MARIA MAGDOLna Aſzony napiára való Epiſt: Cant. 3.

FEl kelek, és megh kereúlem à Várost: à ſzoroſſakonn, és úczákonn kereſem, à kit ſzerent az én lelkem. Kereſtem eutet, es fel nem találtam. Reám találának az eorizeók, kiká Várost eorizik (kiknek mondék) Nemde láttátoké à kit ſzeret az én lelkem? Egy keueſſe mideon megh hallattam volna euket, megh találám, à kit ſzeret az én lelkem. Megh fogám eutet, el ſem bocſátom, mignem bé viſzé eutet az én ſzenlémnek kamorátaban. Ken-

ſzeritlektiteket Ieruſalemnek leányi, az Eö-zekre, és à mezeoknek ſzaruaſtra, hogy felne ſerkenoſetek az en keduesemet, valamigh eu akaria. Tégy engemet mint egy pecſetet à te ſziuedre, mint egy pecſetet à te karodra: mert ereoß à ſzeretet mint à halál; kemény mint à pokol à buzgo ſzeretet. Annak lámpáſi, teuzes es langus lámpáſok. A ſok vizek mögö nem ötbatták à ſzeretetet: ſem à folyo vizek el nem burittyákazt.

EZ MAI EVANGELIVMOT Sz. Lukács itta megh VII. réſzében.

AZ ůdőben; Kerî vala IESVST egy à Phariſæuſok kőzzeül, hogy ennéick ő véle. Es be menuénn à Phariſæuſnak házábann, aſztalhoz ůle. Es imé egy Aſzony állat, ki à varosba bűnős vala, hogy megh érté, hogy aſztalhoz ůlt Volna IESVS à Phariſæuſnak házába, hoza

Ala-

Alabastrum szelencze kenetet, és megh áluann hátúl az ű lábainal, konyhulatásiual kezdé öntözni az ű lábait, és feiznek haiszálainal törli vala, és elökolgattya vala az ű lábait, és à kenettel keni vala.

Látuánn pedigh à Pharisæus, à ki hitta vala űtet, szola magábannn, monduánn: Ha ez Propheta volna, tudnája vgyan, kicsoda, és minemű Aszony állat az, à ki űtet illeti: mert bűnös. Es feleluénn Jesvs, monda neki: Simon, vagyon valami mondásom tenéked. Az pedigh monda: Mester mond el. Két adóssa vala egy kölcsönözönék: eggyk tartozik vala őt száz pénzel, és à másik őtuennel. Nem lőuénn az oknák honnét megh adhatnáják, megh engedé mind à ketteónek: azért kicsoda szereti űtet inkább? Feleluen Simon, monda: Vélem hogy az, à kinek többet engedet. Eó pedigh

digh monda neki: Igazánn iteléd. Es fordulúánn az Aſzony állathoz, monda Simonnak: Látodé ezt az Aſzony állatot? Be iőttem az te házadba, vizet az én labaimnak nem adtál: ez pedigh könyhullatáſokkal őntőzte az én labaimat, es az ű haiſzálaiual tőrlőtte megh. Cſókot nékem nem attál: ez pedigh attúl fogua hogy be iőtt, megh nem ſzeánt az én labaimat cſókolgatni. Olaijal feiemet megh nem kented: ez pedigh kenettel kente megh az én labaimat. Annakokáért mondom tenéked: Megh bocſáttatnak ű neki az ű ſok bűnei: mert igen ſzeretett. A kinek pedigh keuesb bocſáttatik megh, keuésbé ſzeret.

Monda pedigh az Aſzony állatnak: Megh bocſáttatnak teneked bűneid. Es kezdének mondani ű magokba, a kik az Aſztalnál eggyűt űlnek vala: Kicſoda ez, a ki a bűnőkőtis megh bocſáttya? Monda pedigh Iesys az Aſzony állatnak: A te hi-

ted

ted megh szabaditott tegedet: Meny el békeséggel.

SZENT IAKAB APOSTOL napiára való Epist:

I. Cor. IV.

A Tyámfiai. Azt alittom, hogy az Isten minket vtolsó Apostoloknak mutatott, vgy mint halálra valókat: mert csudát letteunk è világnak, és az Angyaloknak, és az embereknek. Mi bolondok vagyunk à Christusert; ti pedigh eszesek à Christusba. Mi ereotlenek; ti pedigh ereossek. Ti nemesek; mi pedigh nemtelenek. Mind ez óráiglan, ehezeunk, és szomjuhozunk, és mezitelenek vagyunk és árczid vereteunk: idestoua buidosunk: és munkálkodunk, kezeinkel dolgot téuénn, szidalmáztatunk és aldunk: euldeozést szenuedeunk; és el teúrieuk: káromlattatunk; és keonyeorgeunk. Mint è világnak szemeti ollyanná letteunk, mindeneknek mosléke mind ez ideigh. Nem azért irom ezeket, hogy titeket megh szemérmecsi-

me ſicſelek; hanem mint én ſzerelmes fiaimot intelek titeket. Mert ha tiz ezer tanittótok vagyonis à Chriſtusba; de nem ſok Atyátok: mert à Chriſtus IESVS *hitibenn az Evangelium által, én ſzeültelek titeket.*

EZ MAI EVANGELIVMOT Sz. Máthé irta megh xx. réſzében.

AZ ůdőben: Iarúla IESVSHOZ à Zebedæus fiainak Annya, az ő fiainal, imáduánn és kéruénn valamit ů tűle. Ki monda neki: Mit akarſz? Monda neki: Mondgyad, hogy ůllyennek az én két fiaim, eggyk à te iob kezed feleól, és à maſik à te bal kezed feleól à te orſzágodban. Feleluénn pedigh IESVS, monda: Nem tudgyátok mit kértek. Megh ihattyátoké à pohárt, mellyet én megh iuandó vagyok? Mondának neki: Megh ihattyuk: Monda nekiek: Az én poháromat bizonyára megh iſzſzaatok; de ůlni az én

az én ióbbom auagy balom feleól, nem enym hogy adgyam tinektek, hanem à kiknek keszittetett az én Atyámtúl.

VR SZINE VALTOZASARA valo Epist:2.Pet.1.

SZerelmes Atyámfiai. Nem valami mesterseges Meseket keouetuénn ielentettük megh tinektek az mi Vrunk IESVS *Christusnak hatalmát és jelen létett: de vgy mint à kik nézteuk az eu méltóságat: mert az Atya istenteúl dicsoséget és tiszteletet veott á szózat által, mely adaték eu neki, à méltóságos dicsoségteól: Ez az én szerelmes fiam, kibenn enniékem keduem teolt; eutet halgassátok. Es ezt az égbeol valo szót mi hallottuk, mikor eo vele eggyeutt voluánk à szent hegyenn. Es ereosb bizonyságunk vagyon á Prophetanak beszéde; mellyet hogy keouettek, mint az homályos helyenn senyerkedeó*

szeouet-

ſzeouétneket, iól cſelekeſzitek, migh à nap megh világoſodik, és à hainál fel támad á ti ſziueitekbe.

EZ MAI EVANGELIVMOT Sz. Máthé irta megh XVIII. réſzében.

AZ ůdőben: Fel veué IESVS Pétert, és Iakabot, és Ianoſt az ů Attyafiát, és viué őket egy magas hegyre külön, és ſzinyébe el változek ů előttek. Es fénlék az ů orczája mint à nap: az ů ruhái pedigh feiérré leónek mint à hoo. Es imé megh ielenének ő nekik Moyſes és Illyes ů véle ſzoluánn. Feleluenn pedigh Péter, monda IESVSNAK: Vram, ió nékünk itt lennünk: ha akarod, cſinállyunk itt három hailékokat, neked eggyet, Moyſesnek eggyet, és Illyeſnek eggyet. Mégh ů ſzoluáń, imé à fényes fölyhő megh árnyékozá őket. Es imé ſzózat león à felyhőbeól, monduánn: ez az en ſzerelmes fiam, kibenn nékem ió keduem teólt, őtet halgaſſátok.

Es

Es haluánn à tanituányok az ů orczáiokra esének, és igen megh félemlének. Es IESVS hozzáiok mene, és illeté ůket, és monda nekik: Kellyetek fel, és ne féllyetek. Fel em eluenn pedigh az ů szemeket, senkit nem látának, hanem csak ő ő magát IESVST. Es mikor alá iöuének à hegyreól, megh parancsolá nekik IESVS, mon duann: senkinek ne mondgyátok è látást, miglenn az embernek fia halottaiból fel támad.

SZ. LEORINCZ NAPIARA VAló Epist: 2. Cor. 9.

A Tyámfiai. A ki szeukenn vét, szeukenn aratis. Es à ki áldásbann vét, áldásból aratis. Ki ki mind à mint el teokéllette az eu sziuébe: (vgy cselekédgyék) nem szomorúságból auagy kénszerittesbeól: mert à io kedvü adakozot szereti az Isten. Hatalmas pedigh az Isten, hogy minden malasztot megh beouicsen ti bennetek, hogy mindenekbe min-

denkor minden elégſegtek léuénn, beuueelkeodgyetek minden io tèteményre, mint megh vagyon irua: Oſztogatott, adot à ſzegényeknek: az eu igazſága eoreokkè megh marad. A ki pedigh magot adott a veteonek; kenyeretis ád az eledelre: és megh ſokaſitt a à ti maguatokat: és megh eoregbitti az ti igazſághtok vetemenyinek neuelkedéſit.

EZ MAI EVANGELIVMOT Sz. lános irta megh XII. réſzében.

AZ ůdőben: Monda IESVS az ő tanituanyinak. Bizony bizony mondom tinekték: hogy ha à búza magh à ſeóldbe eſuénn megh nem haland; ő maga egyedeúl marad. Ha pedigh megh haland, ſok gyůmőlcſet hoz. A ki az ů lelkét ſzereti, el veſzti azt: és à ki gyůlcóli az ů lelkét è világonn, az őrők életre megh őrizi azt. Ha ki ennékem ſzol-

ſzolgál, engemet köueſſen: és à hól én vagyok, ott léſzen az én ſzolgamis. Ha ki ennékem ſzolgáland: megh tiſzteli azt az én Atyám

NAGY BODOGH ASZONY napiára való Epiſt: Eccli. 24.

Mindenekbe nyugodalmat kereſtem: és az Vurnak eoreokſegébe lakom. Akkoronn parancſola és monda énnékem à mindeneknek teremteoie: és à ki engemet teremtett, megh nyugodott az én ſátoromba, és monda énnékem: lakobba lakozzál, és Iſraelbe eoreokeoſeódgyél, és az én válaſztottim keozeott gyeokerezzél. Es ekképpenn megh eereóſittettem Sionba: és haſonlatoskeppenn à megh ſzenteltetett varosba megh nyugottam: és Ieruſalembe vagyon az én hatalmam. Es megh gyeokereztem à beocſeuletes nép keozeótt: és az én Iſtenemnek réſzébenn, mely az eu eoreokſege: és à

ſzenteknek tellyes gyeulekezetekbenn az én lakáſom, Mint á Libanuſonn való Cedrus ſel magaſztaltattam: és mint á Sion hegyénn való Cyprus. Mint á Cadesbeli Palma fel magaſztaltattam, és mint á Jericholba plantált Roſa. Mint á ſzép olaifa á mezőkenn: és mint á vizek mellet leuő Platanus fa ſcol magaſztaltattam az vczákonn. Mint á fa hey, és ű drága illatozó Balſamom vgy illatoztam. Mint á valogatott Myrrha, az iò illatnak gyeonyeoreuſegét adtam.

EZ MAI EVANGELIVMOT Sz. Lukácsirta megh x. réſzében.

AZ ű dőben: Bé méne Iesvs egy neminemű Kaſtélba: és egy Mártha nevű Aſzonyállat bé ſogadá űtet az ű házába. Es ennek egy Maria nevű Nennye vala, ki űluénn az Vurnak labai mellet, halgattya vala az ű beſzédet.

Martha pedigh ſoglalátos vala á gyakor

kor ſzolgálatba, ki megh álla, és monda: Vram nincſené gondod arra, hogy az en Neném egyedúl hagyott engemet ſzolgalni? Mongyad azert ő neki, hogy ſegitſen engemet: Es feleluénn monda néki az Vur: Martha Martha ſzorgalmatos vagy, és ſokakra törekeſzel. De egy à ſzükſéges. Maria à legh iobb reſzt válaſztotta, mely el nem vétetik ű teúle.

SZENT ISTVAN KIRALY napiára valo Epiſt:

Phil. 3.

A Tyámfiai. A mellyek ennékem nyereſégek valának az eleott: azokat kárnak alitottam à Chriſtuſert. ſeot annak feoleotte mindeneket károknak alittok lenni az én Vrã IESVS *Chriſtusnak mélly eſmeretiért: à kiért mindenekteúl magamot megh foſztottam, és vgy alittom mint à ganét: hogy à Chriſtuſt meghnyeriem, és találtaſſam eu benne, nem léuénn ennékem törvénybeli igaz ſágom, hanem*

à Christus IESVSNAK *hitibeól, mely az Istenteúl való igazsagh à hit által, hogy megh esmériem eutet, és az eu fel tamadásának ereiét, és az eu szenuedesenek társaságat, hasonló léuenn az eu halálához, ha valami módonn à halottak keozzeúl való fel támadásra iutok. Nem hogy immár el vettem volna (à dicseoseget) auagy teokelletes volnék, hanem keouetem, ha valami módonn megh foghatom, à mellyert énis megh fogattam à Christus* IESVSTOL.

EZ MAI EVANGELIVMOT Sz. Lukács irta megh XIX. *részében.*

AZ ůdőben: Monda IESVS az ő tanituanyinak illyen pelda beszédet. Egy Nemes ember méne messze való tartományban, hogy országot venne magának, és visszá térne. Eleó hiuánn pedigh az ő tiz szolgait, ada nekiek tiz girát, és monda nékiek: kereskedgyetek migh

megh

megh iöuek. Az ő polgári pedigh gyűleólik vala űtet, és kőuetséget küldének vtánna, monduánn: Nem akarjuk, hogy ez vralkodgyek mi raitűk. Es león hogy megh véuenn az országot megh tére, és parancsolá, hogy eleó hiuatnának à szolgák, kiknek à pénzt atta vala, hogy megh tudná, kiki mennyet kereskedett volna.

El iöue pedigh az elseó, monduánn: Vram à te girád, tiz girát nyert. Es monda néki: Iol vagyon ió szolga, Miuelhogy à keuesenn hiv voltál, hatalmad légyen tiz várasonn. A malodikis el iöue, monduann: Vram à te girád, öt girát nyert. Monda ennekis: Teis legy öt városonn. Másis eleó iöue, monduánn: Vram imé à te girád, mely nálam volt el tétetue à keszkenőbe: mert féltem te teúled, miuelhogy kemény ember vagy: el veszed, à mit le nem tettél, és le arátod, à mit nem vetettél. Monda neki. A tennen szádból itillek megh tégedet gonosz szolga.

Tudod vala hogy én kemény ember vágyok, el véuénn az mit le nem tőttem, és le aratuánn, à mit nem vetettem: Miért né attad tehát az én pénzemet, à penz váltó asztalra, és én el iőuénn vsoráual ki vettem vólna azt?

Es monda az ott állóknak: vegyétek el teúle a girát, és adgyátok annak, à kinek tiz giráia vagyon. Es mondának neki: Vram tiz giráia vagyon; Mondom pedigh tinéktek, hogy mindennek à kinek vagyó, adatik, és bűuőlkődik: attúl pedigh à kinek nincsen, à mie vagyonis, el vétetik. Mind azon altal amaz én ellenségimet, à kik nem akarták hogy én ű raitok vralkodgyam, hozzátok ide, és őllyétek megh én előtté.

SZENT BERTALAN APOstol napiára való Epist: 1. Cor. 12.

A Tyámfiai. Ti á Christus teste vattok, és á tagbél való tagok. Es némellyeket helyhez-

beztetett az Isten az Anyaszentegyházba: eleószor Apostolokat, masodszor Prophetakat, harmadszor tanittókat, annak vtánna ereoket, ez vtánn á gyogittásoknak aiandékit, segitségeket, vezérleseket, nyelueknek nemeit, á szolásoknak magyarázatit. Auagy s'minnyáiann Apostoloké? minnyáiann Prophetaké? minnyáiann Doctoroké? minnyáiann ereoké? minnyáiann oruosoké? Minnyáiann keuleombeozéó nyeluekenn szólnaké? vallyon s'minnyáiann magyaráznaké? Ti pedigh kiuánnyátok á iobb aiandékokat.

EZ MAI EVANGELIVMOT Sz. Lukács irta megh XXII. részében.

AZ ůdőben: Vetekedés támada á tanituányok között, kicsoda láttatnék ů közzeülek nagyobnak lenni? Mőda pedigh IESVS ő nékiek: A poganyoknak Kiralyi vralkodnak ů raitok, és á kiknek hatalmok vagyon ů raitok, ió teueőknek

hiuattatnak; Ti pedigh nem vgy: de à ki nagyobb ti közöttetek, légyen mint à legh kissebbik; és à ki eleol iaro, mint à szolga. Mert kicsoda nagyobb, azé à ki le cúl az asztalhoz, auagy à ki szolgál? Nemde azé à ki le cúl az Asztalhoz? En pedigh ti közöttetek vagyok, mint à ki szolgál. Ti vattok pedigh azok, à kik megh maradtatok én velem az én kesertetimbenn. Enis rendelem tinektek, à mint rendelte énnekem az en Atyám az orszagot, hogy egyetek és igyatok, az en asztalomonn az én országomban, és üllyetek à Királyi székeken, itiluénn Israelnek tizenkét nemzetségét,

BODOGH ASZONY SZEVletése napiára való Epist:

Prov. 8.

AZ Vur bírtuala engemet az eo úttyainak kezdetebenn, &c. fol. 112.

EZ

EZ MAI EVANGELIVMOT

Sz. Máthé irta megh 1. részében.

AZ IESVS Christusnak, Davidnak, az Abraham fianak nemzetsége kőnyue. Abraham nézette Isákot: Isaak pedigh nemzette Iakobot: Iakob pedigh nemzette Iudát és az ű Attyafiait. Iudas pedigh nézette Pharest és Zaramot Thamartól. Pharez pedigh nemzette Esront: Esron pedigh nemzette Arámot: Aram pedigh nemzette Aminadabot: Aminadab pedigh nemzette Naasont: Naasó pedigh nézette Salmont: Salmon pedigh nézette Boozt Raabtul. Booz pedig nemzette Obedet Ruttúl: Obed pedigh nemzette Iesset: Iesse pedigh nemzette David Királyt. David Király pedigh nemzette Salomont áttúl à ki Vriáse volt. Salomon pedigh nemzette Roboamot: Roboam pedigh nemzette Abiast: Abias pedigh nemzette Asat: Asa pedigh nemzette Iosaphatot: Iosaphat pedigh nézette Iórást:

ráſt: Ioras pedigh nemzette Oziaſt: Ozias pedigh nemzette Ioathaſt: Ioathas pedigh nemzette Achazt: Achaz pedigh nemzette Ezechiaſt: Ezechias pedigh nézette Manaſſeſt: Manaſſes pedigh nemzette Amót: Amon pedigh nemzette Ioſiaſt: Ioſias pedigh nemzette Iechoniáſt, és ennek Attyafiat az Babyloniában való költözésben. Es à Babiloniába való költözés vtán, Iechonias nemzette Salathielt: Salathiel pedigh nemzette Zorobábelt: Zorobabel pedigh nemzette Abiudot: Abiud pedigh nemzette Eliachimot: Eliachim pedigh nemzette Azort: Azor pedigh nemzette Sadochot: Sadoch pedigh nemzette Achimot: Achim pedigh nemzette Eliudot: Eliud pedigh nemzette Eleazart: Eleazar pedigh nemzette Mathant: Mathan pedigh nemzette Iakobot: Iakob pedigh nemzette Ioſephet MARIANAK ſeretet, kitül ſzületett à IESVS, ki hiuattatik Chriſtuſnak:

SZENT

SZ. KERESZT FEL MAGASZTALtatása napiára való Epist: Phil. 2.

A Tyámfiai. Azt ércsetek ti magatokban, mint a Christus IESVSBANNIS *&c.* fo. 125.

EZ MAI EVANGELIVMOT *Sz. János irta megh 12. részében.*

AZ ůdőben: Monda IESVS, à Sidok sereginek, Mostan vagyon itilete à világnak: mostann è világnak feiedelme ki vetterik. Es én, ha fel emeltetem à feoldtúl, mindeneket magamhoz vonszok. Ezt pedigh mondgya vala, ielentuéñ minemű halállal halna megh. Felele neki à seregh: Mi hallottuk à törüenybeol, hogy à Christus örökke marad: és te miképpen mődod, fel kel emeltetni az ember fianak? s' ícsoda az Embernek fia? Monda pedigh nekik IESVS: Mégh kénés világosságh vagyon ti bennetek. Iáriatok, migh vilagossago

ſagotok vagyon; hogy à ſetétſégh titeket megh ne fogion. Es à ki à ſetétſégbe iár, nem tudgya hová mégyen. Mig világoſſagotok vagyon, hidgyetek à világoſſágba, hogy à világoſſá gnak fiai legyetek.

SZENT MATHE APOSTOL Napiára való Epiſt:

Ezech. 1.

A Négy lelkes állatoſnak haſonlatoſſága ez vala, &c. fol. 122.

EZ MAI EVANGELIVMOT

Sz. Máthé irta megh IX. *réſzében.*

AZ ůdőben: Láta Iesvs, egy Máthé nevű vámonn ůlcó embert, és monda neki: Kőueſs engemet. Es felkeluénn, kőueté őtet. Es leön, le telepeduénn à házba, imé ſok Publikánuſok és bűnőſek el iőuenn le telepedenek Iesvssal, és az ű tanituányiual. Es látuánn à Phariſæuſok, mondának az ű tanituanyinak.

Miért

Miért eszik à ti Mestertek à Publikanusokkal és à bűnősökkel? Mikor IESVS ezt megh hallotta volna, monda: Nem szűkségh az egésségesnek az oruos, hanem à betegeknek. El menuéñ pedigh tanullyátok megh, micsoda légyen: Irgalmasságot akarok, és nem áldozatot. Mert nem iöttem az igazakat hini, hanem à bűnősöket.

SZENT MIHALY ARCHANgyal napiára valo Epist: Apoc. 1.

AZokban à napokban. Megh ielentette Isten à mellyeknek hamar megh kel lenni, szóluánn az eu Angyala által Ianosnak az eu szolgáiának: ki bizonyságot teott az Istennek igéiéréól, és à IESVS *Christusnak bizonysága, à mellyeket látott. Bodogh à kiolvassa. és hallya è ieouendeolésnek igéit: és megh tartya azokat, mellyek abban megh irattáttak. Mert az eudeó keözel vagyon. Ianos à het Anyaszentegyházaknak, mellyek*

Asiaba

Asiaba vadnak, kegyelē tinektek és békeségh attúl, à ki vagyon, és à ki vala, és à ki el ieouendeó: és à hét leikekteúl, kik az eu Királi székinek szinye eleót vannak: és à IESVS *Christustúl, ki hiu tanúbizonyságh az hallottak keozzeúl elseó szeulet, és à feoldnek kiralinak, feiedelme: ki szeretett minket, és megh mosott minket à mi beuneinkbeól az eu vérébenn.*

EZ MAI EVANGELIVMOT Sz. Máthé irta megh XVIII. részében

AZ ůdőben: Menének à tanituanyok IESVSHOZ, monduann: Véledé kicsoda nagyobb menyeknek országába? Es hozzá hiuánn IESVS egy gyermecskét, megh állatá közép aránt közőttek, és monda: Bizony mondom tinektek: Ha megh nem térendetek, és nem lesztek, mint à gyermecskék, nem mentek bé menyeknek országában. Valaki azert megh alázza magát, mint è gyermecske, ez nagyobb

gyobb menyeknek orszagába. Es à ki bé fogad egy illyen gyermecskét én az neuébe: engemet fogad bé. A ki pedigh megh botránkoztat leggyet è kisdedek kőzzeül, kik én bennem hisznek, hasznosb annak, hogy egy szamár malom keó kőttessek az ű nyakára, és el merittessék à tengernek melységébe.

Iaj à vilagnak à botránkozásokért. Mert szükségh, hogy iőijenek à botrankozások: de mind az által iaj annak az embernek, à ki altal à botránkozás icó Ha pedigh à te kezed, auagy à te lábad megh botránkosztat tegedet, vagd el azt, és vesd el tűled. Ió tenéked az életre csonkánn auagy sántánn bé menned, hogy nem mint két kezed auagy lábad léuénn, az őrők teúzre vettetned. Es ha à te szemed megh botránkosztat tegedet, vaid ki azt, és vesd el tűled: ió tenéked egy szemmel az életre bé menned, hogy nem mint két szemed léuénn, vettetned à gehennának tűzébe.

Megh láſſátok, hogy megh ne vtállyatok eggyet è kisdedek kőzzeúl: mert mondom tinéktek, hogy azoknak Angyali mindenkor láttyák az én Atyámnak orczáiát, ki menyekbenn vagyon.

SZENT LVKACS EVANGELISTA napiára való Epiſt: 2. Cor 8.

ATyámfiai. Hálá az Iſtennek, ki azon ſzorgalmatoſſágot adta à Titusnak ſziuébe, ti érettetek: mert az intéſt megh fogadta vgyan, de midéonn ſzorgalmatosb volna, ſzabad akarat ſzerent ti hozzátok ment. El keuldeotteuk véle azt az Atyafiatis, á kinek dicſereti vagyon az Evangeliumba, minden Anyaſzentegyházakbánn. Nem csak az pedigh: de vgyan tárſulis rendeltetett az Anyaſzentegyháztúl az mi ſzarándokſágunkba, érre á io tétemenyre, mely ſzolgaltatik mi teuleunk az Vurnak dicſeoſégere, és á mi el vegezett

gezett akaratunkra: el táuozſatuánn azt, hogy valaki minket ne ſzidalmazzon ebbenn á beuſeges alamiſnábann, mely mi altalunk ki ſzolgáltatik az Iſtennek dicſeoſegére. Mert az iora gondot viſeleunk, nem cſak az Iſten eleót, de az emberek eleottis. Ezekkel egyetembe á mi Atyankfiátis el keuldeotteuk, á kit ſokbann megh próbaltunk gyakorta ſzorgalmatoſnak lenni: moſtann pedigh ſokkal ſzorgalmátosbnak, á ti hozzátok való bizodalomért. akar á Tituſért, á ki ennekem tarſom, és ti nálatok ſegitteom; akar az mi Atyankfiaiért, kik az Anyaſzentegyháznak Apoſtoli á Chriſtusnak dicſeoſegére. Annakokáért á ti ſzeretetetek nek, és á ti feleoletek való dicſekedéſeunknek ielet, mutaſſátok megh eu hozzátok, az Anyaſzentegyházak eleótt.

EZ MAI EVANGELIVMOT megh találod Sz. Márk Evangelista nappiánn.

AZ ůdőben: Rendele az Vur más hetuen ketteótis, &c. *fol.* 123.

SZENT SIMON ES IVDAS Apostol napiára való Epist: Eph. 4.

Minnyáiunknak adatott áiádek, á Christus aiandekozásának mértéke szerent. Azért mondgya: Fel menuénn á magasságba, fogua vitte a fogságot: ajandekokat adott az embereknek. Hogy pedigh fel ment, micsoda az: hanem hogy le szállot voltis eleoszeor á feoldnek alsó részeire? A ki le szállott, vgyan azon, á ki feolis ment minden egheknel fellyebb, hogy mindeneket be teoltene. Es adott némellyeket Apostolokat; némellyeket pedigh Evangelistákat: némellyeket pedigh pásztorokat és doctorokat á szenteknek tellyes voltokra, á szolgálatnak munkájára, á Christus

ſtus teſtének epeúléſére, miglenn juſſunk minnyáiann, az hitnek és az iſten fianak éſmeretinék eggyeſegére, teok lletes ferfiuuá léuénn, à Chriſtus megh ęoreokeodeott allapattyának mértéke ſzerent.

EZ MAI EVANGELIVMOT Sz. János irta megh XV. réſzében.

AZ ůdőben: Monda IESVS az ů tanituányinak. Ezeket parancſolom tinektek; hogy ſzereſſetek egy máſt. Ha ez világh titeket gyeúleól, tudgyátok, hogy énge net eleóbb gyůleólt nallatoknál. Ha è világból valók lettetek volna: à világh à mi őué volna, ſzeretnéie: miuelhogy pedigh ez világból valók nem vattok, hanem én válaſztottalak titeket è világból; azért gyůleól titeket à világh.

Megh emlekezzetek az én beſzedemreól, mellyet én mondottam tinektek. Nem nagyobb à ſzolga az ů Vránál. Ha

engemet küldöztenek, titeketis küldöznek. Ha az én beszédemet megh tártottak, à tieteketis megh tartyák. De ezeket mind miuelik tinéktek az én neuemért mert nem tudgyák azt, à ki küldött engemet.

Ha el nem iöttem volna, és nem szólottam volna nekiek, beünök nem volna: mostann pedigh nincsen mentségek az ü bünökreól. A kiengemet gyüleól, az én Atyámotis gyüleóli. Ha az cselekedeteket nem cselekettem volna közöttek, à mellyeket senki maas nem cselekedett, bünök nem volna. Mostan pedigh lattakis, és gyüleólnek, engémetis s az én Atyámotis. De hogy be tellyesedgyék à beszéd, mely az ü törueinyekbe meghiratott: hogy ok nélkeül gyüleóltenek engemet.

MIND SZ. NAPIARA VALO Epist: Apoc. 7.

AZokban à napokbann. En János látek más

más Angyalt, eleó ieúni nap keletreól, kinél az eleó Istennek pecsete vala. Es kiált vala nagy fel szóval à negy Angyaloknak, kiknek adatott vala hogy ártanának à feóldnek, és à tengernek, ezt monduánn: Ne árcsatok à feóldnek, és à tengernek, se à fáknak, migh megh nem pecsetellyeuk az mi Isteneunknek szolgait az eu homlokokonn. Es hallám az megh pecsetoltek számát, száz negyuenn negy ezerenn valának, kik megh pecsetel-tettek az Israël fiainak minden nemzetébeól. Iuda nemzetébeól tizenkét ezer pecsé-teltetet. Ruben nemzetébeól tizenkét ezer. Gád nemzetébeól tizenkét ezer. Áser nem-zetébeól tizenkét ezer. Nephtali nemzeté-beól tizenkét ezer. Manasses nemzetébeól ti-zenkét ezer. Simeon nemzetébeól tizen-két ezer. Leui nemzetébeól tizenkét ezer. Issakar nemzetébeól tizenkét ezer. Zabulon nemzetébeól tizenkét ezer. Ioseph nézetébeól tizenkét ezer. Beniamin nemzetébeól tizēkét

ezer. Ezek vtánn láték nagy sereget, mellyet senki megh nem számlálhat vala, minden nézetségekbeol, és agazátokbol, és népekbeol, és nyeluek keozzeúl, kiállanak vala, à Királyi szék eleót, és à Báránynak szine eleótt, fel eoltözue feiér ruhákba, tartuáun kezekbe pálma fa ágakat: és fel szoual kiáltnak vala, monduánn: Idueosségh à mi Isteneunknek (tulaidonittassek) ki à Királyi széknek, és à véneknek, és à négy lélkes Adatoknak keornyeule, és à Királyi szék eleót az eu orczáiokra le borúlának, és imádák az Istent, monduánn: Amen. Aldás és fenyessegh, és beolcsesegh, és hálá adás, tiszteletés hatalom és ereossegh à mi Isteneunknek, eoreokkenn eoreokke, Amen.

EZ MAI EVANGELIVMOT Sz. Máthé irta megh v. részében.

AZ ůdőben: Látuánn Iesvs à seregeket, fel mene à hegyre. Es mideóń le eult volna, ů hozzá iárúlának az ůta-

az ű tanituányi, és megh nyituáń az ű ſzáiát tanittya vala űket, monduánn:

Bodogok à lelki ſzegenyék: mert azoké menyeknek orſzága.

Bodogok à ſzilidek: mert űk biriák à földet.

Bodogok à kik ſirnak: mert űk megh vigaſztaltatnak.

Bodogok à kik éhezik, és ſzomiuhozzak az igazſágot: mert űk megh elégittetnek.

Bodogok az irgalmaſok: mert űk irgalmaſſágot nyernek.

Bodogok à tiſzta ſzivűek: mert űk az Iſtent megh láttyak.

Bodogok à bekeſégeſek: mert űk Iſten fiainak hiuattatnak.

Bodogok à kik űldözeſt ſzenuednek az igazſágért: mert őüek menyeknek orſzága.

SZ. IMRE HERCZEGH NAPIARA való Epist: Phil. 3.

A Tyámfiai, A mellyek énnekem nyeresegek valának, &c. fol. 139.

EZ MAI EVANGELIVMOT Sz. Lukács irta megh XII. *részében.*

AZ ůdőben: Monda IESVS az ő tanituányinak Legyenek fel őuedzue az ti agyekitok, és égeó gyertyak az ti kezeitekbenn és ti hasoniatosak, az ű Vrokat váró emberekhez, mikor megh térien á menyegzeóbeól: hogy mideónn megh iőuend és zőrgetend, mingyárást megh nyissák ű neki. Bodogok azok á szolgak, á kiket az Vúr megh iőuénn, vigyázua találand. Bizony mondom tinektek, hogy fől őuedzi magát, és azokat az asztalhoz le űlteti, és altal menuenn szolgál ű nékiek. Es ha el iőuend az málodik vigyázáskor, és ha á harmadik vigyázáskor

el iő-

el iöuend, és vgy találandgya; bodogok azok à ſzolgák.

Azt pedigh tudgyátok, hogy há tudnája à eſelédes ember, mely óraba el iúne az Orvv, vigyázna általann fogua és nem hadná az ű házaat megh áſni. Tijs kéſzek legyetek; mert az mely óraba nem vélitek, az embernek fia el ieú.

SZ. MARTON NAPIARA VAlo Epiſt: Hebr. 7.

TEobbenn lettenek Papokka; miuelhogy à halálnak miatta, megh tiltatnanak megmaradni. Ennek pedigh miuelhogy öreo megh marad, eoreokké valo Papſága vagy. Minekokáért euduenzithetijs mind eoreoneo azokat, kik eu általa iárulnak az Iſtenhez: mert mindenkor él hogy mi érettennk eſedezzék. Mert illik vala hogy illyen feli Papunk volna minekeunk, ſzent, ártatlan, ſzepleo nelkeul valo, à beunöſokteul el válaſztatott, és ki az egheknél magasbá tétetett; kinek nem

ſzeuk-

ſzeukſegh mint amaz Papoknak, eleóſzett az eu maga vétkiért áldozni, az vtánn á népnek beuneiért. Mert ezt egyſzer megh cſelekette, mikor eonneon magát megh áldozta.

EZ MAI EVANGELIVMOT Sz. Lukács irta megh XI. réſzében.

AZ ůdőben: Monda Iasvs az ő tanituányinak: ſenki gyertyát nē gyúit, hogy reitek helyre tegye, ſem az ů ſka alá, hanem à gyertya tartóra, hogy à tér bé mennek, láſſák à világoſſágot. A te meſtednek gyertyáia à te ſzemed. Hogy ma à te ſzemed eggyůgyů leënd; az te egéſz teſted világos léſzen; ha pedigh gonoſz leënd; à te teſtedis ſetetes léſzen. Megh láſſad azert, hogy à te benned való világoſſágh ſetétſégh ne légyen. Ha azert az te egeſz teſted világos leënd, és nem leënd valamely réſze ſetét; világos léſzen egéſz-

lenn,

lenn, és mint à tündöklésnek gyertyáia megh világositt tégedet.

SZENT ERSEBETH ASZONY napiára való Epist:

1. Tim. 5.

SZerelmes Atyámfia. Az özuegyeket tisztellyed, a kik igazánn eozuegyek. Ha pedigh valamely eozuegynek fiai, auagy vnokái vannak: tanullya megh eleószeor igazgatni az eu házanépét, és az eu szeuleihez viszontagh való szolgalattal légyen: mert ez kedues dologh az Isten eleótt. Az ki pedigh igazánn eozuegy, és él hagyatott, reménkedgyek Istenbe, és éyiel nappal gyakorollya a keonyeoregest, és az imádságot. Mert az ki gyeonyeorusegbe él; éluénenn megh holt. Es ezt parancsold, hogy fedhetetlenek legyenek. A ki pedigh az eouéireól és kiuáltképpen háza népereól gondot nem viselt; az hitét megh tagadta, és az hitetlennél alab való. Az eozuegyek keozzeul választassék, nem kissebb hatuan eszten-

cselekedetekreól bizonysága léuénn; hogy ha fiakat iol neuelt; hogy ha szállás adással gazdálkodott: hogy ha lábokat a széteknek mosogatta: hogy ha a nyomoridtaknak segitseggel volt: hogy ha minden ió cselekedetek keouetoll vólt.

EZ MAI EVANGELIVMOT Sz. Máthé irta megh XIII. részében.

AZ ůdőben: Monda IESVS az ő tanituanyinak. Hasonlatos menyeknek ůr. országa a szántó földbenn reytetett tér eshez, mellyet, ha mely ember megh meál, el reiti: és azoñ való őrőmébe el ményen, és el adgya mindenét a mie vagyon, és megh veszi azt a szántó feoldet. Ismet hasonló menyeknek országa az kereskedő emberhez, a ki ió drága kőuet keres. Talaluann pedigh egy drága kőuet, el mene, és mindenét el adá, és azt megh vőué.

Ismet

Iſmet haſonlatos menyeknek orſzága à tengerbe vettetett varſához, mely minden fele halakat egybe gyűit, mellyet, midőnn megh tőlt volna, ki vonynánn, és à part mellett le űluénn, ki válaſzták à iokat az edényekbe, à gonoſzakat pedigh ki bocſáták. Igy léſzen à világh végezetin: az Angyalok ki mennek, és ki válaſztyák à gonoſzokat az igazak kőzzeúl, és vetik őket az egeó kemenczébe, ott léſzen ſiralom, és fogaknak cſikorgatáſa.

SZENT KATALIN ASZONY napiára való Epiſt: Eccli. 51.

HAlát adok néked Vram Király, és dicſérlek tégedet én megh ſzabaditto eduuozitteó Iſtenemet. Hálát adok à te neuednek: mert ſegitteóm és oltalmazóm lettel ennékem: és az en teſtemet megh ſzabaditottad à veſzedelemteúl, az hamis nyelnek teoréteúl, és az hazugſágh ſzerzöknek aiakoktúl: és az ellenem

ellenem álloknak ſzine eleot ſegittcóm lettél ennekem. Es megh ſzabaditottát engemet, á te neuednek irgalmaſſágának ſokaſága ſzerént, az ételre el kéſzeult orditto kéul: azoknak kezékbeól, kik keréſtékaz én lelkemet: és á háborúſágelonak kapuiból, mellyek keornyéul vettenek engemet: á lángnak ſzorongatáſából, mely keornyéul vett engemet, és az teuznek keozepette megh nem égtem: á pokoly hoſának mélyſegébeól, és á megh ſer eztetett nyelvteul, és á hazugh beſzédteúl, á hamis királytúl, és az alnok nyelvteul. Dieſert az én lelkem az Vrat mind halálígh: mert én ſſienem megh ſzabadittod azokat, á kik te mellettéd megh maradnak, és megh ſzabadittod á ſzorongataſnak kezébeól.

EZ MAI EVANGELIVMOT Sz. Máthé irta megh XXV. réſzében.

AZ ůdőben: Monda IESVS az ő tanituányinak illyen pelda beſzédet. Haſonla-

ſonlatos menyeknek orſzága tíz ſzeúzekhez, kik vőuenn az ű lámpáſokat, ki menének à vőlegénynek eleibe, és az meny Aſzonynák. Eotenn pedigh azok kőzzeúl eſztelenek valának, és őtenn eſzeſek. De az őt eſztelenek vőuénn az ű lámpaſokat, nem veónek olait vélek; az eſzeſek pedigh vőnek olait az ű edényekbe, az lámpáſokkal egyetembe. Mikor pedigh à vőlegény keſnéiék ſzűnnyadozának minnyáiann, és el aluának.

Eyſélkor pedigh kiáltás león. Imé à Vőlegény ieú; mennyetekki eleibe. Akkoronn fel kelének minnyáiann azok à ſzűzek, és fel ékeſitték az ű lámpáſokat; Az eſztelenek pedigh mondának à bőlcſeknek: Adgyatok nékűnk à ti olaitokból; mert à mi lámpáſink, megh aluſznak. Felelének az eſzeſek, monduáñ: Egyűld nẽ leñe elégh minekűnk és tinektek: ménye-tek el inkab az aroſokhoz, és vegyetek magatoknak. Mikor pedigh meñének veñi, el

iöue à Veólegény: és à kik készek valának, bé menének à véle à menyegzőre, és bé tétetek az aitó. Végre el iöuének à tőb szűzekis, monduann: Vram nyisd megh nékünk. Eó pedigh feleluénn monda: Bizony bizony mondom, nem elmérlek titeket. Vigyázzatok azert, nert ném tudgyatok az napot, sem az órat.

Colimus Martyres eo cultu dilectionis & societatis, ipso & in hac vita coluntur sancti DEI homines: sed illos tantò devotiùs, quantò securiùs post incerta omnia superata.

A FALVKONN TANITTO EGYEVGYEV KERESZTYEN Prædikatoroknak.

AZ ki prædikálni fel áll; legh eleoszeor, (az Anyaszentegyházban bé veott

szokás szerént) keresztet kell magára vetni, monduánn: Atyának, és Fiúnak, és Sz. Lélek Istennek neuébenn. *Az vtánn igy kell szólni.* Christus IESVSNAK drágalátos szent véréuel megh váltott hiv keresztyenek, halgassátok megh ez mai Sz. Evangeliúmot, mellyet megh irt tanúságunkra Sz. N. Evangelista az ő Evangeliúmianak, N. részébenn.

Ha pedigh Epistolából lenne á prædikállás, igy kell szólni: Halgassátok megh ez mai Epistolat mellyet megh irt Sz. N. Apostol, az eó Leuelének N. részében.

A prædicatió vtánn, megh hirdetuéń azon à héten esendő Innepeket, és à Bőytőket; és megh hirdetuénn, ha valami Vyionnan házasodó személyek volnának; Imádsággal kell be feiezni à prædikatiót, illyen módonn.

Kónyőrőgiünk Atyam fiai keresztyének mindenekért, à kikért tartozunk kőnyőrőgni. Előszőr, à közönséges keresztyén Anyaszentegyháznak epületiért:

Hogy

Hogy az ôrôk mindenható Atya Vr Istê tekéncsen irgalmas szemeiuel, az ô Sz. Fiának vére altal megh váltot Sz. gyülekezetire: oltalmazza minden ellenkedésteúl, erôsicse megh minden igazságban: engesztellye azoknak sziucket, kik megh akariak rontani, és el akariák veszteni az ô hiueit. Néuel ye mi kôztünk igaz esmeretit: gyôlyallyon ki minden téuelygést, és botrankozást. A kik a keresztyén Anyaszentegyháznak eggyeségében megh marattanak eddiglen, tarcsa megh ôket ez vtannis: à kik el téueledtenek, azokat teritse megh.

Kônyôrôgiünk annak vtánna, az Egyházi és vilagi Feiedelmekért, hogy vezérlye ôket minden ióra à Sz. Lélek Isten; adgyon oly bôlcseséget nékiek, hogy igazgathassák ió vtra az alattok valokat. Adgyon eggyeséget à keresztyén Feiedelmek kôzibe; adgyon diadalmat néciek, az Anyaszentegyháznak háborgatoij ellen.

Kônyôrôgiünk mégis sok rendbeli nyomorúsaginkból való megh szabadulásunkért.

kért. Kériük azonn à kegyelmes Atyát, hogy az ű bűntetésének ideień, megh emlekezzék az ő irgalmasságáról: Ne ostoroztassonn à pogány Törökökkel: Tatarokkal, és egyéb ellenséginkel: Oltalmazzon bennünket országbeli támadástul, pártütésteúl, és minden féle egyenetlenségteúl: Tauosztassa el tűlünk ő Sz. irgalma à dögh halált, ehséget, és à segyúert, hogy bekeségbe és csendességbe egy sziuel Lélekkel szolgalhassunk nekie.

Könyörögiünk végezetre, szegény megh nyomorodott, és megh keleredett Atyankfiaiért: kiuáltképpen korokért, betegekért, à poganyoknak tömlöczökben heuereó rabokért, hogy vigalztallya és szabaditsa megh őket à mi szabaditto Vrunk minden nyaualáiokból, és nyomorúságokból. Mind ezekért, és egyéb féle szükséginkért: könyörögüénn, mondgyuk. *Mi Atyank &c. Iducoz légy* MARIA &c.

A Can-

A Cantor napokról.

A Calendariumba fel nem iegyezhetni á Cantor napokat mellyek esztendeobe négyszer, elsnek, szerdánn, Pentekenn, szombatonn: Azert ez helen akarám fel iedzeni, hogy tudni illik: Az Elseo Cantor Peunkeosd vtánn esik: Az masodik, Sz. kereszt fel mágasztaltatása vtánn: Az Harmadik, Sz. Lucza innepe vtá: Az Negyedik, Boyt elseo vasárnap vtánn.

AZ NYOMTATASBAN ESET fogyatkozásoknak megh igazitása.

MIuelhogy á mi Nyelvünket nem értette á könyvnyomtató, és ő nála á Tél üdőnek alkolmatlansága miat, beteges erőuel ritkábban lehettem; és á munkát igen fiettettem: vétek nélkül nem lehetett nyomtatás. Az ő, és ű sylla-bákkal (ezeknek elégtelen vóltokert) valogatas nélkeúl éltem.

Azo-

Azokáért az apró fogyatkozasoknak megh iobbittásat à kegyes oluasóra bizuáń, némellyeket fel iedzettem; hogy akadék nélkeúl oluashatnák mindenek á Sz. Evangeliumokat és Epist: az eleól iáró beszéddel.

In Præf. fol. 5. (ti) kiuantatik. Ibid. fol. 6. rikan, iriad ritkán fol. 7. helyhezetet, iriad helyhezteteti. fo. 26. veté iriad vete fol. 30. Sikoké, iriad Sidoké Ibid. vigyasokba, iriad vigyazásokba. Ibi. chekbe, iriad ehségbe fo. 34 Tamadsokba, (a) kiuãtatik fol. 35 és, iriad él fol. 41. iaiora, iriad iaroia fol. 55. valo, iriad vala. fol. 88. coldcoklilek, iriad coldcoklitek. fol. 97. szolgalmatosok, iriad szorgalmatosok. fol. 103. kogy, iriad hogy. fol. 107. esztetekbe, iriad eszetekbe. fol. 140. tagbél, iriad tagból.

Vannak teob vétkekis à mellyeket à szemes oluasó helyere hózhat.

LAVS DEO, VIRGINIQVE Deiparæ.

AZ IGAZ KERESZTYENI ES APOSTOLI HITNEK ESME retiréól.

Deut: 32.

Interroga patrem tuum, & annunciabit tibi; maiores tuos, & dicent tibi.

MInek vtánna az vtólsó száz esztendeo forgásába, 1517. esztendeo vtánn, à szakadásra lázzasto vytanitrok Magyar országba ferkezének, és à ROMAI Anyaszentegyház értelme ellen à Lutheristak es Caluinisták kezdék à szent irást idegen magyarázatra csigázni: látuánn à kötsegh, hogy mindenik párt à külso seo seo rendenn valokmiis támogattatik: egynek kezdé tartani, akar mely Prædikátorrul tanúlna. Mert egy (vgymond) az Euangelium, és annyi seo ember érti az igazságot. Lassan latán ezek à Prædikátorok sok séle káromkodásinak helt aduán, vgy annyéra el vadúlának sokanni à Romai hitrul, hogy nemis akarnak arról értekezni. Ezek eleott mind keresztyén az, à ki Papista neuet nem visel, akar Lutherista, akar Caluinista légien. Innéd látryuk hogy az egés Magyar országba békéuel maradnak egy más miatt à Luther és Ca-

uinus

Iuinus kõueteói: seót à Sz. Háromságh ellenségi az Arianusok sem szenuednek üldözést ezektül, noha vallásokat nem iouallyák, eggyül eggygh pedigh à Romai hitet kárhoztattyák, à Pápistákot gyülelőlik, ßidalmazzák, üldözik, ezeknek Templomokat el foglaluánn, közönségesen biriak, noha nem egyet prædikállanak. Nem veßik eßekbe, hogy regennis ßinten illyén támadás volt az Istennek, ilaßtott

a Ps. 83. népe ellen à sok nemzetségteul a. Christus vrunk ártalmárais, Pilatus, Herodes, à Phariseusok, Sadueusok, Samaritanusok (vallásokbann ki lömbözők léuénn) eggyet értének; az Apostolokat gyülekezetekbeól ki rekeßtuénn, ezekre egyenleó agyarkodással lenik vala fogokat. Nem akárnak erreól gondolkodni, à kik ietoznak csak à Papista neutülis, és egynek tartyák akar Luther akar Caluinista prædikatort halgassanak. De veßedelmes az eó igyek, és Isten elcot semmi ment ségek nem lehet. Mert halyák hogy csak egy

b Eph. 4 az igaz hit, b. à mely nélkeül lehetetlen Istennek kedueбe lenni; c és hogy lehetetlen à kö-

c Heb. 11 zönséges kereßtyén Anyaßent egyház kivül ad üdüösségre iutni. Ha valaki (vgymond

d Mat. 18 Christus vrunk) d. az Anyaßentegyházat nem halgattya, legyen tenekel mint à pogány. El kel veßni valaki az Anyaßentegy ház kivül vagyon, akar mennyi iót cselekedgyékis, és bár vgyan ßenuedgyenis à Christus neuéiért.

e Epist. 152. August: e. *Quisquis ergo ab Ecclesia Catholica fuerit separatus, quantumlibet laudabiliter se viuere existimet; hoc solo scelere, quod à Christi vnitate disiunctus est, non habebit vitam, sed ira DEI manet sui*

per

per eum a. Si foris patitur, dicat ei inimicus Christi; pone thus, adora Deos meos, & non adorans occidatur ab inimico Christi; sanguinem fundere potest, coronam accipere non potest. Megh vagyon azis irua, hogy fükfegh eretnekségeknek s lenni b Azokaiet ha feol nem tatallya az igaz vallást, valamig, inaga feledett gondolatian ember, nem lehet mentlége. mert az igazságnak bizonyos elmerenbenn modgya volna, és könnyenn végére mehetne (csak értekeznek) hogy, noha egy a sz. iras, de azt a hamis Prophetákis forgattyák. c Es ezeknek tulaidonságok nem a Poganyokhoz menni, hanem a keresztyénekhez, d. kik immar bé vették az Evangeliumot, hogy azok között szakadást szerezzenek, és fel bonesák az eggyeségnek kötelet e. Noha azért a Sz. Evangeliumot olvassák de azonközbe nem tárnak az Evangeliumi kerék vágásban, és véghetetlenül viszálkodnak magok közöttis. Tudni illik:

A Calvinistak nem hiszik a Christus sz. testének ielen létét az Vur Vacsorájába, hanem azt tanittyák, hogy ielet veszik annak. Maga a világh valtságáért nem adatek a Christus testének iele, hanem a szepleotelen szüz MARIA méhébenn fogantatott test. Azért mondá üdvözitteonk f. Ez az én testem mely ti érettetek adatik. Hogy ha ielen nem volna az ü sz. tette és vére; nem szörnyittehé ezeknek méltatlan vételet sz. Pál, g. Nemis vétkeznek senki az Vur testének és vérének méltatlan vetele ellen, hogy ha letel szerent nem vétetnek.

A Lutherek külömbet tanittnak. Mert ők hiszik valóságos ielen létet a Christus testének

a. Serm. degestis cum Emerito. 1. Cori. 11.

c. Matt. 15. & 2. Pet. 3.

d. Matt. 7.

e. Rom. 16.

f. Matt. 26. Luc. 22. Mar. 16

g. 1. Cor. 11.

az oltari szentségbe; de vgy hogy megh maradgyon à kenyérnek állattyais. Ez pedigh tévelyges. Mert ha à kenyérnek állattya ielen volna à Christus testéuel eggyütt: nem mondhatta volna vrunk maga testenek; hanem hogy abban, auagy azzal vagyon az ü testé: à mint hogy nem mondhattyuk aranynak à az alamát à melyben arany volna el dogua és egy darab kenyéret mutatnánk nem mondhattyuk hogy az. Istén, noha ielen vagyon az Istenségh minden teremtett állatban. Mert à külsö szinek és látható tuttidon sagokáltal, azt kel mutatnunk, ao ielen vagyon, à minéz természet szerént illenek, és ragaztatnak, az külsö érzékenség alá vettetett telek. Azert ha ielen let volna à kenyérnek külsö szinéuel à kenyérre, nem mondhatta volna Christus az ü testenek, hanem hogy azzal vagyon az ö teste.

Annakokáért à Romai Anyaszentegy ház à Calumistak ellen azt tanittya, hogy ietel szerent ielen vagyon Christus, Istenségéuel és emberségéuel az oltári szentségben. A Lutheristak ellen azt tanittya, hogy à külsö és látható szinalatt, kenyér és bor nincsen: hanem à mint Cana Galyleaban borrá változtatott à viz, egy ittis à kenyér és à bor, Christus testéuel és véréue változtatik, megh maradnánn à kenyérnek és bornak szine, de nem az állattya.

Erreol à kü ömbözeö értelemreol azert adek egy példát, hogy noha egy az Euangelium, de annak magyarázattyát és értelmet tétoua csigazhattyák, à kik megh vtáluánn az Anya szentegyhaznak itéletit, ma-

gok

gok eſſeſségében ſel ſuvalkodnak. Noha pedigh eſak ez ennéhánny eſtendők forgaſa alattis, ſok faratſaggal nyomtattatott ſükſéges kőnyvek menteuek ki à mi orſágunkba, mellyekbeol az igaz hitet megh eſmérhetné, à ki Iſtenia oſlaſtal figyelmeteſen oluaſnác de mint hogy ſo in minden tehetti ſerés aſſéle konyuek nem ez leon oka, hogy ki Nyomtatuánn az Euangeliumokat, egy rőuid ſükſéges tanúſagot adnék az együgyűeknek az igaz kereſztyen és Apoſtoli hitnek eſméretireol.

Ereoſſeor azért tudnunk kell. Hogy à Magyar nemzet Sz. Iſtuán király alatt vőtte bé ez Euangeliummal à hitet, vrunk ſületéſe vtán 990. eſtendőben, à hetedik Benedek Pápa ideiében, ki ennek à Nemes orſágnak Angyali ielenés altal küldé az mostani ſok idegen helenn forgott Sz. Koronat: à mint ſel iedzette à Nagyſágos Reuay Péteris (à Sz. koronának eggyk orizőie) à koronáról ſerzet kőnyeébe.

Sz. Iſtuan kyrály alat tért megh à Magyar nemzet An. 990.

Maſodſor tudnunk kel. Hogy à Magyarok megh téréſe à Chriſtus hitire volt. Mert à pogany ſágbol nem emberi hanem Iſteni ereo honnattya vala ki őket, és azért az Chriſtus hitire térhettenek, à Prophetiak ſerént a. *Ambulabunt gentes in lumine tuo.* b. *Erit præparatus mons domus domini, ut fluant ad eum omnes gentes.* c. *Commententur ad dominum vniuerſi fines terræ.*

A Chriſtus hitire tért à Magyar nemzet.

a. Iſ. 40.
b. Iſai. 2.
c. Pſal. 21.

Azért à Magyar nemzet az igaz es Apoſtoli hitre téré à pogany ſágbol (nemis vihette Iſten őket egy vakſágról máas vakſágra) ſépen ir eről Reuay Péteris fol: 3. *Poſtquam natio vngarica gentilibus tenebris deſertis Chriſtianorum albo*

ascripta, &c. Minek vtanna (vgymond) à Magyar nemzet az Isteni gondui selés által el hagyuánn à pogániságnak setétségét à kereſztyének közibe ſámláltatott, az egeſ Europanak őrőmére leon ez à megh téres, és à hiuek neuelkedésére: mert à Christus hiti (vgymond) minden ioſágos cselekedeteki[illegible] fundamentoma. *Christi Fides virtutum omnium est fundamentum.* Szenczi Molnár Albert az ű Dictionariumiaba in Epist. Nuncup: dicséri Sz. Istuan királyt monduánn, hogy ű alatta tért à Magyar nemzet à Christus hitire. *Gens nostra diuina aspirante gratia, ad Christi fidem conuersa est.*

A Romai hitre tért à Magyar nemzet.

Harmadſor tudnunk kell. Hogy az à Christus hiti à melyre megh tértenek à pogány ſágból à Magyarok, ROMAI hit volt, melynek az ſéles vilagon való hirdetéſéért hiiát ad Istennek ſent Pál *a.* Nem volt pedigh ſoha Romában az Euangeliumnak bé vetele vtann egyeb hit az moſtanitál (mellyet moſtan Papiſta hitnek kereſztelték az vyi hitűek. Azert tanúld megh hogy (à mint nagy ſépen bizonyitya à Geonczi Calumista Prædikatoris, Szekely Istuan az ő Kronicaiaba) à Magyarok, *Csak ROMAI kereſztyenekke lőnek.* Az az, à mit Benedek Papa vallott, vallottak à Magyarokis. Vgyanis azert küldé à Pápa az Angyali Sz. koronát ennek az orſágnak. Eſmértem oly embert, à ki csak azt kiuánta érteni, mellyk hitet vallotta légyen Sz. Istuán király: mert (vgymond) az volt az igaz hit. Sz. Istuan Király azert Romai kereſztyén volt (kit moſtan ha élne, Papiſtának hinának)

a. Ro. 1.

Sz. Istuan kirá-li Papi-

hinának) mert az ü Decretumiabánn azt pa- ranesolya a. Hogy, ha valaki Pénteken a- nagy Kantor napokon hust ennék, egy hé- tigh bőttellyen à tömlőczbe. Es ha valaki à Papnak intése ferént, megh nem gyónná bűne- it: Isten folgálat, és Alamisnálkodás őrécette nelenő. Hogy ha b. az Isteni folgálatnak ideiét d'h MISE alatt valami hiuságos dolo- grol bé élgetnének valakik, egyebeketis megh bántuánn: hogy ha effélék üdősek volnanak, feddesének megh (vgymond) és à fentegy házbol gyalázatosann üzettessenek ki. Ha pe- digh Istnak volnának, à fentegy ház pituarába megh kőtőztetuénn, oftoroztassanak megh. Az illyen embert hiuak ám mostan Papistanak. A ki tudni illik, Pénteken és egyéb bőttőleó napokonn húst nem eszik; à ki bűneit megh vallya az Egyhazi embernek; à ki Sz. Istuán királlyal iouallya á halottá kért való imadsá- got és az alamisnálkodást; és à Misenek aldo- zattyát nagyra bőcsülli.

De, nem csak Sz. Istuán, hanem az egés Magyar nemzetis à Romai hitenn volt, à mel- lyen vagyon à mostani Papa. Ezt könnienn megh tuzonythatom à Magyar országi Decre- tumbol. Mert à Masodik Laios Király alat 1523. Esztendőbe art. 54. à Budai gyeülesbe azon könyörgött az országh népe, hogy à Lu- theranusokat, seiekenn iosagokann marassa eó fölsége. Ismet 1525. Eszt: egy akaratial Rákos mezeiénn azt végezték à Magyarok, hogy à Lutheranusok megh fogattassanak s'megh égettessenek. Hallod azert, hogy az egés Magyar nemzet (Szekeli Istuan mondása ferent)

sta volt.
a. lib. 2 c. 9 & 16 c. 11.

b. c. 14. Sz Istuan à Bőitőlest, à hallotta kért valo kőnyőrgest, és à Misemő dast iouallotta.

Az egés Magyar arszagh Romai hitenuolt.

ſerent) eſak ROMAI kerſtyenne lett volt, à Chriſtus hitire tért volt. Egéſ Magyar orſágba Miſe mondó Papok voltanak. Akkoron fundaltattanak az Erſek ſégek, Püſpökſégek, Apatúrſágok, Præpoſtſágok, kaptalamok, ſok féle ſerzeteſek. Eſak à Sz. FERENCZ ſerzetinn való Barátokn[illegible] több volt ſoo klaſtromoknál ez orſágba. [illegible] Eſtendeigh eſak egy vallás, egy hit volt: à Romai Papa engeldemeſſége alatt egy ſzel Lélekkel ſolgál vala Iſtennek à Magyarſágh. Az Iſtenis megh áldotta vala ezt az orſágoth gazdakſággal és békeſeggel. De mihelt 1527. eſtendőbe, le vágattatának Mohacs mezetén à Püſpökök, és à Luther s'Caluinus métele kezdé dögleltetni à Chriſtus nyanát; mihelt bé férkezenek à viſauonyás alatt à Bárány bőrrel bellett Farkaſok, és az emberek kápának az vyiſágokanni el veſteok ſok végh házanikat, orſágunk puſztittáſára à mi nemzetünk à Pogány Törökőt, Tatarcki hozá; egy máſt iſonyatos kegyetlen vérontaſſal ſogyatá, tűzzel vaſſal az egéſ orſágot el puſztitta. Nem emlekezem à több megh mondthatatlan inſégekreól. Ez leon gyümölcſe az vyi vallásoknak.

Erre ſok képpenn felelnek az vyiſágh vtánn lázzattak. Kaſſa feleól à Luther Prædikatorok aztbőſögik: hogy Sz. Iſtuan kyrály alatt az orſágh *tudatlanſágnak ideiebe volt a temporibus ignorantiæ.* Magá megh bizony ittam, megh az ellenkezeö párton valokkalis, hogy Magyar orſágh, nem volt tudatlanſágba Sz. Iſtuan király ideiebe, hanem à Chriſtus lutinak eſmeretibe.

a. Mall. fol 8.

Tudok

Tudok egy Caluinista Prædikatort, ki egy vurnak áſtalánál azt ſelelé, hogy á Magyarok réſ ſzerint á megh térés vtan Papiſtak voltanak, és réſ ſzerint Caluiniſtak. Maga á Caluinus tanittaſa elöt, eotſ az Eſtendeie mult voltimmar á Magyarok megh téréſének.

Ismelliek ezlénn hagyuánn, hogy Magyar ſ ſágó á Chriſtus hitire tért volt, azt álmad yák: hogy az vtánn á Pápák el nyomták volt az igazſágot á Biblát á pad alá vetették volt; Az Anyaſzentegyüſ az el téuelyedet volt: es ezokáért ſzükſégh volt az Eccleſiat reformalni, az az, az elöbbi ábrázatra hozni: ſzükſégh volt (vgymond) Vyi tanittoknak ieuni. Ez maid közönſéget, daidétlenés fundamentum nélkeül való elmélkedéſek á Luther és Caluinus kőuetetinek.

Elcoſeor. Mert az tellyes ſzent irásba nincſen emlekezet arról, hogy az Euangeliumnak bé vétele vtann, á Chriſtus Vyi tanittokat küldene: de megh vagyon irua ſok helyen, hogy á kereſztyenekh z hamis Prophetak a. ieunek, és ragadozó Farkaſok á iuhok közibe; b. és hogy azok közzeül mennének ki á kik á Chriſtus hitit immar bé vették; c. és hogy vgyan azokhoz mennének á kiknek volt Euangeliumok. De bizonyos dologh hogy á Papiſtak nem iöttenek á Luther es Caluinus gyülekezetibeol, ſem ő hozzaiok nem mentenek Templumok ſuglalni, hanem mikőzzeülünk ſzőkek kiamai két ſeő Prihék Luther és Caluinus, és csak oda ſerkezzenek ahol régenn hirdetteten az Euangelium. Azert nem iöhettenek ezek az Eccleſia reformalására. Mert

a. Matt. 7.
b. Acto. 10.
c. 1. Ioan. 2.

amint

á-mint mondám) azelſeó mag vetés vtán, az Euangeliumnak bé vetele vtan cſak ú vagyon megh irua, hogy az ellenſégh konkolyt vett á buza közibe: eok hozták az vyi tudomáyokat közinkbe, azért konkoly azó tanittáſok, Maſodſor, Tudatlanſágh azt mondatta, hogy az igazſag el nyomattatott volt: mert megh vagyon irua hogy el nyomhatatlá az igazſágh és örökke megh maradando. *a.* Tudatlanſágh azt hirdetni, hogy az Anyaſ. egyház el tévelyedett volt: mert ekképpenn á Christus fogadáſt helyen nem maradnának, ki azt fogatta, hogy á Sz. Lelek által igazgattatik minden ůdőben, *b.* Es hogy á Pokolnak kapui erőt nem vehetnek ellene. *c.* *Portæ inferi non præuaſlebunt aduerſus eam.* Solta el nem fogyott á Christus Anyaſentegyházá: örökös volt az eó orſága, és örökös leſen, és ſemmi erőſakkal ſöldhöz nem verettetik. *Regni eius non erit finis.* *d.* *Poteſtas eius poteſtas æterna, quæ non auferetur.* *e.* Megh toſtálta ugyan á Satan ebbe á cſürbe á búzát (és ám kiis eſének Luther és Calvinus: *Ex nobis prodierunt, ſed non erant ex nobis.* *f.* de megh maradott az igazſágh, el nem omlott az Anyaſentegyház, könyebb (vgymond Chryſoſt. *in feſt. Pente.*) az éghnek el romlani, hogy ſem mint az Anyaſegyháznak el nyomattatni. *Quando nouella erat, nullo potuit lædi, & nunc quando vſq; ad cœlum peruenit, exiſtimas eam poſſe ſuperari?* A Chriſtus ſenuedet (vgymond) erette, és azert á pokolnak kapui ellene nem álhatnak. Ha megh maradott az vurnak igéie, megh maradott és el nem tévelyedet az Anyaſentegyha zis.

Az igazſágh el nem nyomattatott.
a. Pſal. 117.
3. Ed. 4.
Az Anyaſ. egyhaz nē teuelyget.
b. Ioan. 14.
c. Matt. 16.
d. Luc. 2
e. Iſ. 61.
f. 1. Ioa. 2.

mert

mert ez az igazsagnak óſlopa és erőſſége. a. De megh maradott az igazſág, el nem omlott tehátt az igaz ſagnak oſſlopais az Anyaſſentegyhaz. *Deus fundauit eam in æternum, quod eis mes, ne cadat firmamentum.* b. Semmi képpen hitelek nem lehet à Romai Eccleſia ellen pánt tolódó tanittóknak, vgymint Cſeh orſſagban à Huſitaknak, Morvaba à Pighardóknak és az Anabaptiſtaknak: Nemet és Magyar orſſágban à Luther és Caluiniſtaknak &c. mert ſoha az igázſágh és à Biblia à véka alatt nem peniſſeſedet, hogy ez egymas között viſſálkodó, vyiſágh birdetéó tanittókrúl hozattatnék à világoſſágra. Soha à Chriſtus iegyeſe lelki paráznaſagba nem eſett. Mert ótet nezik imez ſogadáſok *Sponſabo te mihi in ſempiternum. Et ſponſabo te mihi in fide.* c. Iſmet: *Non vocaberis vltra derelicta, ſed voluntas mea in ea.* d.

a. 1. Tim 3.
b. Augu in Pſal. 27.
c Oſe. 2.
d Iſ. 62.

Miuel hogy azert az úionnan epitatéó, (ſeőt rontó) tanittókra nem volé ſzűkſége az Eccleſianak, Iſtenteúl nem kűldettenek: kik noha ellenünk egy igyekezettel fel fegyuerkeztek, de azonba egy más közőt ſárkas nyakat vonſnak. A hiueknek pedigh ielek az eggyeſégh. *Multitudinis credentium erat cor vnum, & anima.* e. *Idem ſapite.* f. *Idipſum dicatis omnes, ſitis perfecti in eodem ſenſu, & in eadem ſcientia.* g. *Eadem cogitatione armamini.* h. Az eggyeſégre és azon értelemre inti az irás a hiueket, de nincſen

e. 1. Cor 13.
f. Phil. 2 & 3.
g. 1. Cor 1.
h. 1. Pe. 4

azon

azon értelmek az megh nevezet Atyaſiaknak, és azert nem Iſtenteúl iöttenek. *Non enim eſt*
a 1. Cor 13. *diſſenſionis Deus, ſed pacis.* a

De magánn ſem küldetett Iſtenteúl eggykis az úyi tanittok közzeúl. Elenſőn, Mert az irás mindenüt arra int, hogy az vyiſágokat, s'ſokatlan tudományokat el tavoztaſſok, és á ki külömbet hirdet annál á mellyet eleiteúl fogua tanultunk, azt hamis Tanitónak tartſuk
b. Rom. 16. *b. Obſeruetis eos, qui diſſenſiones & offendicula præter doctrinam quam vos didiciſtis, faciunt: & declinate ab illis. Huiusmodi enim Chriſto Domino non ſeruiunt, ſed ventri.* (Szep ielét adgya Sz. Pál á hamis Tanitoknak monduan: hogy nem az vur Chriſtusnak ſolgálnak, hanem haſoknak. Kőniü megh itelni ha az ſolgále haſának á ki á hús ételteúl minden heten legh alább kétſer tartoztattya megh kinánſágát, és eſtendeigh legh alább ſázſor: auagy á kinek ſemmi Bőiti nincſen, és ingyen eſebe ſem iut hogy Penteken es ſombaton húſt ne egyék.) Térek elmélkedeſemre. Az vyi tanittok Luther és Caluinus &c. Külömbet hirdetnek annál, á mit eleiteúl fogua tanult volt Magyar orſág: azert Iſtenteúl nem küldettenek. Kárhoztattya az irás az vyi Tudomanyt. *Doctrinis varijs & peregrinis nolite abduci.* c. Vgy annyra, hogy, ha
c. 1. Tim 6. Angyal volnais á ki külömbet hirdetné annál, á mit Sz. Iſtuantúl vettünk, hitelé nem lehet. Hallyad Sz. Pált. *Licet nos aut Angelus Euangelizet vobis, præterquam quod Euangelizauimus,*
d. Gal. 1 *anathema ſit.* d. Mikeppen hidgyünk azért Luthernek auagy Caluinusnak, ekik külömbőző vyiſágot hirdetnek, és ſemmi eſuda tétel-

lyel

lyel nem dicsekednek? Hallottam á Lutheristaktul, hogy Luther Marton nem vyi tudomanyt hirdetett volna hanem az Apostoli regi hitet.

Senki ezt ne hidgye: mert á Luther tanittása vyi és sokatlan tanittás, á mellynek ő maga volt sorra toia. Bizonyságom pedigli ő non maga Luther. a. *Solus primo eram, & certe ad tantas res tractandas, imprisimus indoctissimus q. Cæsiceum non voluntate nec studio in has turbas incidi, Deum testor. Suspensi exspectabant homines eventum rei, quam nullus ante me ausus erat attingere.* Im hallunk hogy megh vallya Luther, hogy egyedeül ő maga kezdet ehez á dologhoz, mellet senki ő előtte el nem mert vala kezdeni. Es azert vyi tudományt hirdetett, á mely feleol magais ketelkedett, és azt irta: hogy sokszor sirues reszketett, mikor eszebe lutot menyi sok Lélek vész el ő miatta. b. *Quoties mihi palpitavit tremulum cor, & reprehendens obiecit. Tu solus sapis? totue errant universi? tantâne sæcula ignoraverunt? quid si tu erres, & tot tecum in errorem trahas damnandos æternaliter?* Bezzegh Sz. Pál nem igy beszellett. c. En (vgymond) vgy sutok, nem mint bizonytalanra. Sz. Ianosis, nem ketelkeder az ű bizonyság tetelerol, hanem nyiláno mondgya, hogy igaz. d. Mondam, hogy Luther tanittása vyi, akarattya ellen leot (azt mondgya) és arrol ő magais ketelkedik, azert.

Nem Istentedl küldetet Luther. Mert ennehany eszrendőuel á szakadasnak szerzése vtánn azt irta á Pápának: hogy ő kész az el kezdett dolgot sélbe hadni, és hogy halgatásba

a. In Præfat. Tom. 1. lat. An. 1545. Luther ő maga volt csak kezdöie tanittásának. Akarattya ellentamadot ellenünk.

b. Tom. 2. latt. vit. 1546 per Lufft. Luther kételkedik az ő tudománya felcol.

c. 1 Cor. 9.

d. Ioa. 21 Luther kész volt

félbe hadni tanittás sát. a. Tom. 1. vitt. lat. 1519. fol. 235. b. Act. 7 c. Tom. 5. latin. Vit. per Lufft, fol. 321. Luther az Isten parancsolatinak ronto iá es á 10 cseleke deteknek. d. Ibid. fol. 39. e. fo. 316 f. fol. 315 g. Gala. 5. h. 1. Ioa. 3. i Mat. 19

ba akar lenni, csak hogy az ő el ékezőyis, halgassanak. a. Ha Istenteul iött volna, nem igy köllet volna á Pápának irni; hanem á mint Sz. Péter felele á sidóknak. b. Istennek keoll inkab engedni, hogy sem mint az embereknek. Elmérek egy Isten felco ſerzetett, á ki oltásuánn ezt á Luther alnatatiansagat, á Romai vallásra tezt, és mostis Miser mond.

Nem Istenteul küldetett Luther. Mert rontoia az Isten parancsolatinak, á ſeretetnek és á 10 cselekedetnek. c. *Sic docent Papistæ. Fides in Christum iustificat quidem, sed simul seruari oportet etiam præcepta DEI, quia scriptum est. Si vis ingredi ad vitam serua mandata DEI. Ibi statim Christus negatus & fides abolita est.* Azt mondgya Luther, hogy megh tagadod á Christust, és el veſted hiredet, hogy ha az Isten parancsolatit ſükſegeseknek veled lenni. El mehetnek Prophetaiokkal á Lutheristak. Hallyad masut mit ir: d. *Nil te moueat impia glossa Sophistarum, qui dicunt, tum demum iustificare fidem, si accesserit Charitas & bona opera.* Többet mond Luther, és azt tanittya, hogy á kereſztyén embernek semmi törvenye nincsen. e. *Christianus nullam prorsus habet legem.* f. *Tota lex simpliciter siue sit Cæremonialis, siue Decalogi abrogata est Christiano.* Az egéſ törvenyt (vgymond) megh á tiz parancsolatotis el törlötte Christus. Nem ezt tanittya bizony á Sz. Irás. A ſeretetről igy ir Sz. Pál. g. *In Christo IESV neq; circumcisio aliquid valet, neq; præputium, sed fides, quæ per charitatem operatur.* h. *Qui non diligit manet in morte.* A parancsolatokról igy ſól Christus vrunk, i. *Si vis ingredi*

ad

ad vitam serua mandata. Ha bé akarß menni az eletre, tarcs megh à parancsolatokat. Luther ez ellen azt mondgya, hogy, ezt hiuénn, megh tagadod à Christust. Azert ki nem láttya, hogy Luther à kárhozatra tágas útat ártott: és nagy tőrést kéßitett?

Nem Istenteul küldetett Luther. Mert (hogy né ßollyák az Sz. Atyak ellen való agyarkodásáról) Moysest (kit önnön magadicsér az Isten *a.*) gyalázza Luther és kárhoztattya. *b.* Ha eßed vagyon (vgymond) à selyp és Pelyp Moysest, tőruényeuel eggyütt tőlled meßße kérgesd. Ez eggy általlyaban gyanoságos légyen előtted, mint eretnek, ki atkozott és el karhozott. A Pápánál és az ördögnelis roßßabb. *Sit tibi suspectus vt hæreticus, excommunicatus & damnatus.* Ki hallott illyen mérges epéiű, agyafúrt Prophetátt? Mutatám egy tudós oruos Doctornak, Luthernek efféle ßelessége: à ki álmélkodnánn (noha nem volt Pápista) azt felelé, hogy nincsen é világon csak egy Lutheristais. Es (hogy à mi határunkba maradgyak) bizonyos dologh, hogy nincsén az egeß Magyar orßágba csak egy emberis à ki kőuetné Luther tanitását. Mert à mint sel iedzém, azt vitattya, hogy csak à hit által üdüözülünk. *c. Articulus iustificationis is est, sola fide in Christum sine operibus nos pronunciari iustos & saluari.* Sz. Páf pedigh kűlömbet mond. *d.* Nem à tőruenynek halgattoi igazak (vgymond) az Istennél; hanem à tőruenynek cselekedői igazodnak megh. Sz. Iakab *e.* à cselekedet nélkeül való hitet holt hitnek hiia.

Luther Moysest eretnek és el kárhozotnak hiia.

a. Num. 12.

b. Tom. 2. fo. 373 lat. per Lutt.

c. Tom. Præfat. fol. 333.

d. Ro. 2

e. Iac. 2.

Nem

Ibidem fol. 380.

Nem Istenteúl küldetett Luther. Mert azt tanittya: hogy bizonyosan kel hinnunk, hogy Istennek keduében vagyunk. Az irás külömbet mond: a. *Nescit homo vtrum amore an odio dignus sit.* Sz. Iob azt mondgya. b. Hogy tellyes életébe őtet az ő ſzüve nem vádolta, és mégis bizonyal nem tudhattya c. maga ártatlanságát. *Etiamsi simplex fuero, hoc ipsum ignorabit anima mea.* Luther pedigh igyfol: *Explosa hac spe incertitudinis, certò statuamus Deum nobis propitium, nos ut placere.* Sok volna eleo ſzamlálni Luthernek halhatatlan oſztoba irásit.

a. Eccl. 9.
b. Iob. 27.
c. cap. 9

Luther, karom láſtſol, Chriſt9 ellen.

Nem Istenteúl iött bizonyára. Mert á Christus IESVS feleol, mégh Mahomet ſem ſolt, ſem nem ſolhatott volna gyalázatosból mint Luther. Csak olyanos ſzörnyű dologh á mit kérődik d. A prophétak (vgymond) minnyájann ioltátták Lélekbe, hogy Christus minden Latornál, gyikosnál, Loponal &c. legh nagyobb Lator, gyikos, lopo, &c.

d. Tom. 5. præf. fol. 348

Azt mondgya á megh neuezett helenn: (á Credo ellen) hogy Christus áhlozat léuénn á világh bűnciért: *Iam non est persona innocens & sine peccatis, non est natus de virgine Dei filius.* Immár (vgymond) nem ártatlan ſzemély, nem á ſzüzteúl ſzülétet Istennek fia. Ki hallot illyen káromlást hogy á kereſt fann nem Isten fia függet volna á világh bűnciért? Hallom hogy á Törökökis azt uitatryák, hogy á sidok nem Christust ölték megh, hanem más hozza hasonlo ſzemélyt. Oltalmazzon az irgalmas Isten minden kereſtyen embért Luther hititol ki az Sz. irasbol akaria megh bizonyttani, hogy bűnös leot légyen Christus e. Valóba

ſól

ſól vgymond á Sz. Lelek, és nagy ſeretetbe-
ól, és nem tréſálódik á Prophetanak monda-
ſinal. Pſalm. 69. *Deus tu ſcis inſipientiam me-
am, & delicta mea á te non ſunt abſcondita.* Pſal.
40. *Comprehenderunt me iniquitates meæ & non po-
tui vt viderem.* Tőbb helyeketis hoz elep:
De azokból nem kőuetkezik, hogy Vrunk
bűnős lett volna: mert azokon á helyeken
(vgymond Sz. Agoſt.) az emberi nemzetnek
ſemelyébe kőnyörget, á kiert kezes és kőzbe-
iaró volt. De Luther bellyeb gázol az őrué-
nybe, és azt kariesállya nyálas ſáiáual. *a.* a folio
hogy Chriſtus viſeluén á bűnős embernek 351.
ſemélyét, az ártatlanſágból le vetkeződőt
volt. *Exuta innocentia & ſanctimonia ſua, &
ſuſcepta perſona tua peccatrice, portares pecca-
rum, &c.* Nagy káromlas ez. Mert Chri-
ſtusról mondgyá Sz. Peter. *b.* hogy bűnt
nem teott, és alnokſágh nem találtatott az ő b. 1. Pe. 2
ſáiába. Sz. Páſis. *c.* ſentnek neuezi Chri- c. Heb.
ſtuſt, ártatlannak, macula néikűl valónak, 7.
á bűnőſőkteúl el válaſztotnak. De Luther *d.* d. folio
ez ellen azt mondgya hogy á Papiſtak megh 348.
ſoſtyák Chriſtusnak eſmeritől az illyen tanit-
taſſal az embert. *Cum ſegregant Chriſtum á pec-
catis & peccatoribus.* Ekképpen (vgymond) Luther
nem eſak haſontalanná teſſik nékűnk á Chri- nem hiſ-
ſtuſt de kegyetlen biróuáis, á ki haragunnék á ſi hogy
bűnőkért, és el karhoztatná á bűnőſőket. *Ved* Chriſt9
eſzedbe. Nem hiſi Luther, hogy haragud- el kár-
nék Chriſtus á bűnőkért és el karhoztatná á hoztat-
bűnőſőket. Maga Sz. Pal. *e.* azt tanyttya ná á bű-
hogy á lopok, réſegeſek, házaſág tőrők, &c. be nőſőket
nem mennek mennyorſágba. e. 1. Cor
6.

De Luther Marton nyiluán tanitya, hogy
semmi bün immar nincsen a. Ha á bün (vgy-
mond) és á halál emlekezeti rettent tegedet,
azt gondold, hogy é csak álom ielenés, és ör-
dögi iadzottatás; á mint hogy nem egyéb.
Mert bizonyára (vgymond) immar semmi
beün, sem átok, sem ördögh nincsen, mert ezé-
ket Christus megh gyözte, és el törlötte. Hogy
ha nincsen bün, akarnám tudni, miert itelik
halára á birák á Lopot, gyilkost és parázná-
Erre ezt felelé egy vuri ember: hogy nincsen
á kereßtyén embernek ördöge. De bizonya-
ra nem azt mondgya Sz. Peter b. Vigyázzá-
tok (vgymond) mert á ti ellenségetek az ör-
dögh körül iár &c. A bünreol azt mongyá az
irás, hogy hetßer az igazis el esik napiába.
Ha azt mondandgynk (vgymond Sz.
Iános) hogy bününk nincsen, mi ma-
gunkat hitettyük el. Vagyon azért
bün, vagyon ördögis, á kinek á bün-
ben megh höltakkal örökke valo tüz ké-
ßittetett. d.

a. folio 350. Luther azt tanittya, hogy ninscen semmi bün, sem ördögh. &c.
b. 1. Pet. 5.
c. 1. Io. 1.
d. Matt. 25.

Nem Istenteül küldetett Luther, Mert
á megh neuezet tibolgási közöt aztis ta-
nittya e. hogy valami bünt cselekeßünk,
oly saiát büne Christusnak mint ha ö mi-
uelte volna *Quæcunque peccata ego, tu
& nos omnes fecimus, & in futurum faciemus,
tam propria sunt* CHRISTI, *quam si ea ipse
fecisset.*

e. Tom. 5. præf. fol. 349.

Rutt

Rutt dologh csak hallanijs á Luther eſtelen tanittaſat. Vaiha á Prædikatorok Luther könyueibeol prædikalnanak? csak egy ſentegyhazis nagy voſna á Lutheeknek. De ſuk ſegh eretnekſégeknekis lenni:

Mentſége mindazonaltal nem lehet ſenkinek, hogy ha gonduiſeletlenſége miat el teuelyedik: Mert á hamis Prophetaknak jelet minden ember tudhattya, hogy tudni illik, oda mennek á hol immar uolt Euangelium, és hogy has luzlalok leſnek, b eggyet nem ertenek, c az utolſo üdöbe jünek, ti hozzatok jünek (vgymond Chriſtus Vrunk) ti hozzátok, Magyarok, á kik bé vettétek volt az Euangeliumot; á kik á Chriſtus hitire tertetek volt az ti eleitekkel: á kiknek az Iſten Angyali koronát küldett: á kiknek Sz. Kiralyokat adott, tinektek mondgya á Chriſtus, oiiátok magatokat azoktul, á kik ti hozzatok iöttenek, mert ragadozó Farkaſok. Honnét tudhattyatok? onnét, hogy ti hozzatok iöttenek á kik kereſztyenek voltatok: Onnét, hogy külömbet hirdetnek hogy ſemmint Sz. Iſtuántul és á tobb eleitektül tanultatok volt.

a. Math. 7.

b. Rom. 16: et 2. Tim. 3.

c. Iſa. 19

Nem Iſtenteul küldetett Luther. Megh vallya önön maga á. Hogy az ördögh adot okot ö nekie á viſzauonyaſra.

Luther megh vanya kitsul küldetett.

Mert egy Eyselkor nagy hoſu beſéddel és vetekedéſſel hitette el véle. Hogy á latin Miſſe, á Papoknak Püſpökök altal valo ſentelese, az Anyaſz egyház bizonyſágh tétele, á több Papiſti tudomanyokkál hamiſſágh volna. Minek előtte pedigh Luther az ördögghel ſembe ſállana, és vetekednék eyſelkor: mind hitteá megnevezet dolgokat, és tuſakodott az ördögh ellen ſokáigh az mint irásabol megh tetczik, (és ſorol ſora le irattatott á Kalauzba fol. 184.) de á vetekedés vtánn, mind Luther s'mind az ő követenjez oráiglan mondlották, Iſtenigéienek tartották, valamit az ördögh káromkodék, és vgyan azon tetoua zó fogáſokkal gyüleoltetik á Miſſe, á mint Luther ellen az ördögh viaskodék.

Következnék immar hogy Caluinuſtis megh hamiſitanám az önön irásabol: de é rövid tanuſágot tovább nem akartam nyuitani eö kilett legyen, á kalauzba bőſégeſen megh talalod. Bizonyos dologh hogy sé Luther ſan Caluinus Iſtenteül ne küldettenek. Eleoſör, mert ſarkaſoknak és hamis Prophetaknak mondgya az Sz. Irás, á kik á bétuzt tudomány vtán iödének és küſömbet hirdettnének.

Máſodéo: Mert ſemmi lélét küldéſeknek nem adlatták, ſemmi ſuda tételel tanitáſokat megh nem erőſitbettek. Csak ezt mondottak: Hogy önnönt magatul az Iſtentül küldettenek. Ezent mondhatta Mahomet és Arrádſis. De nem elegh ezt mondaut. Megis kölloſt volna Iſtenitelekkel bizonyitani tanitáſokat, mert megh á Törvényben nem elégh egy tanú. Az Atya Iſtenönnön

maga

magá byzonyságot teón menyből az ű ſerelmes fiáról Chriſtusról, a. mindazonaktal Chriſtus cſuda tételekkel bizonytá meg az ű küldéſét. Hogy ha (vgymond b) nem tőttem volna á cſelekedeteket, á mellyeket ſenki nem miuelt, bűnők nem volna. Azert ha auagy Luther, auágy Caluinus küldetet volna az Iſten akarattyának hirdetéſére á világh ſőpreſére; á kőſſeghne kitilet napiön mentſége lehetne hogy eggyket kőuetuénn vakſágba volt. Mert ſemmi bizonyſágokkal megh nem ielentette Iſten hogy ez, és nem ama küldetett légyen ő tőlle. De azert nem adhatták ielét cſuda tételeknek, hogy mind a kiteot hamiſanak eſmernők: midőn egy formánn bizonyttyak küldé ſeket, és azonba külömbet hirdetnék.

A miképpenn hogy nem elegh. A Cſaſár Mandatumiát mutatni á Cſaſánpecſéte eſs kezeiráſa nelkeül; igy nem elegh volt at vyitoknak azt mondani, hogy az Iſten mandatumjánal, az Euangeliummal küldettenek oly ſoſtatlan dologuak hirdetéſére: ſűkſégh volt volna cſuda tételleknek megh erőſitteni küldéſeket: á mint ű duőzitteonk az Apoſtolokkal.

Harmadſor. Nem küldetett Iſtenteül Luther és Caluinus Magyar orſágba, ſem egyéb helyre. Mert az egyenetlen és haború ſzőſálat veottenek eredetet. Itt á mi orſágunkba akkor teriedének ennyre, midőn á Tőrök és Tarár ſegitſégével őregbedék az elmult orſágbéli támadás és villongás: illyen ű leobe kőttőzenek az vyi tanitok á ſeó ſeó varoſokba. Nem igy ſokot pedigk á Chriſtus

a. Matt. 3.
b. Ioan. 15.

stus hiti gyökerezni. Nem lehetett, hogy azon üdöben, és azon ezköz által serkeznék bé az igaz, és á hamis hit. (mert mind à ketteó igaz nem lehet.) Nem czimborált soha Vrunk az ördöggel. Nem plántált, nem vetett eggy üdöbe ö vele, hanem elcöbb vetétte à menyei magh veteó à menyei tudományuak magúát (à tiszta búzát) az vtán hintette à konkolit az ellenségh à iómagh közibe.

Math. 13.

NEGYEDSZER. Nem Istenteül külsdetett sem Luther sem Calvinus. Mert nem Fükölködött vy tanittok nélkül à köfiklan epitteret Ecclesia; az igázságnak oszlopa. Voltanak minden üdöben igaz tanittók. a. *Et ipse dedit quidem quosdam Apostolos &c. alios autem Pastores & Doctores ad consummationem sanctorum &c. in ædificationem Corporis Christi, donec occurramus omnes in unitatem fidei &c.* Voltanák azert tanittok, hirdet tetett az igazság minden üdöbe, à Christus iegyesé lelki paráznaságba nem eset, elnem hadta az ö feriét; *Quidem arctum potest sponsa Christi incorrupta esse & pudica.* b. *Nam vocaberis ultra derelicta, sed vocaberis voluntas mea in ea.* c. az. Nem vehettek à Pokolnak kapui ereöt az anyaszentegyház ellen, örökös iegyeseül fogatta öteet à Christus, iegy gyüruie ennek à megh maradandó szöbetiegnek, à hit. *Sponsabo te mihi in sempiternum. Et sponsabo te mihi in fide.* d. Nem ok nélkül hiná Sz. Pál, Christus Vrunknak az Anyaszegyházzal való fö-uetségét házasságnak e. mert à mikeppen à házasságnak köteset az émberek között egyéb

a. 1. Tim. 3.

b. Cypr. de vnit. Eccl.

c. Is. 62.

d. Ose. 7.

e. Eph. 5.

à hala

i halalnál fel nem bonthattya, igy őrökösnek kellet lenni ennekis az Ecclesia ual való hizasságnak Azokáért pastorok léuén, és az Anyaszegyház Christus mellet mégh maradnánn;

Nem Istenteül kűlletett sem Luther sem Calvinus. Mert azőtöveteluk elcos immar őt száz esztendőuel volt ez orszagba az Euangelium. Hogy ha a Christus hiu prædikálására iöttenek volna: oua kellet volna mennyek, a hol nē volt Euangeliū, á poganyok közibe; mert az írás hamis Prophetáknak mondgya azokat, a kik a keresztyének közibe mennek vyi tudomány hirdetni. A mégh neuezet prædikatorok, egyéb végre ez orszagba nem iöttenek, hanem Templumok foglalni és pusztitani: a Nemes Magyar nemzet között egyenetlenségh szerzeni, nagy selki setetségh nemzeni: vgy annyira, hogy az eggügyű kőllégh látuán a szakadást és a hitben való valogatást, nem tudgya mit hidgyé, és mind egynek tartya akarki prædikállyon ő neki. Nem akarnak az eggyügyűek értem hogy a szeles utón, a kárhorzatnak vt tyáann faraszt yák őket a Prædikatorok, midőn sem bőtülésre sem gyonásra őket nē mik: midőn az űdőlléget ingye igérik seretet és 10 eleskedet nélkeül Tom. 5. Luth. vt supra. Midőn vánkosokat varnak könyökőkre a. bekeségeres szabadságot igérnénit: Midőnn oly lágya hordozzák őket, hogy mind a tiz paradsolatok terhetéül s' mind a 10 eleskedetektől mégh mentik őket. Nē tudgya a kőllégh hogy a szárás csak a Romai hitet discerni. Hogy csak erre tert a szeles világh a poganyságbol,

a. Eze. 13.

Mert

a. Ro. 1. Mert Sz. Pál a. hálát ád Istennek, hogy á Romaiak hiti az egész világon el teriedett, és hiressé lőtt. Nem tudgyák á tudatlan vyi Prædikatorokis á kősseghnek eleibe adni, hogy ez ellen az el rendelt erőss Tábor ellen, á Romai Ecclesia ellen, sok felé Eretnekségh tusakodott immár Luther és Caluinus előtt: de le csőpültetett, el temetetett, semmiue leott. Megh hiruad bizony á Luther és Caluinus tanittásais, de megh marad végigh á Romai Anyaß. egyház. A pokolnak kapui ő ellene nem állhatnak, ereot ez ellen nem vehetnek. Hallyad mit Prophetált Luther az őnnőn tanittásának nyaka ßakadásárol. b. *Nostra dissensio, spem facit Papistis, nos propediem interituros cum doctrina, quæ sibi ipsi non constat.* Es bizonyára csak egy Lutherista sem találtatik Magyar orßágba: Mert á Luthernek fel iedzet ennehány tanittásat, senki nem vallya. A Caluinus tanittasatis nincsen á ki kőuesse, mert ő azt tanittya, hogy Isten oka á bűnnek: c. hogy Christus á pokolnak kinnyát ßenuette Lelkebe. d. hogy á ßentek közzeül senki á mennyei bodogságban nem iutsat itilet napia eleot hanem valami Pituarba, váriák az itéletet e. A kálauzba beoségesen megh találod Caluinusnak dőgletetes tanittásat f. á mellyet, miuel kogy senki nem kőuethet, nem találtatik egy Caluinistais ez orßágba, mint hogy nem találtatik Lutheristais á ki tudni illik Lutherrel és Caluinussal egy nyomonn iárna. Bizony csak eßek veßet az embereknek, nem egy és idegenitti őket á Romai hitteül az egy tudatlanságnal és á prædikatorok

Tom. 5 lat. vitt. 1554. per Lufft. fol. 333.

c Instit. lib. 3. ca. 23.

d. Calu. lib. 2. ca. 16

e. Clu. 1. Co. 13 lib. 3 Insti. ca 25

f. folio 371. & 417.

katorok hamis rágalmazasinál. Nem értik, hogy az igaz hit mégh Sz. Pál ideiebennis kiteriedet volt é vilagh ſerte. A Luther és Caluinus tudómánya nem teriedet ki, csak sőkeppen Német és Magyar orſágba bűſődik. Eggyk ſem volt Sz. Pál ideiébe: So. eſtendéle mult el hogy ez orſágba vetekedék: azert eggyk ſem igaz hit. Nem tudgyák az egyűgyűek hogy az, az igaz hit, á melyre á pogánysagh megh tért, de csak á Romai hitre tért Europába, Aſiaba, Africaba, Indiabannis á Barátok és Ieſuiták által. Soha pedigh ſemmi pogányſágh nem tért á Luther és Caluinus mételyére; csak á tőlünk el pártolt kereſtyének kaptanak raita. Nem is mennek ezek á teſti emberek ſeleſégek és gyermekek melleól ſem IERVSALEMBE á Chriſtus koporſóiához; ſem BETHLEHEMBE, az mely helyeken eyiel és nappal ſolgálnak Iſtennek á Sz. FERENCZ rendinn való Baratok. Nem mennek á megh neuezet prædikatorok Conſtantinapolba, á holott 1616 Eſtendőbē, az igaz hit mellet iſſonyú halallal ölék megh á Vicarius Patriarchaliſt Sz. FERENCZ ſerzetibeól; tőmlőczbe vetuénn á tőb Fratereket, á Ieſuitak ſerzetibeól való Papokkal egyetembe. Miuel hogy á megh neuezett *Vicarius* (á mint értettük) Tőrőkőket kereſtelt volt megh. Megh hittem én, hogy Magyar orſágba csak egy Prædikátort ſem találnál á ki á Martyromſágot ſomiuhonzá és az ű hitinek hirdetéſéért á pogányokhoz igyekeznék ezeknek megh téréſekért. Békó vagyon labokonn nem hadhattyák elſeleſégeket. Nem kérnek Nő-

telenségre való malaßtot Istenteúl az vyi prædikatorok hogy az Euangeliummal á intetlenek közibe mehessenek. Nemis engedi az Isten hogy oda mennyenek: azert vetett békott lábokra, aduán oket á kiuánságok rabsága alá. Csak oda vetik magokat á horsok ßáz Eßtendeigh prædikáltatott azeleót az Euangelium. Ottis csak arra indittyák az ßegény népet, á mire terméßet ßerentis hallandó: Mert, hogy ember ne boitöllyen; hogy bűneit megh ne gyonnya; á lopott és hamissánn gyűytett marhátt megh ne forditcsa; hogy testét ne sanyargassa: ezt mind megh cselekeßi akar mely gonoß életű emberis. De külömbet mond az ßent irás.

Megh jöuendölte üdüözitteónk, hogy
a. Lu. 5. böttelni fognak ennek á völegénynek hai a.
b. Act. 13 Böyteltenekis pedigh. b. Sz. Iakabnál megh
c. Iac. 5. vagyon, hogy bűneinket megh gyonnyuk c. Bizony lagunk erröls Sz. Máthé, hogy Ierusalembeól ki mennek vala á pußtába Sz. Iánoshoz. *Confitentes peccata sua*, gyonnánn bűneiket. d. Sz. Pál ideiebennis á hinek gyakorlottak á gyonást. e. Az hamissán keresett marhádak megh térittéséreól, peldánk Zachæus.
d. Matt. 3.
e. Acto. 19. f. ki azt fogádá üdüözitteónk eleott; hogy négy annyiuál térittené megh, ha valakit megh
f. Luce 19. csalt volna. Vrunkis azt felelé: hogy azon á naponn leót üdüösségh Zachæus házának. Nem tanittyák esséle Papistáságra á kösséget á Luther és Caluinista tanittok. Nem gondolkodnak Sz. Pál lal á testnek sanyargatásáról.
g. 1. Cor 5. g. nem adgyák senkinek tanacsúrüdüözittönkel az Euangeliumi tökélletességet; hogy az

örök életnek reménségeért, és a Christusnak
szerelmeért el hadgya valaki Attyát, Annyát, a. Matt.
házát, szántóföldeit &c. a. Nem adgyák ta- 19.
nácsúl a' holigh való tiszta életet, nem böcsül-
lik a' szüzességet Sz. Pállal nagyobbra a' házasság-
nál. b. Inkább mind a' romlott természet ta- b. 1 Cor.
nács adását prædikállyák. És ez bizonyos 7.
jele a' hamis tanítóknak. c. Nem lehet senki- c. Iud.
nek mentsége hogy ha el tévelyedik. Mert bár Apost.
torsabb volna embernek azon az úton járni, & Rom.
à mellyen üdvözültenek a' szentek. Soha pe- 16.
digh a Luther és Caluinus vallásán egy szent
sem volt, nem is lesen. A Romai hiten vol-
Sz. István király e mi országunkból, Sz. Imre
Herczegh, Sz. László király, Sz. Ersébet Asz-
ny: ezek mind Romai keresztyének voltanak.
A Romai hitre tért e világon minde pogány-
ságh: ezt vallották a szentek: ennek állapottyáért
küldetek Angyal jelenés által a' Sz. Korona
Magyar országnak. Azért miyel hogy egy a' hit,
a' melyre tudniillik tért vala Magyar ország
(a' mellyet most is hirdetjük a' kik Papista ne-
vet viselünk) nem lehet senkinek mentsége ha
erről szorgalmatoson nem kérdezkedik, el
kárhozik. Világosítsa megh azért, a' világosság-
nak Attya minde tévelygőket, a' kik szemeket
hogy lássák ezt a' hegyen épittetett, és kősziklá-
nn fundáltatott Christus házát, a' Romai Ec-
clesiat, a' melly [illegible] a' Sz. Irásnak és annak
Magyarázattyában: vallassa mi velünk a' Romai
hitet, mely Sz. Pál [illegible] [illegible] egész vilá-
gon hirdettetik megh a' pogányok között vé-
gigh ennek egyességébe megh maradvánn s az
szt. Régi eleinknek nyomdokit követvénn el
vehessék az örök üdvösséget.

MUZEUM KÖNYVTÁRA

HIER. VI.

State ſuper vias, & videte: & interrogate de ſemitis antiquis, quæ ſit via bona, & ambulate in ea: & inuenietis refrigerium animabus veſtris.

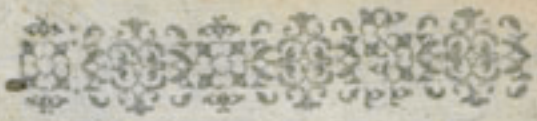

HIER. VI.

State super vias, & videte: & interrogate de semitis antiquis, quæ sit via bona, & ambulate in ea: & inuenietis refrigerium animabus vestris.

In dulci iubilo. Zengien sbép enek szó. Lelkünk
wenoszege most in praesepio. Oly mint az
napnak fenie, Matris ingremio. Alpha es etō
O Jesu parvule, Ne kevanniálake? Szivem
keonnietsege ô puer optime, Szegeniek
segitsege ô Princeps gloriae. Trahe me post.
Vbi sunt gaudia? ott talalnia, Angialok hól
mondanak noua cantica. Es az cheorgeck
konganak in regio Curia, oh iutnank oda
Mater et filia, Cziak az Szüz Maria
Mi mind el vesstünk volna, per nostra
crimina, ha megh nem nierted volna
coelorum gaudia, Maria Vigy oda, Ma-
ria vigy oda: &c:

It.

KÖNYV-
TARA

Psallite Unigenito, Christo Dei filio, Psallite
Redemtori Domino jacenti in praesepio. Eggy
éker gyermek itt fassolban s nyugossik:
Draga édes Angyalink, minnyájan á kichint
Aldgyátok. Istennek fiát, Szüz Maria mag-

[illegible]nnen König
[illegible] vmb das 735.
Jahr/die [illegible] Ennß verwüstet vnd
gesch[illegible]ret/ gen Passaw transferirt
worden. Alda anno 598. zum ersten
Bischoff von Lorch oder Ennß auß/
durch beförderung deß Jängst